การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร ให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ ดิจิทัลไทยแลนด์

โดย

พลตรีกนกพงษ์ จันทร์นวล
ผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๑–๒๕๖๒

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัย เรื่อง“การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” ลักษณะวิชาการทหารของ พลตรีกนกพงษ์จันทร์นวล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒

พลโท

(ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลตรีกนกพงษ์จันทร์นวล **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่**๖๑

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหารศึกษาปัจจัยกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวคิดทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและเอกสารนโยบายของรัฐบาลด้านดิจิทัลการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา และอาจารย์ของโรงเรียนเตรียมทหาร และทำการวิเคราะห์ผลการประเมินสมรรถนะดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ตรงกับกลุ่มทักษะดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็น (ICDL Workforce Modules) ของ ICDL (The International Computer Driving License) ในระดับที่ ๑ การเข้าถึงและตระหนักถึงดิจิทัลและระดับที่ ๒ การรู้ดิจิทัลหรือความสามารถทางดิจิทัล (Digital Literacy) ยังพบอีกว่าปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารสำหรับพัฒนาไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ตนั้นผู้นำดิจิทัลของหน่วยงานต้องกำหนดนโยบายด้านดิจิทัลอย่างชัดเจน พัฒนาศักยภาพกำลังพลด้านดิจิทัลให้เพียงพอและต่อเนื่อง พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและระบบรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พร้อมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และประการสุดท้ายคือ การฝึกอบรมทักษะการสื่อสารของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติงานที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพมีข้อเสนอแนะ คือ ควรนำข้อค้นพบในการวิจัยไปขยายผลในทางปฏิบัติทำแผนรองรับ งบประมาณ และกำหนดส่วนงานและบุคคลที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัล จัดทำแผนการจัดการศึกษา เป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญทางด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารอย่างต่อเนื่องพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมทั้งจัดทำแผนความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญทางด้านดิจิทัลให้กับนักเรียนเตรียมทหาร

ABSTRACT

Title Enhancing Pre-Cadets' Digital Competency to Meet the International Standards Requirements for mobilizing DigitalThailand

Field Military

Name Major General KanokpongChannual **Course**NDC **Class** 61

The purposes of this research are (1) to study the pre-cadets' digital learning situations and their readiness towards the school digital transformation plan, (2) to study the factors and processes of digital transformation for the pre-cadets, and (3) to provide some guidelines for enhancing their digital capability to meet the international digital standard requirements. This qualitative research is based on the information collected from the national policy documents, digital-related theories and literature, in-depth interviews with some digital technology experts, the school executives as well as many school instructors, and the analysis of the pre-cadets' digital testing results. The research findings show that most pre-cadets' digital capability meet the two basic levels of the digital competency framework stated in the International Computer Driving License Workforce Modules, which are, Level one: Digital Access and Digital Awareness, and Level two: Digital Literacy. The findings also reveal that the major factors to consider for the school to realize its smart digital goals are as follows: (a) the school digital leaders should provide a clear-cut digital policy; (b) the school personnel's digital competency should be developed sufficiently and continuously; (c) the school digital infrastructure and its effective operating systems with a digital learning environment should be focused and fully supported, also its security system be maintained; and (c) the school personnel's communication skills should be sufficiently trained in order to create a better understanding and be able to handle technology-related work effectively. In addition, suggestions are: (1) extending the study results to practice by making the school plans for digital capability enhancement with the budget plan, units & personnel work assignments; (2) making the school education plan with stated goals and KPI in order to continuously improve the pre-cadets' and the school personnel's digital capabilities, and to update the school's instructional media; and (3) making a networking plan with external agencies to give support to the pre-cadets' digital capability enhancement.

คำนำ

การเข้าสู่ยุคที่ทุกสิ่งถูกขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล (Digital-Driven) เทคโนโลยีดิจิทัลหลอมรวมเข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในทุก ๆ มิติ ปัจจุบันจะพบว่าสถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทความสำคัญต่อการพลิกฟื้น ปรับปรุงและยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงสถาบันการศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม โรงเรียนเตรียมทหารก็เช่นเดียวกัน ที่มีหน้าที่ผลิตเยาวชนที่เปรียบเสมือนต้นกล้าด้านความมั่นคงให้กับประเทศชาติ สร้างให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งองค์ความรู้และทักษะการใช้ดิจิทัล เพื่อในอนาคตนักเรียนเตรียมทหารเหล่านี้จะไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ไม่เพียงแค่การใช้เทคโนโลยีเป็นหากแต่มีทักษะการรู้ดิจิทัล รู้เท่าทัน มีความตระหนักรู้และมีภูมิคุ้มกันในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งสามารถเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้สร้างกระบวนทัศน์เชิงดิจิทัล มีกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่าน สร้างฐานความเข้มแข็งทางดิจิทัลที่จะสามารถต่อยอดทักษะดิจิทัลในระดับที่สูงขึ้นไปเมื่อไปอยู่ในโรงเรียนเหล่าทัพและเข้ารับราชการในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจัดทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้น เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ เพราะนักเรียนเตรียมทหารไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่จะดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ ๒๑ เท่านั้น แต่นักเรียนเตรียมทหารจะต้องเป็นนายทหาร-ตำรวจในอนาคตที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหน่วยในการรักษาความมั่นคงและพัฒนาประเทศอีกด้วยอีกทั้งเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน

พลตรี

(กนกพงษ์ จันทร์นวล)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๑

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจ เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ตรวจทาน แก้ไข ชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ ตรวจสอบความถูกต้อง เพิ่มประเด็นที่มีความสำคัญตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนกระทั่งวิจัยเสร็จอย่างสมบูรณ์และมีคุณภาพอีกทั้งคณะผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล และคณะผู้บริหารที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ครู อาจารย์ของโรงเรียนเตรียมทหาร ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ จนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณท่านคณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พลตรี

(กนกพงษ์ จันทร์นวล)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๑

ผู้วิจัย

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		**ก**
Abstract		**ข**
คำนำ		**ค**
กิตติกรรมประกาศ		**ง**
สารบัญ		**จ**
สารบัญตาราง		**ช**
สารบัญแผนภาพ		**ซ**
บทที่๑	**บทนำ**	**๑**
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
	ขอบเขตของการวิจัย	๕
	วิธีดำเนินการวิจัย	๖
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
	คำจำกัดความ	๗
บทที่๒	**ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง**	**๙**
	ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ	๙
	กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๑๔
	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๘
	แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.๒๕๖๐	๒๒
	ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐	๒๗
	นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒	๓๐
	แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๔	๓๘
	การจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย	๔๓
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๗
	กรอบแนวคิดของการวิจัย	๕๑
	สรุป	๕๒

สารบัญ(ต่อ)

		หน้า
บทที่๓	**การศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัล**	**๕๓**
	แนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล	๕๓
	ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล	๕๗
	มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๖๐	๖๐
	นโยบายด้านการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร	๖๕
	หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร	๗๐
	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	๘๒
	แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม	๘๓
	สรุป	๘๔
บทที่ ๔	**การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์**	**๘๕**
	มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลในประเทศไทย	๘๕
	มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลในต่างประเทศ	๘๖
	กรอบและการพัฒนาทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัล	๘๘
	แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านดิจิทัล	๘๘
	ความพร้อมและแนวทางต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล	๙๐
	วุฒิภาวะการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล	๙๓
	การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร	๙๕
	สรุป	๑๐๐
บทที่๕	**สรุปและข้อเสนอแนะ**	**๑๐๒**
	สรุป	๑๐๓
	ข้อเสนอแนะ	๑๐๗
บรรณานุกรม		**๑๐๙**
ภาคผนวก		**๑๑๙**
ประวัติย่อผู้วิจัย		**๑๒๒**

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

๓– ๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์โรงเรียนเตรียมทหาร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ๖๖
๓–๒ โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑ ๗๖
๓–๓ โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒ ๗๙
๓–๔ โครงสร้างหน่วยกิตของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ๘๑

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

๓-๑ ทิศทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคคลากรภาครัฐ ๖๒
๓-๒ เป้าหมายในการพัฒนาทักษะดิจิทัลข้าราชการภายใน ๕ ปี
ระหว่าง (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ๖๓
๓-๓ ทักษะดิจิทัลข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ๖๔
๔ - ๑US DoL ICT/Digital Technology Competency Development Model ๘๖
๔ - ๒ตัวแบบวุฒิภาวะการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของ Deloitte ๙๔

บทที่ ๑
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันในยุคศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเป็นยุคที่พัฒนาต่อจากยุคสังคมอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มาเป็นยุคที่อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานในชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารส่งข้อมูลถึงกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็วไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในโลก การใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ติดต่อสื่อสาร และทำธุรกรรมต่าง ๆ (Internet Live Stat, 2015) ทำให้สังคมเกิดการปรับตัวจากสังคมสารสนเทศไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่สารสนเทศเป็นทรัพยากรสำคัญ และเป็นตัวกำหนดความมั่งคั่งของประชากร ทำให้โครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของยุคศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วยข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นสำคัญ มีการติดต่อสื่อสาร การทำธุรกิจ และพาณิชยกรรมด้วยระบบดิจิทัลอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดสังคมรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Society) (Tipakorn, 2002) เมื่อสังคมก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัลที่ธุรกรรมต่าง ๆ ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีรวมถึงเครือข่ายดิจิทัล คอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ ที่เชื่อมโยงการใช้ข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปอย่างสะดวก แพร่หลาย และรวดเร็ว เว็บไซต์จึงเป็นแหล่งสารสนเทศขนาดใหญ่ที่คนเข้าถึงและนิยมนำมาใช้ บุคคลจึงจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายนอกเหนือจากการรู้สารสนเทศ (Information Literacy) เพียงอย่างเดียว เช่น การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) การรู้คอมพิวเตอร์ (Computer Literacy) และการรู้สื่อประสม (Media Literacy) เป็นต้น เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากสารสนเทศดิจิทัลเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการรู้ดิจิทัลที่ถูกกำหนดให้เป็นทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นของพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑ (Leahy & Dolan, 2014)

การเข้าสู่ยุคที่ทุกสิ่งถูกขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล (Digital - Driven) เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทความสำคัญต่อการพลิกฟื้น ปรับปรุง และยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเช่นในอดีตที่ผ่านมาอีกต่อไป หากแต่หลอมรวมเข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในทุก ๆ มิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติทางการเมืองเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งในมิติของความมั่นคง เราจะพบว่าสถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ความมั่นคง มีความอ่อนไหวและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประเทศของเราต้องเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ ภัยคุกคาม

รูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น อาทิ การก่อการร้ายทางไซเบอร์ การระบุและวิเคราะห์ภัยคุกคามที่ชัดเจนดังเช่นในอดีตทำได้ยาก ดังนั้น จึงต้องหาวิธีใหม่ในการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ และใช้ทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญขั้นสูงในการปฏิบัติ อย่างไรก็ดี การรักษาความมั่นคงที่เกิดขึ้นจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ต้องอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการก่อภัยคุกคาม อิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลดังกล่าวจึงเป็นทั้งโอกาส และความท้าทายของประเทศในการวางแนวทางให้สามารถรองรับภัยคุกคามทั้งรูปแบบใหม่และรูปแบบเดิม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น การที่จะทำให้ให้กองทัพมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักรู้ และรู้เท่าทันต่อการคุกคามรูปแบบใหม่ที่ผ่านมาทางเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น กำลังพลในกองทัพจำเป็นจะต้องมีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามมาตรฐานสากลที่เพียงพอต่อการรับมือกับภัยคุกคามในทุกรูปแบบ กำลังพลในทุกระดับต้องมีความฉลาดรู้เรื่องดิจิทัล อีกทั้งมีศักยภาพที่จะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตามการที่เทคโนโลยีและบริบททางเศรษฐกิจและสังคมกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อไปสู่ยุคดิจิทัล ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและตอบสนองความต้องการของมนุษย์มากขึ้น ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวก ตลอดจนมีการนำประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในองค์กรหลายประการ แต่ปัญหาใหญ่ของการพัฒนาประเทศไทยไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล คือ การขาดแคลนบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งความต้องการบุคลากรด้านนี้ในแต่ละปีมีจำนวนมากขึ้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ดังนั้น การสร้างสมรรถนะด้านดิจิทัลในหน่วยงานต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้บุคลากร ตระหนักถึงการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล

“สมรรถนะ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Competency” หรือ “Performance” หรือ “Capacity” หมายถึง ความสามารถ ทักษะ หรือประสิทธิภาพในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายหรือสำเร็จตามวัตถุประสงค์ Mc Clelland (๑๙๗๓ : ๑ – ๑๔) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ และเน้นย้ำให้วงการการประเมินบุคคลหันมาให้ความสำคัญกับสมรรถนะมากกว่าสติปัญญา การจัดการศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญเบื้องต้นที่จะพัฒนาบุคลากรหรือคนไทยให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่ส่งเสริมให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรและประเทศชาติ

ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีเป้าหมายประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ อันได้แก่ ๑. การสร้างความมั่นคง ๒. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จะเห็นได้ว่าในขณะนี้ศักยภาพและชีวิตคนไทยหลายด้านยังต่ำกว่าเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฐานความรู้โดยเฉพาะการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ ในส่วนของกรอบแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์นั้น ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ การเปลี่ยนโฉมบทบาทครู การเพิ่มระบบประสิทธิภาพบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ และที่สำคัญ คือ การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ สรุปย่อ : ออนไลน์, ๒๕๖๑) ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันนั้น ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการเรียนการสอน จากเดิมที่เรียนรู้จากหนังสือและตำราเป็นการใช้สื่อสารสนเทศดิจิทัลในการเรียนการสอนมากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งการเรียนรู้บนเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีหลากหลายสาขาวิชา ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกสรรได้อย่างอิสระตามความสนใจ (Garcia & Ferrando, 2014) และความรู้ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันบนอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางไม่สิ้นสุด ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เปลี่ยนแปลงสังคมโลกจากสังคมความรู้สู่สังคมดิจิทัล เปลี่ยนรูปแบบของการดำเนินชีวิต พฤติกรรมความสัมพันธ์ทางมิติของพื้นที่ เวลา และความรู้ในทุกวงการ (Netexplo Observatory, 2013)

นอกจากนั้น ในส่วนของแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้เน้นถึงการเป็นดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) ที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งนี้ การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ได้สอดคล้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๖ ด้าน คือ ๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ๒. ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ๓. สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ๔. ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ๕. พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และ ๖. สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ในส่วนของกองทัพ พลเอก พรพิพัฒน์ เบญญศรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ให้นโยบายเน้นการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนในทุกมิติ พัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ การพัฒนากำลังพลในกองทัพนั้นต้องให้มีความเข้มแข็งและแข็งแกร่ง เป็น “Smart Soldier, Strong Army” รวมทั้งทำให้ประเทศก้าวเข้าสู่การมีอนาคตที่มั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบาย “ประชารัฐ” เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ “Thailand 4.0” และบริหารจัดการทรัพยากรของกองทัพไทยให้มีความทันสมัย ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้งบประมาณอย่างประหยัด คุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้

จะเห็นได้ว่า จากยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้ง นโยบายของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการพัฒนาบุคลากรกำลังพลของกองทัพถือว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกองทัพ จึงมีความจำเป็นที่กองทัพจะต้องเตรียมความพร้อม และปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพลิกโฉมฉับพลันทางดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนเตรียมทหาร ในฐานะที่เป็นสถาบันหลักของประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังพลให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้นักเรียนเตรียมทหารได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะอันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพทหาร–ตำรวจ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทำการผลิตนักเรียนเตรียมทหารเข้าสู่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเข้ารับราชการทำงานรับใช้สังคมและประเทศชาติให้มีความมั่นคงและปลอดภัยในอนาคต ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมจากฐานรากที่เปรียบเสมือนผลิตต้นกล้าให้กับประเทศชาติ ซึ่งคือนักเรียนเตรียมทหารให้มีความเข้มแข็งด้านทักษะดิจิทัล พร้อมมุ่งสู่การเป็นโรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ต อย่างไรก็ดีการเข้าถึง การใช้ประโยชน์ และพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่องนั้น จะทำให้นักเรียนเตรียมทหารมีความพร้อมที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะเป็นกำลังพลคุณภาพที่มีความสำคัญต่อกองทัพและประเทศชาติต่อไป

จากข้อเท็จจริงดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของกำลังพลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อรองรับหรือขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ และรองรับยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้ง สอดรับกับยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนากำลังพลของกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้ เพื่อการปรับเปลี่ยนโรงเรียนเตรียมทหารไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัล และยกระดับสู่มาตรฐานสากล ขยายผลไปสู่กองทัพไทยดิจิทัลได้ในอนาคต รวมถึงเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร

๒. เพื่อศึกษาปัจจัย กระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร

๓. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” ประกอบด้วยขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ ศึกษาข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ของประเทศไทย รวมทั้ง แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ และนโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๑.๒ ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล

๑.๓ ศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๖๐

๑.๔ ศึกษาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สพร.) พ.ศ.๒๕๖๐

๑.๕ ศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๖๐

๑.๖ ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลระดับสากล

๑.๗ ทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหาร และครู อาจารย์โรงเรียนเตรียมทหาร

๑.๘ ทำการสรุป และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน ๑๐ ท่าน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน ๑๐ ท่าน และครู อาจารย์ของโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน ๕ ท่าน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) กับประชากรทุกกลุ่มดังกล่าว หลังจากนั้นจึงทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับประชากรที่กำหนดอีกครั้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการดำเนินการ ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลเรื่องแนวคิด ทฤษฎี เอกสารนโยบาย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.๒๕๖๐ นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ และเอกสารประกอบการศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งแหล่งข้อมูลในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๒๕ คน (ตามขอบเขตของประชากร) และการสนทนากลุ่ม

๒. การจัดระเบียบข้อมูล เมื่อรวบรวมทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิดังที่กล่าวแล้ว จะนำข้อมูลมาจัดระเบียบและตรวจสอบความตรง (Validity) ของข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเตรียมข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อแยกแยะให้เห็นถึงส่วนประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบสภาพปัญหา อุปสรรค/ข้อขัดข้อง ขีดความสามารถ และความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร

๒. ทำให้ทราบปัจจัย วิธีปรับปรุงแก้ไข และแนวทางในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร

๓. ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ และนักเรียนเตรียมทหารได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ ในอันที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจบนหลักการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

คำจำกัดความ

สมรรถนะ (Competency)	หมายถึง	ความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิภาพกับองค์กรอย่างสูงสุด
สภาพความพร้อม (Readiness)	หมายถึง	สถานการณ์ของการรองรับการปฏิบัติงานได้อย่างทันท่วงทีในด้านของคน กระบวนการ และเทคโนโลยี
ดิจิทัล (Digital)	หมายถึง	เทคโนโลยีที่ใช้วิธีการนำสัญลักษณ์ศูนย์และหนึ่งมาแทนค่าสิ่งทั้งปวง เพื่อใช้สร้างหรือก่อให้เกิดระบบต่าง ๆ เพื่อให้มนุษย์ใช้ประโยชน์
เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology)	หมายถึง	เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต การประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ เผยแพร่ การสื่อสารโทรคมนาคม และการจัดเก็บข้อมูล ยกตัวอย่าง เช่น คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้งาน อุปกรณ์สื่อสารดิจิทัล และองค์ประกอบในระบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ในปัจจุบันขอบเขตของเทคโนโลยีดิจิทัลยังครอบคลุมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ อาทิ การประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud Computing) ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เครือข่ายสังคม (Social Networks) อุปกรณ์โมไบล์ (Mobile Device)

อินเทอร์เน็ตประสานสรรพสิ่ง (The Internet of Thing: IoT) และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cybersecurity)

ดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) หมายถึง ประเทศไทยที่สามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

การแปลงเป็นดิจิทัล หรือ การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) หมายถึง การเปลี่ยนวิธีปฏิบัติงานจากระบบที่ใช้แรงงานคนไปสู่การใช้ระบบดิจิทัล หรือระบบอัตโนมัติ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรและต้นทุน

บทที่ ๒
แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
๒. กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
๔. แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.๒๕๖๐
๕. ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔
๖. นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒
๗. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๔
๘. การจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย
๙. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

“สมรรถนะ” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง ความสามารถ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Competency” หรือ “Performance” หรือ “Capacity” หมายถึง ทักษะหรือประสิทธิภาพในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายหรือสำเร็จตามวัตถุประสงค์ Oxford Dictionary (๒๐๐๐ : ๒๘๖ อ้างถึงใน ภาณุพงศ์ สุวัณณุสส์, ๒๕๕๑ : ๓๓) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะว่า เป็นความสามารถของคนที่จำเป็นในการทำงาน มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ ดังนี้

สมรัก วงศ์หทัยไพศาล (๒๕๔๒ : ๑๙) กล่าวว่า สมรรถนะหรือความสามารถ หมายถึง คุณสมบัติที่มีอยู่ ๒ ระดับ มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในระดับที่มองเห็นได้ คือ ทักษะ (Skills) ซึ่งสามารถใช้การสังเกตได้ และทักษะทำให้เกิดขึ้นได้โดยการฝึกอบรม ส่วนที่ยากกว่า คือ อุปนิสัย (Traits) ซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้ เราสามารถเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา แต่จะวัดโดยใช้ความรู้สึกกำหนดว่าใครมีความสามารถเหล่านี้และมีในระดับใด ส่วนใหญ่แล้วอุปนิสัยเป็นเรื่องยากกว่าที่จะพัฒนาโดยการฝึกอบรม

อานนท์ ศักดิ์วรวิทย์ (๒๕๔๗ : ๖๑) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ หรือ Competency คือ คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณสมบัติอื่นๆ ได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ และอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องต่อความต้องการขององค์การ โดยเฉพาะต้องสามารถจำแนกระหว่างผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานออกจากผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (๒๕๔๘ : ๕ – ๖) ให้ความหมายคำว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่น และส่งผลทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย

ชัชวลิต สรวารี (๒๕๕๐ : ๒๙) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะว่า หมายถึง คุณลักษณะของงานหรือคุณสมบัติพึงประสงค์ของงาน แบ่งออกได้ ๒ ส่วน คือ สมรรถนะที่งานต้องการ และสมรรถนะที่มีอยู่ในตัวคน ซึ่งเน้นการให้ความสำคัญกับทักษะ (Skill) และความรู้ (Knowledge) รวมถึงลักษณะที่สามารถเห็นได้ภายนอกมากำหนดเป็นหัวใจของสมรรถนะในองค์กรที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งได้แก่

๑. Social Role คือ บทบาทสังคม ซึ่งแสดงออกตามค่านิยมหรือ Value ที่คน ๆ นั้นมี คือ สิ่งที่คน ๆ นั้นคิดว่าสำคัญ มาจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

๒. Self – Image คือ ภาพที่คน ๆ นั้นมองตัวเอง

๓. Traits Personality คือ บุคลิกภาพและตัวตนที่แท้จริงของคน ๆ นั้น

๔. Motive คือแรงจูงใจที่ผลักดันให้คนมีพฤติกรรมในแบบที่คน ๆ นั้นเป็นอยู่

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (๒๕๕๑ : ๓๗) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะ ไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร คำว่า สมรรถนะ หรือความสามารถ เป็นคำนาม ซึ่ง ณรงค์วิทย์ แสนทอง ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะตามแหล่งที่มาออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. Personal Competencies เป็นความสามารถที่มีเฉพาะตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้น เช่น ความสามารถในด้านการวาดภาพของศิลปิน การแสดงกายกรรมของนักกีฬาบางคน นักประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่ยากต่อการเรียนรู้หรือลอกเลียนแบบได้

๒. Job Competencies เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลที่ตำแหน่งหรือบทบาทนั้น ๆ ต้องการ เพื่อทำให้งานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำทีมงานของผู้บริหารตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงาน ความสามารถในการวิเคราะห์วิจัยในตำแหน่งงานทางด้านวิชาการ เป็นความสามารถที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้

๓. Organization Competencies เป็นความสามารถที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์การ ที่มีส่วนทำให้องค์การนั้นไปสู่ความสำเร็จและเป็นผู้นำในด้านนั้น ๆ ได้ เช่น โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ เป็นสถานศึกษามีความเชี่ยวชาญด้านการสอนวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

กู๊ด (Good, 1973 : 121 อ้างถึงใน รัตตินันท์ ฏิระวณิชย์กุล, ๒๕๕๖ : ๒๓) ให้ความหมายของ สมรรถนะ ว่าหมายถึง ทักษะ (Skill) ความคิดรวบยอด (Concept) และเจตคติ (Attitude) ที่ต้องมีในการปฏิบัติงานทุกประเภท เป็นความสามารถอย่างหนึ่งในการนำเอาหลักการแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง เพื่อทำงานและแก้ปัญหาให้ได้ผลอย่างสูงสุด

แมค เคลแลนด์ (McClelland as Cited in Lyle & Signe, 1973 อ้างถึงใน รัตตินันท์ ฏิระวณิชย์กุล, ๒๕๕๖ : ๒๓) ให้ความหมายของ สมรรถนะ ว่าเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ ทั้งนี้ แมค เคลแลนด์ มองว่า ทักษะ (Skill) และความรู้ (Knowledge) เป็นสิ่งที่บุคคลภายนอกมองเห็นได้ง่ายกว่าทัศนคติ ค่านิยม (Self - Concept) อุปนิสัย หรือบุคลิกส่วนตัว (Trait) และแรงขับภายใน (Motive) ซึ่งบุคคลภายนอกสังเกตได้ยาก องค์ประกอบของสมรรถนะตามแนวคิดของ McClelland มี ๕ ส่วน (อ้างถึงใน พีรพงษ์ พันธ์โสดา, ๒๕๕๙ : ๒๗) คือ

๑. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิดต่าง ๆ ที่บุคคลจำเป็นต้องมีในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ

๒. ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถความชำนาญ หรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย หรือการใช้สมองเพื่อคิดสิ่งต่าง ๆ

๓. ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self – Concept) หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง อาจรวมถึงทัศนคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) จินตภาพส่วนบุคคล (Self - Image) เป็นต้น

๔. บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล (Trait) เป็นคุณลักษณะทางกายภาพของบุคคลซึ่งจะแสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

๕. แรงจูงใจ (Motive) เป็นสิ่งที่บุคคลคิดถึงหรือมีความต้องการ ซึ่งแรงจูงใจจะเป็นตัวผลักดัน หรือแรงขับให้บุคคลกระทำพฤติกรรม หรือเป็นตัวกำหนดทิศทางหรือทางเลือกในการกระทำพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมาย หรือหลีกหนีจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนไม่พึงปรารถนา

ไดเออร์ (Drier, 1985 อ้างถึงใน สมรัก วงศ์หทัยไพศาล, ๒๕๔๒ : ๑๖) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ เรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของบุคคล ๓ ระดับ คือ ระดับความรู้และความคิด ระดับทัศนคติ และระดับทักษะการปฏิบัติงาน โดยที่ระดับความรู้และความคิด เป็นผลมาจากการรับรู้และความคิด เช่น การสื่อความหมาย ความตั้งใจ การเลือกสรร การแปลความหมาย และการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนเองประสบอยู่ ระดับทัศนคติเป็นผลจากการตอบสนองทางอารมณ์ความรู้สึกต่อสิ่งที่พบเห็น และระดับทักษะเป็นผลของการใช้อวัยวะร่างกายตอบสนองสิ่งต่าง ๆ อย่างเปิดเผยเป็นรูปธรรมซึ่งบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้

ไลน์ และ ซีค (Lyle & Signe, 1993 : 9 - 11 อ้างถึงใน ภาณุพงศ์ สุวัณณุสส์, ๒๕๕๑ : ๓๒) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ ความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) ซึ่งแฝงอยู่ภายในลึก ๆ และสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะแสดงออกในลักษณะกว้าง ๆ ในงานหรือสถานการณ์นั้น ๆ ที่ได้นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานและ/หรือความสามารถสูงสุดในงาน หรือเหตุการณ์นั้น ๆ ดังนั้น สมรรถนะเป็นมูลเหตุที่สามารถจะนำมาคาดการณ์พฤติกรรม และความสามารถของบุคคลที่จะมีผลกระทบต่องานได้ ทั้งนี้ ไลน์ และ ซีค อธิบายว่า ความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) จะประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบที่สำคัญ คือ

๑. แรงจูงใจ (Motives) คือ พลังที่เกิดจากภายในจิตใจซึ่งมีผลต่อการกระทำของบุคคลที่จะขับเคลื่อนการแสดงออกของบุคคลที่จะกระทำการใด ๆ ที่มีผลต่อเป้าหมาย หรือถอยห่างจากสภาวะนั้น

๒. อุปนิสัยเฉพาะ (Traits) เป็นลักษณะนิสัยใจคอของบุคคลที่เป็นพฤติกรรมถาวรที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ โดยพิจารณาได้จากการเรียนรู้ ความกระตือรือร้น ความร่วมมือ ทั้งนี้ ไลน์ และซีค มีความเห็นว่า อุปนิสัยบุคคลเป็นสมรรถนะที่จะทำให้ผู้บริหารงานประสบความสำเร็จ

๓. ทัศนคติหรือมโนภาพของแต่ละบุคคล (Self - Concept) เป็นทัศนคติและจินตนาการของแต่ละบุคคลซึ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อแรงจูงใจ ทั้งนี้มโนภาพของแต่ละบุคคลจะใช้คาดการณ์การกระทำของบุคคลนั้น ๆ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันหรือระยะกระชั้นชิด (Short Term)

๔. ความรู้ (Knowledge) เป็นข้อมูลที่แต่ละบุคคลมีอยู่และเป็นความชำนาญเฉพาะทาง อาทิเช่น ทหารเรือมีความสามารถในการเดินเรือและการรบทางเรือ ในขณะที่นักเดินเรือพาณิชย์มีความสามารถในการเดินเรือ แต่อาจจะไม่มีความสามารถในการรบทางทะเล ถ้าไม่มีการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านการรบมาก่อน ทั้งนี้ความรู้จะเป็นพื้นฐานในการคาดคะเนว่าบุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ

๕. ทักษะ (Skill) เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย ความคิด และด้านจิตใจ ในการคิดวิเคราะห์ ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในการกำหนดเหตุผล การวางแผน และยอมรับรู้ในสิ่งที่สลับซับซ้อนได้

สก็อต บี พารี (Scott B. Parry, 1997 อ้างถึงใน สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, ๒๕๔๘ : ๔๘) นิยามคำว่า สมรรถนะ ว่าคือ กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับและเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สมรรถนะ คือ สิ่งที่สร้างขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ เป็นคุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมา ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่น ๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่น เป็นความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) สมรรถนะ มีองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งสังเกตเห็นได้ง่าย คือ ความรู้ และทักษะ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ง่าย และกลุ่มที่สังเกตเห็นได้ยากหรือซ่อนเร้นภายใน คือ ทัศนคติ แรงจูงใจ และอุปนิสัยของแต่ละบุคคล ซึ่งในกลุ่มนี้สามารถพัฒนาได้ค่อนข้างยาก ทั้งนี้ สมรรถนะสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้เมื่อมีการนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง โดยการนำเอาความรู้และทักษะนั้นมาประยุกต์ใช้กับงาน ปัจจุบันรัฐบาลได้ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศให้ประสานสอดคล้องกัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีสมรรถนะถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลสร้างผลงานที่โดดเด่น และส่งผลต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือของชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มั่นคงต่อไป

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๑. ความเป็นมา

ถึงแม้การที่ประเทศไทยมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อนละเอียดอ่อนและมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างความสามัคคีของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืน

ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์ โดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้น ในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้า และบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ ๆ แต่ปัญหาการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ โครงสร้างเศรษฐกิจไทยจึงยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภาคบริการ และภาคเกษตรมีผลิตภัณฑ์การผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

นอกจากนั้นศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟูการใช้

และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังคงขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม ปัจจัยการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัว ซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง การขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคต จึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นบูรณาการบนพื้นฐานประชารัฐ เพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศและถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจ และพื้นที่ รวมถึงพื้นที่พิเศษต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๖๕ จึงกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตามการตรวจสอบและการประเมินผล รวมทั้ง กำหนดมาตรการส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

๒. วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐, ออนไลน์, ๒๕๖๑) เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราชอธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศ ได้รับการพัฒนายกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนากลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ เพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวม และกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน ระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติจะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

๓.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๓.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๓.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๓.๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ในปัจจุบันศักยภาพและชีวิตคนไทยหลายด้านยังต่ำกว่าเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฐานความรู้โดยเฉพาะการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ ในส่วนของกรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์นั้น มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

การกำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง จะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วน และนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอรัปชั่น และปัญหาความขัดแย้งในสังคม รวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคาม และบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้า

จากกรอบและวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้นำมาใช้ควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อนำนโยบายจากยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สิ้นสุดไปเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ขึ้นบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) โดยหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย ((ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

๑. ยึด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ มีที่ยืน และเปิดโอกาสให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดี มีความสุข และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชน วิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

๒. ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัย และเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

๓. ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบซึ่งสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

๔. ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๙” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปีแรก และเป้าหมายในระดับย่อยลงมาควบคู่กับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยพิจารณาจากมิติต่าง ๆ ทั้งประเด็นและลักษณะของการพัฒนา ลักษณะฐานการผลิตและบริการสำคัญของประเทศ ลักษณะของคนไทยและสังคมไทยที่พึงปรารถนา และกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย

๕. ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปี ที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” กำหนดเป้าหมายโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวของยุทธศาสตร์ชาติ และการเป็นกรอบกำกับเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับย่อยลงมาที่จะต้องถูกส่งต่อ และกำกับให้สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างมีผลสัมฤทธิ์ ภายใต้กรอบการจัดสรรงบประมาณ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ รวมทั้งการพัฒนาระบบราชการที่สอดคล้องเป็นสาระเดียวกันหรือเสริมหนุนซึ่งกันและกัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา ดังนี้

๑. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๓. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน

๔. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

๕. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีการทำงานเชิงบูรณาการ

๖. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

๗. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

และกำหนดเป้าหมายร่วมการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ดังนี้

๑. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์

๒. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง

๓. ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้

๔. ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕. มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศ

๖. มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ((ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

๑. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เพื่อปรับเปลี่ยนให้คนในสังคมไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม มีทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ ๒๑ มีสุขภาวะที่ดีตลอดช่วงชีวิต และเสริมสร้างสถาบันทางสังคมให้มีความเข้มแข็งเอื้อต่อการพัฒนาคนและประเทศ

๒. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่กลุ่มประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด ให้คนไทยทุกคนเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

๓. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมขั้นก้าวหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของกำลังคนและความคิดสร้างสรรค์ในการขยายฐานเศรษฐกิจและฐานรายได้ใหม่ ควบคู่ไปกับการเพิ่มผลิตภาพของฐานการผลิตและบริการเดิม รวมทั้งการต่อยอดจากการผลิตและบริการเดิมโดยใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยีอัจฉริยะ

๔. ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม สร้างความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ลดมลพิษให้มีคุณภาพดีขึ้น พัฒนาขีดความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัว และการรับมือกับภัยพิบัติเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงภายใน และป้องกันปัญหาภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ พร้อมผนึกกำลังของทุกภาคส่วนให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านความมั่นคง และมีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดจากภัยคุกคามทั้งภัยทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ ให้สอดคล้องระหว่างนโยบายด้านความมั่นคง สนับสนุนเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สามารถพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศในการสนับสนุนการรักษาความสงบสุขและผลประโยชน์ของชาติ

๖. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย เพื่อให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการที่ดีและได้มาตรฐานสากล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และโปร่งใสตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ และพัฒนาระบบและกระบวนการทางกฎหมายให้สามารถอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรมแก่ประชาชน

๗. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคม ขนส่ง และการค้า รวมทั้งมีกลไกกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากการพัฒนาโครงข่ายการขนส่ง และยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด ตลอดจนขยายโอกาสทางธุรกิจในภูมิภาคอาเซียนจากการพัฒนาด้านพลังงาน ขยายการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลอย่างทั่วถึงทั้งประเทศในราคาที่เหมาะสมเป็นธรรม ส่งเสริมธุรกิจดิจิทัลใหม่และนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาระบบความปลอดภัยทางไซเบอร์ให้มีความมั่นคง และคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลให้แก่ผู้ใช้บริการ พัฒนาประสิทธิภาพและขยายการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำประปา พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิดจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ

๘. ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า ให้การสนับสนุนการสร้างมูลค่าของสาขาการผลิตและบริการ เป้าหมายนำเทคโนโลยีไปใช้ให้กับเกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนานวัตกรรมที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และคุณภาพสิ่งแวดล้อม บูรณาการระบบบริหารจัดการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้สามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

๙. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เพื่อกระจายความเจริญและโอกาสทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึงมากขึ้น พัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่ม ฟื้นฟูพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักให้ขยายตัวอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๑๐. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดเด่นของทำเลที่ตั้งของประเทศไทย ที่เป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญของแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย ขยายโอกาสด้านการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ และยกระดับให้ประเทศเป็นฐานการผลิตและการลงทุนที่มีศักยภาพ เพิ่มบทบาทของไทยในเวทีโลกด้วยการส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบความร่วมมือต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

จากการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) สรุปได้ว่าเป็นข้อมูลแนวทางการพัฒนาในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม รวมถึงผลักดันให้ผู้ประกอบการมีบทบาทหลักด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนผลักดันงานวิจัยให้ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ พัฒนาและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมขั้นก้าวหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพของกำลังคนและความคิดสร้างสรรค์ในการขยายฐานเศรษฐกิจและฐานรายได้ใหม่ รวมทั้งการต่อยอดจากการผลิตและบริการเดิมโดยใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยีอัจฉริยะ ซึ่งนำไปสู่แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในการนำพาให้ประเทศไทยพัฒนาครอบคลุมในทุกมิติต่อไป

แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.๒๕๖๐

ปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเช่นที่ผ่านมา แต่หลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริง และจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ และกระบวนการทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปอย่างสิ้นเชิง ประเทศไทยจึงต้องเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยในบริบทของประเทศไทยเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถตอบปัญหาความท้าทายที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่หรือเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง การพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจ การปรับตัวและฉกฉวยโอกาสจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม การบริหารจัดการการเข้าสู่สังคมสูงวัย การแก้ปัญหาคอร์รัปชั่น และการพัฒนาศักยภาพคนด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

ประเทศไทยจึงมีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำไอซีทีมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน (Enabling Technology) การพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานด้านไอซีที โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband) ให้กระจายอย่างทั่วถึงเสมือนบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทั่วไป ให้ประชาชนมีความรอบรู้ เข้าถึง สามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างรู้เท่าทัน อุตสาหกรรมไอซีทีมีบทบาทเพิ่มขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนมีโอกาสในการสร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตดีขึ้น และไอซีทีมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลได้ตระหนักถึงอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของประเทศไทย ที่จะปรับปรุงทิศทางการดำเนินงานของประเทศ ด้วยการใช้ประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยีดิจิทัล โดยความท้าทาย

และโอกาสของประเทศไทยด้านเศรษฐกิจและสังคม ความท้าทายจากพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัล และสถานภาพการพัฒนาด้านดิจิทัลในประเทศไทยในปัจจุบัน

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศและการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกนั้น ทำให้สภาพแวดล้อมของการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันและที่จะเกิดในอนาคต ๒๐ ปี เปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นทั้งเงื่อนไขปัญหา ความท้าทาย ที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญ และแนวทางรองรับหรือแก้ไข ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาประเทศ หากประเทศไทยสามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสเหล่านั้น เทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็นเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้ชีวิตของประชาชนทุกคน การดำเนินงานของภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคมทุก ๆ องค์กร แต่เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาและยากต่อการคาดเดาในระยะยาว ดังนั้น การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงต้องตระหนักและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและนัยจากการเปลี่ยนแปลงนั้น

ด้วยตระหนักถึงความท้าทายและโอกาสดังกล่าว รัฐบาลไทยโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงได้จัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการผลักดันให้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งรวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางความคิดในทุกภาคส่วน การปฏิรูปกระบวนการทางธุรกิจ การผลิต การค้า และการบริการ การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน อันจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศไทยตามนโยบายของรัฐบาล โดยกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมให้มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระยะยาวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และให้สามารถรองรับพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ และปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand)

ดิจิทัลไทยแลนด์ หมายถึง ประเทศไทยที่สามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีเป้าหมายในภาพรวม ๔ ประการ ดังนี้ (แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

๑. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมการผลิต การบริการ

๒. สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียมด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่าง ๆ ผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

๓. เตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล

๔. ปฏิรูปกระบวนทัศน์การทำงานและการให้บริการของภาครัฐ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย มุ่งเน้นการพัฒนาระยะยาวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แต่เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงกำหนดภูมิทัศน์ดิจิทัล เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาและเป้าหมายใน ๔ ระยะ ดังนี้ (แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

ระยะที่ ๑ Digital Foundation (๑ ปี ๖ เดือน) ประเทศไทยลงทุน และสร้างฐานรากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

ระยะที่ ๒ Digital Thailand I : Inclusion (๕ ปี) ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ

ระยะที่๓ Full Transformation (๑๐ ปี) ประเทศไทยก้าวสู่การเป็น “ดิจิทัลไทยแลนด์” ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ

ระยะที่ ๔ Global Digital Leadership (๑๐ – ๒๐ ปี) ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน

เพื่อให้วิสัยทัศน์และเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลบรรลุผล แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา ๖ ด้าน ดังนี้ (แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ประกอบด้วย แผนงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน คือ

๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

๒. ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลของอาเซียน

๓. จัดให้มีนโยบายและแผนบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน คลื่นความถี่ และการหลอมรวมของเทคโนโลยีในอนาคต

๔. ปรับรัฐวิสาหกิจโทรคมนาคมให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วยแผนงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน คือ

๑. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยผลักดันธุรกิจให้เข้าสู่ระบบการค้าดิจิทัลสู่สากล และให้เกิดการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อปฏิรูปการผลิตสินค้าและบริการ

๒. เร่งสร้างธุรกิจเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology Startup) ให้เป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล

๓. พัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลของไทยให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันเชิงนวัตกรรมได้ในอนาคต

๔. เพิ่มโอกาสทางอาชีพเกษตรและการค้าขายสินค้าของชุมชนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วยแผนงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน คือ

๑. สร้างโอกาสและความเท่าเทียมในการเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล

๒. พัฒนาศักยภาพของประชาชนในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์

๓. สร้างสื่อ คลังสื่อ และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ประชาชนเข้าถึงได้อย่างสะดวก

๔. เพิ่มโอกาสการได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานของนักเรียนและประชาชน แบบทุกวัย ทุกที่ ทุกเวลา ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

๕. เพิ่มโอกาสการได้รับบริการทางการแพทย์ และสุขภาพที่ทันสมัย ทั่วถึง และเท่าเทียม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วยแผนงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน คือ

๑. จัดให้มีบริการอัจฉริยะที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ

๒. ปรับเปลี่ยนการทำงานของภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ และธรรมาภิบาล

๓. สนับสนุนให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ตามมาตรฐาน (Open Data) และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคธุรกิจในกระบวนการทำงานของรัฐ

๔. พัฒนาแพลตฟอร์มบริการพื้นฐานภาครัฐ (Government Service Platform) เพื่อรองรับการพัฒนาต่อยอดแอปพลิเคชั่นหรือบริการรูปแบบใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ประกอบด้วยแผนงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๓ ด้าน คือ

๑. พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่บุคลากรในตลาดแรงงาน

๒. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญเทคโนโลยีเฉพาะด้าน ให้กับบุคลากรในสายวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

๓. พัฒนาผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถวางแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปพัฒนาภารกิจ ตลอดจนสามารถสร้างคุณค่าจากข้อมูลขององค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วยแผนงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๓ ด้าน คือ

๑. กำหนดมาตรฐาน กฎ ระเบียบ และกติกา ด้านดิจิทัลให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า และการใช้ประโยชน์ในภาคเศรษฐกิจและสังคม

๒. ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ และสังคมดิจิทัลให้มีความทันสมัย สอดคล้องต่อพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัลและบริบทของสังคม

๓. สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการทำธุรกรรมออนไลน์ ด้วยการสร้างความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศและการสื่อสาร การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การคุ้มครองผู้บริโภค

แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มุ่งหวังปฏิรูปประเทศไทยตั้งแต่การเร่งวางรากฐานดิจิทัลของประเทศผ่านการลงทุนครั้งใหญ่ การสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่ทุกคนมีส่วนร่วมตามแนวทางประชารัฐ การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคม และใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ จนถึงการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประเทศในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนในระยะยาว การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลจะต้องดำเนินการผ่านกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อย่างครบวงจรและเต็มรูปแบบ เพื่อวางรากฐานเศรษฐกิจและสังคมไทยให้พร้อมเข้าสู่ยุคดิจิทัล และเพื่อให้รับกับสภาพสังคมที่จะเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงมีการจัดทำยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์อย่างครอบคลุมรอบด้านมากที่สุด

ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

ด้วยปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้ประเทศไทยเกิดความเสี่ยงต่อการถูกโจมตีทางไซเบอร์ โดยเฉพาะกับหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของไซเบอร์ การก่อการร้ายไซเบอร์ และการทำสงครามไซเบอร์มีมากขึ้น ขณะที่การวางแผนรับมือ การซ้อมทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุมีอยู่ไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องส่งเสริมขีดความสามารถในการรับมือภัยไซเบอร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งกว่าเดิม สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (National Cyber Security Strategy 2017 – 2021) ขึ้น ซึ่งเป็นแนวนโยบายระดับชาติฉบับแรกของไทยในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อให้รับกับสภาพสังคมที่จะเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต

๑. กรอบแนวคิด

ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ได้นำแนวทางจากกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งกำหนดไว้ในส่วนของยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ข้อ ๕ การพัฒนาระบบกลไกมาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ ลดผลกระทบจากภัยก่อการร้าย และเสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ และข้อ ๖ พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพกองทัพ ปรับโครงสร้างกำลังและยุทโธปกรณ์ที่เหมาะสม พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ พร้อมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้ระบุให้ภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นหนึ่งในภัยคุกคามความมั่นคง อีกทั้งในแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ระบุในยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มุ่งเน้นการมีกฎหมาย กฎระเบียบ กติกา และมาตรฐานที่มีประสิทธิภาพทันสมัย และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากล เพื่ออำนวยความสะดวก ลดอุปสรรค เพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบกิจกรรมและทำธุรกรรมออนไลน์ต่าง ๆ นอกจากนี้ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๘ และ ๒๙ ณ กรุงเวียงจันทน์ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๙ นายกรัฐมนตรียังได้เสนอให้ประเทศสมาชิกอาเซียนจัดตั้งหน่วยงานติดตามและเฝ้าระวังภัยคุกคามไซเบอร์เป็นการเฉพาะ กำหนดมาตรการด้านกฎหมายร่วมกัน ตลอดจนส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์ไซเบอร์อาเซียน ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญที่รัฐบาลไทยมีให้กับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และความร่วมมือกับต่างประเทศ (ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงได้ประมวลเป็นยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ นำมาเป็นกรอบการดำเนินงานที่ใช้กับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน โดยเน้นความสมดุลระหว่างสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการใช้อำนาจของรัฐเชิงนโยบาย ในการควบคุมและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

๒. วิสัยทัศน์

ไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) ของไทยมีความมั่นคงปลอดภัย ทุกภาคส่วนมั่นใจมีความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์และร่วมกันใช้ไซเบอร์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดี

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ มีเป้าหมายให้ภาคส่วนต่าง ๆ เชื่อมั่น และไว้วางใจในการดำเนินกิจกรรมทางไซเบอร์ทุกรูปแบบ โครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่บริหารจัดการด้วยระบบสารสนเทศและประเทศโดยรวมมีขีดความสามารถในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติได้รับการปกป้องจากภัยคุกคามทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ ประเทศเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน ทุกภาคส่วนมีความตระหนักถึงภัยคุกคามทางไซเบอร์ และร่วมมือกันด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ประเทศไทยมีวัฒนธรรมการใช้ไซเบอร์สเปซอย่างมีความรับผิดชอบ มีการบูรณาการและการประสานความร่วมมือ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีความเข้มแข็ง การสืบสวนและงานข่าวมีคุณภาพและความมั่นคงปลอดภัย หน่วยงานมีความพร้อมสามารถตอบสนองการปฏิบัติการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว บุคลากรด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มีความเชี่ยวชาญและมีศักยภาพในการปฏิบัติงาน รวมถึงประเทศไทยมีบทบาทในการส่งเสริมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในระดับนานาชาติ และการลดความขัดแย้งทางไซเบอร์ระหว่างรัฐ ซึ่งประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์จำนวน ๘ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในทุกภาคส่วนในการดำเนินกิจกรรมทางไซเบอร์ทุกรูปแบบ มีเป้าหมายให้รัฐบาลให้ความสำคัญและสนับสนุนการกำหนดนโยบายด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ภาคธุรกิจ และประชาชนมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และไซเบอร์สเปซที่ได้มาตรฐาน ทั้งจากการใช้บริการภาครัฐ ภาคธุรกิจและส่วนบุคคล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่บริหารจัดการด้วยระบบสารสนเทศ และพัฒนาศักยภาพด้านการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยมีการบูรณาการการทำงานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มีหน่วยงานกลางด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ระดับชาติ และมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐอย่างชัดเจน เพื่อดูแลการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่บริหารจัดการด้วยระบบสารสนเทศทั้งของภาครัฐและเอกชน มีการทำงานขององค์กรต่าง ๆ ในรูปแบบที่พร้อมรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์มากขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติให้รอดพ้นจากภัยคุกคามทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ โดยมีเป้าหมายให้มีการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ทันสมัย ครอบคลุมรอบด้าน ต่อเนื่อง และถูกต้องแม่นยำ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจทางนโยบายและการปฏิบัติที่เหมาะสม ให้กองทัพและหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อมรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ ทั้งในรูปแบบเดิมและภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ๆ จัดให้มีแผนเผชิญภัยคุกคามทางไซเบอร์ เมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตทางไซเบอร์ระดับชาติหรือสงครามไซเบอร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างระบบเศรษฐกิจดิจิทัล ให้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างราบรื่น และมีความยั่งยืน มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในวงกว้างมากขึ้นในภาคเอกชน มีแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน กฎระเบียบ ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อระบบเศรษฐกิจดิจิทัลที่ได้มาตรฐานและเอกชนมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างความตระหนักและส่งเสริมความร่วมมือภายในประเทศด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้ประชาชนทั่วไปทุกระดับ ทุกเพศ และทุกวัย ที่เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต มีความตระหนักถึงภัยคุกคามทางไซเบอร์ และมีความรู้เรื่องการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ร่วมกันในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ สร้างช่องทาง/กลไกการสื่อสารแนวนโยบายสู่การปฏิบัติในภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้ไซเบอร์สเปซในทางที่เหมาะสม ให้มีกลไกที่มีการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการใช้ไซเบอร์สเปซไปในทางที่เหมาะสม และเคารพสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ช่วยกันดูแลการใช้ไซเบอร์สเปซไปในทางที่เหมาะสม และส่งเสริมการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนให้รู้เท่าทัน และมีความตระหนักเกี่ยวกับภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของไซเบอร์สเปซ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ ส่งเสริมงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยพัฒนาบุคลากรด้านการสืบสวนและงานข่าวให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น พัฒนาหน่วยงานของไทยให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยยิ่งขึ้นในการช่วยงานสืบสวนและงานด้านการข่าว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๘ ส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในความร่วมมือเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ในการพัฒนาหรือผลักดันให้เกิดบรรทัดฐาน มาตรฐาน และการสร้างความวางใจหรือความเชื่อมั่นในการร่วมกันใช้ไซเบอร์สเปซ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ ให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีกับต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติมีเป้าหมายหลักคือการสร้างความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์อย่างครอบคลุมรอบด้านมากที่สุดเท่าที่สภาวะแวดล้อมเอื้ออำนวย เพื่อเสริมขีดความสามารถของไทยในด้านนี้ที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการมีกลไกกลางในการบริหารจัดการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ การปกป้องโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน การสร้างความตระหนักในทุกภาคส่วน และความร่วมมือกับต่างประเทศ การจะทำให้แผนยุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายนั้นควรให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง ให้หน่วยงานต่าง ๆ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมมือและนำแนวทางตามยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ และจัดทำแผนการรักษาความมั่นคงของหน่วยงานตนเอง กองบัญชาการกองทัพไทย โดยผู้บัญชาการทหารสูงสุดจึงได้มีการมอบนโยบายเพื่อสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับสภาวะที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

สถานการณ์โลกในปัจจุบันอยู่ในช่วงเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ และประเทศมหาอำนาจได้เข้ามามีบทบาทและขยายอิทธิพลในภูมิภาค โดยใช้กลไกความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการแข่งขัน ประเทศต่าง ๆ จึงได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อถ่วงดุลกับมหาอำนาจ นอกจากนี้ ยังมีการเปิดเสรีในภูมิภาคซึ่งนำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ ตลอดจนยังมีความขัดแย้งด้านลัทธิอุดมการณ์ และความเชื่อทางศาสนา ในทางกลับกันโลกมีความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ซึ่งก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ Internet of Things หุ่นยนต์ เป็นต้น สถานการณ์ภายในประเทศซึ่งอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่การปฏิรูปประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ พบว่า ยังมีปัจจัยที่กระทบต่อความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ จากสภาวะด้านความมั่นคงดังกล่าว กองทัพไทยจึงมีภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการ คือ การรักษาความมั่นคง การปกป้องอธิปไตย และรักษาผลประโยชน์ของชาติในทุกมิติ รวมทั้งสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ และสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ จึงต้องมีการเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การเตรียมกำลังและการใช้กำลัง

โดยมุ่งไปสู่การปฏิบัติการร่วมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนกองทัพไทยให้มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจได้อย่างหลากหลายมิติ และมีความประสานสอดคล้อง สามารถสนองตอบต่อนโยบายรัฐบาลและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พลเอก พรพิพัฒน์ เบญญศรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด จึงได้มอบนโยบายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยมีเจตนารมณ์ให้กองทัพไทยเป็นสถาบันหลักในการพิทักษ์รักษาเอกราชอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน ความมั่นคงของรัฐ พิทักษ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และผลประโยชน์ของชาติ พัฒนาประเทศตามแนวทางศาสตร์พระราชา และเป็นที่พึ่งของประชาชน ดำรงความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศในกรอบอาเซียน ระดับภูมิภาค และองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติ สนับสนุนรัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ บริหารจัดการตามแนวทางบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้กองทัพไทยเป็นกองทัพที่มีความเข้มแข็ง สง่างาม มีศักดิ์ศรี ได้รับการสนับสนุนและยอมรับจากประชาชน รวมทั้งนานาอารยประเทศ โดยแบ่งออกเป็นนโยบายทั่วไป และนโยบายเฉพาะ ดังนี้ (นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

๑. นโยบายทั่วไป

๑.๑ การพิทักษ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ให้ความเร่งด่วนสูงสุดในการพิทักษ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ถวายความปลอดภัย ป้องกัน และปราบปรามการล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพ เผยแพร่พระเกียรติคุณและพระราชกรณียกิจที่สำคัญในทุกโอกาส รวมทั้งเผยแพร่และสืบสานการพัฒนาแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และดำเนินการตามพระราโชบาย “สืบสานรักษา ต่อยอด” ของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑.๒ การป้องกันประเทศ

เตรียมความพร้อมในการป้องกันประเทศ และรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยใช้การปฏิบัติการร่วมสามเหล่าทัพ ภายใต้การอำนวยการของกองบัญชาการกองทัพไทย โดยมุ่งไปสู่การปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations)

๑.๓ การรักษาความมั่นคงของรัฐ

สนับสนุนรัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทด้านความมั่นคง และการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ ตลอดจนสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจเพื่อความมั่นคงในทุกมิติ

๑.๔ การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ

พัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ โดยสร้างความเชื่อใจ ลดความหวาดระแวง การได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน และหลักการต่างตอบแทนในการเจรจา ให้ความสำคัญเร่งด่วนกับการเป็นประชาคมอาเซียน และการรักษาความสมดุลของความสัมพันธ์กับประเทศที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาค

๑.๕ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

สนับสนุนการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การบรรเทาภัยพิบัติ และการฟื้นฟูอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การมีอนาคตที่มั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายประชารัฐและแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจ Thailand 4.0

๑.๖ การบริหารจัดการกองทัพ

บริหารจัดการทรัพยากรของกองทัพไทยให้มีความทันสมัย พัฒนาขีดความสามารถกำลังพลให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจนสามารถปฏิบัติงานตามตำแหน่งอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้งบประมาณอย่างประหยัด คุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้

๒. นโยบายเฉพาะ

๒.๑ การพิทักษ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๑.๑ กำลังพลทุกนายจงรักภักดีปกป้องพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสมพระเกียรติ

๒.๑.๒ ถวายความปลอดภัยแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ให้มีความปลอดภัยสูงสุด

๒.๑.๓ เผยแพร่แนวคิดศาสตร์พระราชาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์ในวงกว้าง ทั้งภายในประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศ ตลอดจนสนับสนุนโครงการเฉลิมพระเกียรติ โครงการพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างเต็มขีดความสามารถและสมพระเกียรติ

๒.๑.๔ สนับสนุนและขยายผลกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑.๕ จัดทำและเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพ ตลอดจนสร้างทัศนคติ ค่านิยม ปลูกฝังอุดมการณ์ ให้ประชาชนมีความจงรักภักดี และศรัทธาในสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๑.๖ ป้องกันและทำความเข้าใจมิให้มีการล่วงละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๒ การป้องกันประเทศ

๒.๒.๑ พัฒนาและบูรณาการระบบงานข่าวกรองของกองทัพไทย มุ่งเน้นระบบฐานข้อมูลร่วม ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถของยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือในการปฏิบัติงานด้านการข่าวที่มีประสิทธิภาพ

๒.๒.๒ พัฒนาขีดความสามารถของนักวิเคราะห์ข่าว ให้ครอบคลุมกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศมหาอำนาจ และทุกภูมิภาค โดยต้องสามารถแจ้งเตือนแนวโน้มภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องและทันเวลา

๒.๒.๓ จัดกำลังและวางกำลังในการป้องกันชายแดนตามระดับภัยคุกคาม ให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล

๒.๒.๔ พัฒนาขีดความสามารถของศูนย์บัญชาการทางทหาร และระบบควบคุมบังคับบัญชาของกองทัพไทย ตามแนวคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการพัฒนาระบบฐานข้อมูลทางทหาร และการใช้งานระบบแผนที่สถานการณ์ร่วม (COP) และระบบรายงานและแลกเปลี่ยนข่าวสารทางทหาร (MTF) เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลในทุกระดับได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒.๕ ศึกษาแนวทางการพัฒนา Joint Technical Data Link ในภาพรวมของกองทัพไทย เพื่อใช้สนับสนุนแนวคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง

๒.๒.๖ บูรณาการระบบตรวจจับ (Sensor) ของกองทัพไทย รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพระบบเฝ้าตรวจตามแนวชายแดนที่ทันสมัย

๒.๒.๗ บูรณาการการฝึกของกองทัพไทยทุกระดับ ให้สอดคล้องกับการเตรียมกำลังและใช้กำลังตามแผนป้องกันประเทศ

๒.๒.๘ เตรียมความพร้อมของกิจการสำหรับพลสำรองทางด้านบัญชี การบรรจุ การระดมพล

๒.๒.๙ ขยายความร่วมมือกับมิตรประเทศด้านการสนับสนุนยุทธปัจจัยในภาวะวิกฤต

๒.๒.๑๐ พัฒนาระบบงานส่งกำลังบำรุงร่วมให้มีความพร้อม และใช้ประโยชน์จากงานมาตรฐานยุทโธปกรณ์ทางทหาร บูรณาการการใช้ศักยภาพด้านต่าง ๆ ของเหล่าทัพ

๒.๒.๑๑ สนับสนุนการขยายเครือข่าย การติดต่อสื่อสาร และระบบควบคุมบังคับบัญชา C^4I ของตำรวจตระเวนชายแดน ให้สามารถปฏิบัติการร่วมกับกองทัพไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๑๒ พัฒนาขีดความสามารถเทคโนโลยีทางการทหาร การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางทหาร

๒.๒.๑๓ ใช้ประโยชน์จากดาวเทียมสื่อสารภาครัฐ และดาวเทียมสำรวจ/ถ่ายภาพ เพื่อสนับสนุนภารกิจศูนย์บัญชาการทางทหาร และศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ

๒.๒.๑๔ สนับสนุนการปฏิบัติการข่าวสาร และการปฏิบัติการไซเบอร์ โดยใช้ขีดความสามารถของการปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การปฏิบัติการสงครามอิเล็กทรอนิกส์และความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ

๒.๒.๑๕ ทำการพัฒนาขีดความสามารถด้านไซเบอร์ของกองทัพไทย โดยใช้ศูนย์ไซเบอร์ทหาร กลไกคณะกรรมการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์กองทัพไทย และประชาคมไซเบอร์กองทัพไทย ในการบูรณาการร่วมกับเหล่าทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑๖ เร่งรัดการพัฒนาองค์ความรู้และความตระหนักรู้ด้านไซเบอร์ให้กับกำลังพลของกองทัพไทย

๒.๒.๑๗ เสริมสร้างขีดความสามารถด้านสงครามอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถสนับสนุนการข่าวกรอง ในระดับยุทธศาสตร์และระดับยุทธวิธี

๒.๓ การรักษาความมั่นคงของรัฐ

๒.๓.๑ สนับสนุนการสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ การปฏิรูปประเทศ และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี โดยเฉพาะด้านความมั่นคง

๒.๓.๒ สนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถด้านการข่าว โดยเฉพาะระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนในพื้นที่เสี่ยง

๒.๓.๓ สนับสนุนการปฏิบัติภารกิจเพื่อความมั่นคง การกวดขัน ป้องกัน ระวังภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทุกรูปแบบ

๒.๓.๔ ดำรงความต่อเนื่องในการสนับสนุนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานเรื่องที่เป็นวาระเร่งด่วน และการแก้ไขปัญหาตามพันธกรณีระหว่างประเทศตามนโยบายรัฐบาล

๒.๓.๕ เตรียมกำลังเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุร้ายภายในประเทศ

๒.๓.๖ สร้างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนภารกิจของกองทัพด้านการป้องกันประเทศและภารกิจเพื่อความมั่นคง

๒.๓.๗ ปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศและสื่อวิทยุโทรทัศน์

๒.๓.๘ ติดตามตรวจสอบผู้กระทำผิดที่เผยแพร่ข้อมูลบ่อนทำลายสถาบันหลักของชาติบนเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media)

๒.๓.๙ พัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และสนับสนุนการจัดทำข้อมูลภาครัฐ และการปฏิบัติงานด้วยข้อมูลดิจิทัลตามแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

๒.๓.๑๐ พัฒนาขีดความสามารถงานด้านการข่าวของภัยคุกคามที่มิใช่ทางทหาร ให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง อาทิภัยคุกคามทางไซเบอร์ การต่อต้านการก่อการร้าย

๒.๓.๑๑ ปลูกฝังจิตสำนึกการเป็นเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารให้กับกำลังพล

๒.๓.๑๒ พัฒนาขีดความสามารถงานต่อต้านข่าวกรองทั้งเชิงรับและเชิงรุก

๒.๓.๑๓ พัฒนาอนุสรณ์สถานแห่งชาติและพิพิธภัณฑ์ทางทหารให้ทันสมัย

๒.๔ การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ

๒.๔.๑ สนับสนุนรัฐบาลในโอกาสดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของประเทศไทยในปี พ.ศ.๒๕๖๒ โดยเฉพาะกิจกรรมที่กองทัพไทยเป็นเจ้าภาพ

๒.๔.๒ ขยายความร่วมมือด้านการข่าวกับกองทัพในประเทศอาเซียน ประเทศคู่เจรจา และประเทศมหาอำนาจ

๒.๔.๓ บูรณาการขีดความสามารถงานด้านการทูตทหารให้ครอบคลุมมิติด้านความมั่นคง

๒.๔.๔ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยน การเยือน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการกับประเทศรอบบ้าน

๒.๔.๕ พัฒนากลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้านให้ครอบคลุมในทุกระดับ

๒.๔.๖ สนับสนุนการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดเงื่อนไขและโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกัน

๒.๔.๗ พัฒนาขีดความสามารถของศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ ศูนย์บัญชาการทางทหาร ให้เป็นกลไกส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๔.๘ มีบทบาทในการพัฒนาความร่วมมือในกรอบ ADMM – Plus โดยเฉพาะด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและการแพทย์ทหาร

๒.๔.๙ พัฒนาศักยภาพของกองทัพไทยให้มีความพร้อมปฏิบัติภารกิจรักษาสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ

๒.๔.๑๐ ให้ความสำคัญกับบทบาทอย่างสร้างสรรค์ ในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคอาเซียน

๒.๔.๑๑ พัฒนาทักษะของล่ามทหารและบัญชีล่ามทหารของกองทัพไทย

๒.๔.๑๒ สนับสนุนให้กำลังพลเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาและวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้านให้สอดคล้องกับพื้นที่และการปฏิบัติงานของหน่วย

๒.๔.๑๓ สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ข้ามแดน Cross Border Development ให้สอดคล้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย

๒.๕ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

๒.๕.๑ ใช้ศักยภาพของกองทัพสนับสนุนการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมีส่วนร่วม

๒.๕.๒ สนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมและชุมชน

๒.๕.๓ สนับสนุนรัฐบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพในทุกมิติ

๒.๕.๔ สนับสนุนการพัฒนาโครงการพื้นฐานด้านการขนส่งและคมนาคม

๒.๕.๕ พัฒนาขีดความสามารถด้านการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ

๒.๕.๖ เสริมสร้างความพร้อมของกำลังพลและยุทโธปกรณ์ด้านบรรเทาสาธารณภัย

๒.๕.๗ สนับสนุนและส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการและมีระบบ

๒.๕.๘ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีแผนที่ที่ทันสมัยในการแก้ไขปัญหาสำคัญ

๒.๖ การบริหารจัดการกองทัพ

๒.๖.๑ ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความเป็นทหารอาชีพให้กับกำลังพล

๒.๖.๒ รักษาภาพลักษณ์ของกองทัพให้เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน

๒.๖.๓ การปรับย้ายกำลังพลให้ยึดหลักคุณธรรม ความรู้ และความสามารถ

๒.๖.๔ ปรับลดทหารประจำการตามเกณฑ์ที่กระทรวงกลาโหมกำหนด และทดแทนด้วยการบรรจุข้าราชการพลเรือนกลาโหม รวมทั้งนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาชดเชยจำนวนกำลังพลที่ลดลง

๒.๖.๕ สนับสนุนให้กำลังพลศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทางทหาร และประวัติศาสตร์ชาติไทย

๒.๖.๖ ส่งเสริมให้กำลังพลออกกำลังกายและเล่นกีฬา

๒.๖.๗ ปรับปรุงบ้านพักสวัสดิการของกำลังพลให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี

๒.๖.๘ ปรับปรุงกฎหมายทหาร คำสั่ง ระเบียบต่าง ๆ

๒.๖.๙ สนับสนุนบทบาทของสตรีในการปฏิบัติภารกิจของกองทัพ

๒.๖.๑๐ ส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนาการทหาร ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง รวมทั้งการสนับสนุนยุทโธปกรณ์และผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ที่สามารถผลิตได้เองในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมตามนโยบาย Thailand 4.0

๒.๖.๑๑ พัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถาบันทางทหารให้มีมาตรฐาน

๒.๖.๑๒ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการบริหารจัดการกองทัพ

๒.๖.๑๓ จัดซื้อจัดจ้างและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส ทันเวลา ตรงความต้องการ

๒.๖.๑๔ นำขีดความสามารถของเอกชนมาสนับสนุนการดำเนินงานของกองทัพ

๒.๖.๑๕ ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐในความรับผิดชอบของกองทัพ

๒.๖.๑๗ สนับสนุนการปลูกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาสภาวะโลกร้อน

๒.๖.๑๘ สนับสนุนแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสีย

๒.๖.๑๙ ดำเนินการด้านงบประมาณให้รวดเร็ว ประหยัด คุ้มค่า

๒.๖.๒๐ พัฒนาระบบตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการ ให้สอดคล้องกับระบบสารสนเทศ เพื่อการตรวจสอบและประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศของรัฐบาล

๒.๖.๒๑ พัฒนาคุณภาพงานตรวจสอบภายในตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในภาครัฐ

๒.๖.๒๒ ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการ เพื่อป้องปรามและป้องกันมิให้เกิดการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริต

๒.๖.๒๓ ปรับปรุงระบบการปฏิบัติงาน และบูรณาการแผนงานภายในหน่วยงานให้เกิดความประสานสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

จากนโยบายของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ นั้น ได้ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการพัฒนาบุคลากรในส่วนของกองทัพ ซึ่งก็คือกำลังพลที่ถือว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกองทัพ จึงมีความจำเป็นที่กองทัพจะต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพลิกโฉมฉับพลันทางดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทางในสังกัดของกระทรวงกลาโหม มีบทบาทในการผลิตและพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ อันเป็นกำลังพลที่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเข้ารับราชการทำงานรับใช้สังคมและประเทศชาติ ให้มีความมั่นคงและปลอดภัยในอนาคต ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมจากฐานราก ซึ่งเปรียบเสมือนผลิตต้นกล้าให้กับประเทศชาติที่เป็นนักเรียนเตรียมทหารให้มีความเข้มแข็งด้านทักษะดิจิทัล มีความพร้อมที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นกำลังพลคุณภาพที่มีความสำคัญต่อกองทัพและประเทศชาติต่อไป

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๔

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษา ในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด และเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาส และความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ

ในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด ที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทาย และมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค ๔.๐ ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ ๒๑ ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ (The Fourth Industrial Revolution) รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการ ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหาร

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้ง ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืนในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า

แนวคิดการจัดการศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติโดยมีวิสัยทัศน์ ดังนี้ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

“คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑”

โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง และเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติวางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Expiration) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs8Cs)

3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics)

8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตากรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษา ดังนี้ คือ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๓. คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๒. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

๓. การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒. คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

๓. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

๔. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐานและประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

๕. ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ

๖. ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล

๗. ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

๒. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุมถูกต้องเป็นปัจจุบัน

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยง และเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๒. หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๓. การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมายดังนี้

๑. โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัวชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้

๒. ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

๓. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

๔. กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา

๕. ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ จะประสบผลสำเร็จตามที่ระบุไว้ได้ หน่วยงานทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาต้องยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และมีการทบทวน ปรับปรุงมาตรการ เป้าหมายความสำเร็จให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในทุกช่วงวัย การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติให้ประสบความสำเร็จจึงต้องอาศัยปัจจัยดังกล่าวเป็นสำคัญ หากทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินการ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทของตนและรวมพลังดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาที่กำหนด ย่อมส่งผลให้การพัฒนาการศึกษาของชาติบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติตามความมุ่งหวัง

การจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย

การจัดการศึกษา ยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าโรงเรียนมีความสำคัญที่สุดในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมตามความเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๑ : ๔) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๕ : ๒, ๖, ๑๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ ให้ความหมายของคำว่า การศึกษา ไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเน้นการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาเฉพาะทางของประเทศไทย เป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากระบบการศึกษาทั่วไปที่จัดในสถานศึกษาปกติ มีหลายหน่วยงานในระดับกระทรวงทำการจัดการศึกษา โดยมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถตรงกับภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหลัก รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเฉพาะทาง จึงได้มีการบัญญัติสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเฉพาะทางไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๒๑ ว่า “กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” โดย กฎกระทรวง ว่าด้วยการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ.๒๕๔๗ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒

ข้อ ๒ การจัดการศึกษาเฉพาะทาง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ

(๒) ต้องจัดให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางด้วยกันและกับกระทรวงศึกษาธิการ

(๓) ต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ข้อ ๓ สถานศึกษาเฉพาะทางใด ต้องการให้มีการเทียบวุฒิการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เสนอขอเทียบวุฒิทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การจัดการศึกษาเฉพาะทางเป็นประเภทการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ มีรูปแบบการบริหารในการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณลักษณะและสมรรถนะเฉพาะด้าน มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะวิชาชีพเฉพาะสอดคล้องกับสถานการณ์ตามความต้องการของหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการใช้งาน จากการรวบรวมข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปัจจุบันในประเทศไทยมีหน่วยงานและองค์กรที่จัดการศึกษาลักษณะเฉพาะทางเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหลักทั้งหมด ๙ หน่วยงาน ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐ : ๕)

๑. กระทรวงกลาโหม
๒. กระทรวงมหาดไทย
๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๔. กระทรวงคมนาคม
๕. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๖. กระทรวงสาธารณสุข

๗. กรุงเทพมหานคร

๘. สภากาชาดไทย

๙. เนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์

สามารถแบ่งตามลักษณะเฉพาะกลุ่มได้ ๓ กลุ่ม ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑ : (ข))

๑. กลุ่มสายวิชาการทหาร ตำรวจ

กระทรวงกลาโหมได้ดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยระดับปริญญาและระดับสูงกว่าปริญญาจะผลิตกำลังพลระดับนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช โรงเรียนนายร้อยตำรวจ และโรงเรียนแผนที่ สำหรับระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะผลิตกำลังพลระดับนายทหารชั้นประทวน ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนแผนที่ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนชุมพลทหารเรือ โรงเรียนสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนการขนส่งทหารเรือ โรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนทหารนาวิกโยธิน โรงเรียนช่างกรมอู่ทหารเรือ โรงเรียนจ่าอากาศ โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ และโรงเรียนดุริยางค์ทหารเรือ นอกจากกระทรวงกลาโหมแล้วก็ยังมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยกองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑.๑ ระดับต่ำกว่าปริญญาที่จัดอยู่ในกลุ่มช่าง ได้แก่ โรงเรียนแผนที่ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนชุมพลทหารเรือ โรงเรียนสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนการขนส่งทหารเรือ โรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนทหารนาวิกโยธิน โรงเรียนช่างกรมอู่ทหารเรือ และโรงเรียนจ่าอากาศ

๑.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ โรงเรียนเตรียมทหาร สังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นสถาบันการศึกษาแห่งเดียวในประเทศไทยที่เป็นศูนย์รวมเบื้องต้นสำหรับผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยโรงเรียนเตรียมทหารไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารด้วยตนเอง แต่โรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ จะเป็นผู้ดำเนินการสอบคัดเลือก และส่งผู้ผ่านการสอบคัดเลือกมาเข้าเรียนรวมกันที่โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นเวลา ๒ ปี เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติพื้นฐาน เหมาะสมต่อการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจต่อไป

การดำเนินการจัดการศึกษาเฉพาะทางของเหล่าทัพต่าง ๆ ในกระทรวงกลาโหมนั้น มีหน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน ทั้งในสังกัดกองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังพลเข้าสู่กองทัพโดยตรงในรูปแบบของข้าราชการทหาร ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีการผลิตกำลังพลทั้งในระดับนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน สำหรับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตนายทหารชั้นสัญญาบัตรจะประกอบด้วยระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตนายทหารชั้นประทวนจะประกอบด้วยระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยโรงเรียนในเหล่าทัพบางแห่งมีการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาที่ได้รับวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และมีบางแห่งได้รับใบประกาศนียบัตรที่เทียบวุฒิการศึกษาไม่ได้ แต่ผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านี้จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการทหารระดับชั้นประทวน

๒. กลุ่มสายแพทย์และพยาบาล ประกอบด้วย วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โรงเรียนนาวิกเวชกิจ สำนักบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มฯ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ สถาบันพระบรมราชชนก และวิทยาลัยสภากาชาดไทย

๓. กลุ่มสายวิชาการ/วิชาชีพเฉพาะทางอื่น ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน/องค์กร ประกอบด้วย สถาบันการบินพลเรือน ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี โรงเรียนวิศวกรรมรถไฟ โรงเรียนช่างไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โรงเรียนอุตุนิยมวิทยา โรงเรียนการไปรษณีย์ และเนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรจะได้รับการบรรจุเข้าทำงานในหน่วยงาน/องค์กรนั้น ๆ ยกเว้น สถาบันการบินพลเรือน ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี และเนติบัณฑิตยสภา ที่จะได้รับสิทธิในการสอบประกาศนียบัตร เพื่อให้มีสิทธิสมัครเข้ารับการพิจารณาคัดเลือกประกอบอาชีพด้านการบิน การเดินเรือ และด้านการเป็นผู้พิพากษา อัยการ

จากการศึกษา จะเห็นได้ว่าภาพรวมของผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะทางส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๐ มีงานทำ โดยได้รับการบรรจุเข้าทำงานหรือต้องทำงานเป็นระยะเวลาหนึ่งตามข้อกำหนดในสัญญาที่ให้ไว้กับหน่วยงานหรือองค์กรเหล่านั้น บางหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับใบประกาศนียบัตรที่ไม่สามารถเทียบวุฒิกับการศึกษาปกติได้ แต่จะเป็นเอกสารสำคัญประกอบการสมัครเข้ารับการพิจารณาคัดเลือก เพื่อเข้าสู่การประกอบอาชีพที่มีค่าตอบแทนสูงเป็นพิเศษ เป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาเฉพาะทางเพื่อสนองความต้องการใช้งานของหน่วยงานให้เป็นที่ยอมรับถึงศักยภาพด้านการผลิตบุคลากรต้องมีการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐ : (ง)) ดังนี้

๑. มาตรฐานหลักสูตรต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในแต่ละระดับที่ผ่านสภาวิชาชีพของหน่วยงานรับรองหรือร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) และตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF) ที่ต้องมีการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรผ่านการตรวจประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพของแต่ละสถาบัน และการประกันคุณภาพภายนอกตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโลก เทคโนโลยีปัจจุบัน และอนาคตที่ตรงตามความต้องการของหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต

๒. มาตรฐานครู - อาจารย์ ต้องมีความเชี่ยวชาญหรือชำนาญงานโดยเฉพาะ มีคุณสมบัติสมรรถนะ คุณวุฒิตามสภาวิชาชีพ ที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางด้านการมุ่งสู่ตำแหน่งวิชาการ พัฒนาการเรียนการสอนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโลกเทคโนโลยีปัจจุบันและในอนาคตได้ตลอดจนการพัฒนางานวิจัยหรือนวัตกรรมที่มีคุณภาพ สามารถเผยแพร่ผลงานวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓. มาตรฐานและคุณภาพผู้เรียน ต้องผ่านเกณฑ์ความรู้ขั้นพื้นฐานและมาตรฐานทางวิชาชีพตามหลักสูตรของแต่ละสถาบันที่มีความชำนาญในการปฏิบัติงานจริง มีทักษะตามศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs 8Cs) การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนความเป็นผู้นำ

สถาบันหรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางมีครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิการศึกษาและความเชี่ยวชาญชำนาญทางวิชาชีพ จากประสบการณ์การทำงานจริงมาสอน ถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้นให้แก่ผู้เรียนโดยตรง นอกจากนี้ หน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางได้มีความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบัน มหาวิทยาลัย และหน่วยงานด้านการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษาเฉพาะทางมีการเชื่อมโยงกับการศึกษาในระบบอื่น อันจะส่งผลให้ผู้จบการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาเฉพาะทางได้เรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นได้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธิดา แซ่ชั้น (๒๕๕๙ : ๑๑๖) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรู้ดิจิทัล : นิยาม องค์ประกอบ และสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อศึกษาและนำเสนอการรู้ดิจิทัลในประเด็นของคำนิยาม องค์ประกอบ สถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการรู้ดิจิทัล อันเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน ผู้เรียน บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ และนักการศึกษา นำไปสู่การพัฒนาการรู้ดิจิทัลต่อไปในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการรู้ดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการฝึกฝนผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานในโลกของความเป็นจริง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ประเมิน วิเคราะห์ จัดการใช้สารสนเทศ สร้างองค์ความรู้ใหม่ สื่อสาร และทำงานร่วมกันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม อย่างมีวิจารณญาณ และมีคุณธรรม โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และบูรณาการการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

และรายวิชาในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนได้พัฒนาการรู้ดิจิทัล ให้สามารถอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

อารียา จารุภูมิ (๒๕๕๙ : ๑) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลของหน่วยงานราชการ : กรณีศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เพื่อศึกษาสมรรถนะในปัจจุบัน และสมรรถนะที่ต้องการเมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล ของบุคลากรในสังกัดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน ๕๘ ท่าน และวิเคราะห์ช่องว่างของสมรรถนะของบุคลากร รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า

๑. สมรรถนะในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เรียงระดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสมรรถนะหลักที่จำเป็นในงาน ด้านสมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านทักษะ และด้านความรู้

๒. ความต้องการสมรรถนะเมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล มีความต้องการอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงระดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านสมรรถนะหลักที่จำเป็นในงาน และด้านสมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ทั้งนี้ ช่องว่างสมรรถนะสูงสุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ ด้านความรู้ที่จำเป็นในกฎหมาย ด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการคำนวณการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และทักษะที่จำเป็นในงาน

๓. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมพร้อมรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล ควรมีการส่งเสริมในเรื่อง Digital Mindset และวัฒนธรรมดิจิทัลในองค์กร ได้แก่ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ความสามารถในการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีคุณภาพจากข้อมูลที่มีอยู่มากมาย การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกต้อง ทักษะในการทำงานรูปแบบใหม่ การใช้เครื่องมือเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้ในสถานที่ต่าง ๆ ทักษะการปกป้องข้อมูลและผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจรรยาบรรณในการใช้งาน

แววตา เตชาทวีวรรณ (๒๕๕๙ : ๑) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อประเมินระดับการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และเปรียบเทียบการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยรวมและรายองค์ประกอบ ตามตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ กลุ่มสาขาวิชา ระดับชั้นปี การศึกษาสูงสุดของบิดา/มารดา รายได้รวมของบิดาและมารดา) และประเภทมหาวิทยาลัย จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ๑๔ แห่ง จำนวน ๑,๑๘๓ คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีการรู้ดิจิทัลในระดับ มาก องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับ มาก คือ ทักษะการตระหนักรู้ รองลงมา คือ ทักษะการร่วมมือ และทักษะการคิดตามลำดับ ส่วนทักษะการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการรู้ดิจิทัลกับตัวแปร

คุณลักษณะส่วนบุคคลและประเภทมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้นปี และสังกัดประเภทของมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันมีความรู้ดิจิทัลไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่บิดา/มารดามีการศึกษาสูงสุด และรายได้รวมของบิดาและมารดาแตกต่างกันมีการรู้ดิจิทัลแตกต่างกัน

พิสุทธิพันธุ์ เมธีกุล (๒๕๕๙ : ๙) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อประเมินและจัดอันดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของนักศึกษาวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู มีลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด รองลงมา คือ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ผลการศึกษา เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาวิชาชีพครู

Don Tapscott (1996 : Unpage อ้างถึงใน รินทร์ลภัส นิธิวัฒน์ชยากร, ๒๕๕๗ : ๓๐) ได้เขียนหนังสือเรื่อง The Digital economy : Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence กล่าวถึงเศรษฐกิจดิจิทัลในชื่ออื่น เช่น The Internet Economy, The New Economy หรือ Web Economy โดยแนวเศรษฐกิจดิจิทัลเริ่มตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๙๕ กล่าวว่า อินเตอร์เน็ตจะเข้ามาเปลี่ยนการดำเนินวิถีชีวิตรวมถึงภาคธุรกิจ โดยในอนาคตทุกชีวิตจะเข้าสู่ระบบดิจิทัล เช่น ระบบการศึกษา การสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคล และการค้า ที่จะกลายเป็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยจะมีการทำธุรกรรมผ่านอินเตอร์เน็ตแทนมนุษย์และทรัพยากรสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ และแรงงานซึ่งมีโอกาสทำผิดพลาดมากกว่าดิจิทัล

Cartelli (2010 : 561 - 574 อ้างถึงใน แววตา เตชาทวีวรรณ, ๒๕๕๙ : ๓๗) ได้พัฒนากรอบแนวคิดการประเมินสมรรถนะดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยศึกษาจากความหมาย และองค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะดิจิทัล ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒๖๘ คน และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์มูเดิล (Moodle LMS) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมี ๓ มิติ ได้แก่ มิติด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relational) และมิติด้านจิตพิสัย (Affective) และใช้มาตรวัดของคราธวูห์ล บลูม และมาเซีย (Krathwohl; Bloom; & Masia, 1973) ซึ่งได้แก่ ระดับการรับ (Receiving Level) ระดับการตอบสนอง (Responding Level) ระดับให้คุณค่า (Value Level) ระดับการจัดการ (Organizing Level) และระดับบุคลิกภาพ (Characterizing Level)

Ng (2012 : 1065 – 1078 อ้างถึงใน แวว ตา เตชาทวีวรรณ, ๒๕๕๙ : ๓๘) ทำการศึกษาวิธีการสอนให้นักศึกษาที่เป็นดิจิตอลโดยกำเนิด (Digital Natives) หรือผู้ที่เกิดในและหลัง ค.ศ.๑๙๘๐ ใช้วิธีวิจัยแบบผสานวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามทั้งที่เป็นมาตรประมาณค่าและคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคุ้นเคยในการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องมือดิจิทัล ซึ่งในการเรียนมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และระบบจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ แหล่งเรียนรู้ การนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมที่หลากหลาย มีการจัดทำแฟ้มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักศึกษารายบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาคุ้นเคยกับเทคโนโลยีการศึกษาต่าง ๆ แบบสอบถามด้านการรู้ดิจิทัล มี ๓ มิติ คือ ด้านเทคนิค (Technical) ด้านความรู้ (Cognitive) และด้านอารมณ์ทางสังคม (Social – Emotional) รวมทั้งการให้นักศึกษาประเมินการรู้ดิจิทัลของตนเอง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนในบางโปรแกรมที่เป็นที่นิยม เช่น Facebook, YouTube, Photoshop เป็นต้น แต่มีหลายโปรแกรมที่ไม่คุ้นเคย เช่น Prezi, VoiceThread, Hot Potatoes, Dropbox, Survay Monket, SmartBoard, WebQuest, Podcast เป็นต้น ส่วนผลการประเมินการรู้ดิจิทัล พบว่า นักศึกษาประเมินตนเองว่ามีระดับการรู้ดิจิทัลหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน เมื่อพิจารณาหลายมิติของการรู้ดิจิทัล พบว่า ด้านเทคนิคมีค่าคะแนนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ ใน ๓ ประเด็น คือ การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้ ICT ความต้องการเพิ่มทักษะ ICT ในการสร้างและนำเสนอผลงาน และการมีความมั่นใจในทักษะด้าน ICT เพิ่มขึ้น ส่วนมิติด้านความรู้ และด้านอารมณ์ทางสังคม พบว่า คะแนนเพิ่มขึ้นแต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยทั้งหมดที่ได้ศึกษาจะเห็นได้ว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ในโลกออนไลน์ไม่ได้สร้างประโยชน์ให้ผู้ใช้โดยอัตโนมัติ แม้อินเทอร์เน็ตจะสร้างโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลความรู้ซึ่งนับว่ามีประโยชน์กับพลเมืองดิจิทัลในปัจจุบัน แต่ข้อดีเหล่านั้นก็มาพร้อมกับความเสี่ยงในหลากหลายมิติเช่นกัน ในบางครั้งอาจเป็นโทษหากถูกล่อลวงด้วยข้อมูลที่เป็นเท็จ สิ่งสำคัญจึงเป็นการพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัลให้สามารถเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน สร้างสรรค์ ไตร่ตรอง จัดการ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศออนไลน์ รวมถึงใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสาร ทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือกระทั่งขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในสังคมตามการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล และเรียนรู้วิธีรับมือกับความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเท่าทัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

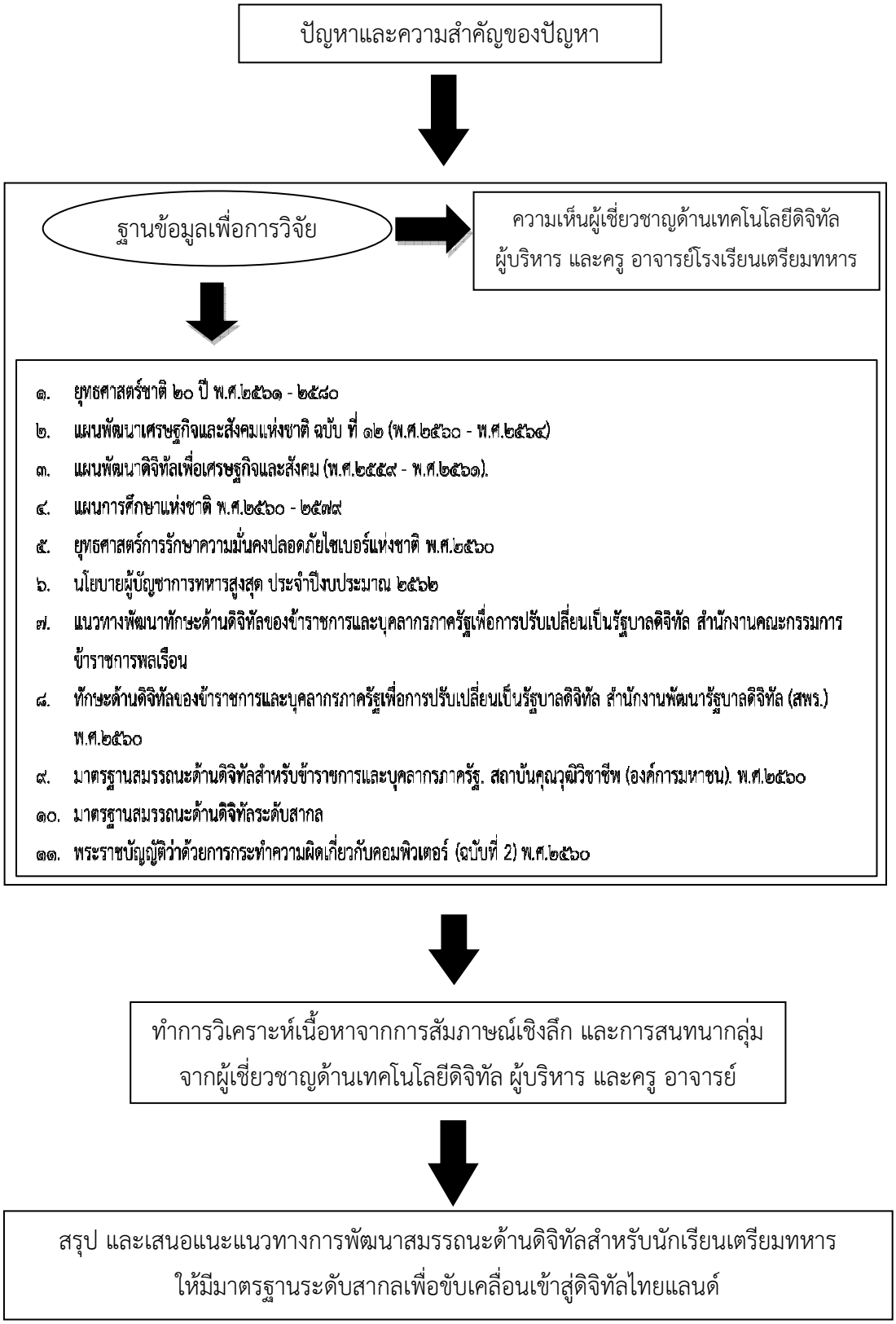

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า สมรรถนะ คือ สิ่งที่สร้างขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่น ๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่น การพัฒนาสมรรถนะของคนให้มีคุณภาพนั้นเป็นสิ่งพื้นฐานสำคัญ ท่ามกลางกระแสของสังคมไทยและสังคมโลกที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามีบทบาทความสำคัญต่อการพลิกฟื้น ปรับปรุง และยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงสถาบันการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคง และยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้เน้นถึง ดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) ที่ให้ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งนโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ที่เน้นการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบริหารจัดการทรัพยากรของกองทัพไทยให้มีความทันสมัย จะเห็นได้ว่าทั้งหมดที่กล่าวมา ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการพัฒนาคนที่ถือว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทความสำคัญที่ต้องพัฒนาให้กับคน สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม โรงเรียนเตรียมทหารก็เช่นเดียวกัน ที่มีหน้าที่ผลิตเยาวชนที่เปรียบเสมือนต้นกล้าด้านความมั่นคงให้กับประเทศชาติ สร้างให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ ความสามารถด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นทั้งองค์ความรู้และทักษะการใช้ดิจิทัล เพื่อต่อไปในอนาคตนักเรียนเตรียมทหารจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ไม่เพียงแค่การใช้เทคโนโลยีเป็น หากแต่ยังมีทักษะการรู้ดิจิทัล รู้เท่าทัน มีความตระหนักรู้ และมีภูมิคุ้มกันในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้ง สามารถเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ได้อย่างเหมาะสม การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจึงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อรองรับการขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ รองรับยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งสอดรับกับยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนากำลังพลของกระทรวงกลาโหม เพื่อการยกระดับปรับเปลี่ยนโรงเรียนเตรียมทหารไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัล และขยายผลไปสู่กองทัพไทยดิจิทัลได้ในอนาคตต่อไป

บทที่๓
การศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัล

การศึกษาวิจัยการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ผู้วิจัยศึกษามาตรฐานที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านดิจิทัลและการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหารดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. แนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

๒. ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

๓. มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)พ.ศ. ๒๕๖๐

๔. นโยบายด้านการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

๕. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

๖. กระบวนการเรียนการสอน

๗. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

๘. แนวทางการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

แนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลในการเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันและเศรษฐกิจของประเทศ เป็นประเด็นนโยบายที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้นำมากำหนดเป็น ๑ ในยุทธศาสตร์ของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมระยะ ๒๐ ปี ภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยไปสู่ “ดิจิทัลไทยแลนด์” หรือประเทศไทยที่สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

“การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล”หมายความถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของหน่วยงานรัฐทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบ สร้างบริการของรัฐที่มีธรรมาภิบาลที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ พื้นที่ และภาษา สามารถหลอมรวมการทำงานภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียว มีการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่ไม่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลและความมั่นคงของชาติ ผ่านการจัดเก็บ รวบรวม และแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีมาตรฐาน และในท้ายที่สุดภาครัฐจะเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสร้างบริการสาธารณะโดยเอกชนและประชาชน เรียกว่า บริการร่วมกันตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล (Universal Design) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจการปกครอง และเสนอความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างสมบูรณ์

ในระยะเริ่มต้นของการขับเคลื่อนภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลให้บรรลุความสำเร็จนั้นต้องอาศัยความพร้อมของบุคลากรภาครัฐใน ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการที่มีความเป็นผู้นำด้านดิจิทัลภาครัฐผู้ซึ่งสามารถกระตุ้นและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบาย รวมถึงรูปแบบและกระบวนการทำงานขององค์กรด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ และ (๒) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Technology Specialists) ผู้ซึ่งมีทักษะที่เหมาะสมที่จะสนับสนุนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการทำงานและการให้บริการของหน่วยงาน และเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยให้ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในส่วนของการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและการให้บริการของภาครัฐด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ภายใต้แนวคิด “การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล” จึงได้มีการกำหนด “แนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ” ที่จะนำไปใช้เป็นกรอบการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ โดยแบ่งกำลังคนด้านดิจิทัลที่มีทักษะที่เหมาะสมในการดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวังในการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลดังนี้(มติคณะรัฐมนตรี, ออนไลน์, ๒๕๖๐)

๑. ผู้บริหารระดับสูง (Executive)เป็นผู้นำด้านดิจิทัลภาครัฐ ที่สามารถกำหนดนโยบายและทิศทางขององค์กร รวมถึงกระตุ้นและผลักดันให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงาน หรือการให้บริการขององค์กรให้มีความทันสมัยโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เป็นองค์กรที่สร้างสรรค์นวัตกรรม รวมทั้งมีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และระหว่างภาครัฐกับประชาชนอย่างเป็นระบบ

๒. ผู้อำนวยการกอง (Management)เป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลระดับองค์กรที่สามารถสื่อสารนโยบายขององค์กรมาสู่ระดับปฏิบัติ พร้อมทั้งสั่งการกำหนดแนวทาง วางแผน กำกับ

ติดตามดูแล ให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานหรือการให้บริการขององค์กรให้มีความทันสมัยและอยู่ในรูปแบบดิจิทัล มีการสร้างสรรค์นวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนและผลักดันให้มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และระหว่างภาครัฐกับประชาชนอย่างเป็นระบบ

๓. ผู้ทำงานด้านนโยบายและงานวิชาการ (Academic)เป็นผู้ใช้ข้อมูลดิจิทัลเพื่อสนับสนุนนโยบายที่สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน มาตรฐาน แนวทาง หรือการจัดการขององค์กร รวมทั้งสามารถระบุความต้องการ สร้างสรรค์ ออกแบบ สร้างความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องของแหล่งต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และระหว่างภาครัฐกับประชาชนอย่างเป็นระบบและเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบดิจิทัล

๔. ผู้ทำงานด้านบริการ (Service)เป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านดิจิทัลภาครัฐที่สามารถให้บริการ ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก หรือให้คำแนะนำในรูปแบบดิจิทัล ที่สร้างความประทับใจให้แก่ประชาชนและผู้รับบริการทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน รวมทั้งสามารถให้ข้อมูลความต้องการบริการ สร้างสรรค์นวัตกรรม ออกแบบและปรับปรุงการบริการภาครัฐที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนการสร้างความเชื่อมโยงการบริการข้ามหน่วยงาน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และระหว่างภาครัฐกับประชาชนในรูปแบบดิจิทัล

๕. ผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Technology Specialist)เป็นผู้ปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีขององค์กร ที่สามารถบริหารโครงการ หรือเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาสร้างสรรค์และออกแบบระบบอัจฉริยะให้แก่หน่วยงาน (Automated Public Service) ตลอดจนสามารถดูแลและบำรุงรักษาระบบให้มีความมั่นคงปลอดภัย มีเสถียรภาพ และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปได้ซึ่งจะสร้างให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานหรือการให้บริการของภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัลที่สามารถช่วยสนองตอบต่อความต้องการของผู้รับบริการในรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย

๖. ผู้ปฏิบัติงานอื่น (Others)เป็นผู้ปฏิบัติงานภาครัฐที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัย รวมทั้งสามารถเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและผู้อื่นอย่างต่อเนื่องด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ในการสร้างและพัฒนากำลังคนด้านดิจิทัลภาครัฐดังที่กล่าวมาข้างต้นให้สนับสนุนการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐมีทักษะที่ควรให้การส่งเสริมและพัฒนาจำนวน ๕ มิติการเรียนรู้ ๗ กลุ่มทักษะ ดังนี้ (มติคณะรัฐมนตรี, ออนไลน์, ๒๕๖๐)

มิติที่ ๑ รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็นประกอบด้วย ๑ กลุ่มทักษะ ได้แก่ กลุ่มทักษะด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy Skill Set)

มิติที่ ๒ เข้าใจนโยบาย กฎหมายและมาตรฐานประกอบด้วย ๑ กลุ่มทักษะ ได้แก่ กลุ่มทักษะด้านการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล (Digital Governance, Standard and Compliance Skill Set)

มิติที่ ๓ ใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนาประกอบด้วย ๒ กลุ่มทักษะ ได้แก่ กลุ่มทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร (Digital Technology Skill Set) และกลุ่มทักษะด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ (Digital Process and Service Design Skill Set)

มิติที่ ๔ ใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ และนำองค์กรประกอบด้วย ๒ กลุ่มทักษะ ได้แก่ กลุ่มทักษะด้านการจัดการโครงการและการบริหารกลยุทธ์ (Project and Strategic Management Skill Set) และกลุ่มทักษะด้านผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership Skill Set)

มิติที่ ๕ ใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ประกอบด้วย ๑ กลุ่มทักษะ ได้แก่ กลุ่มทักษะด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล (Digital Transformation Skill Set)

แนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลนั้นได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาข้าราชการ (Goal Setting) ทั้งกลุ่ม Non IT และกลุ่ม IT ในรูปของ “บทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวัง” มุ่งหมายผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยจำแนกกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาออกเป็น ๖ กลุ่ม ตามบทบาทและลักษณะงานที่ปฏิบัติ กำหนดกลุ่มทักษะที่ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐต้องพัฒนา กำหนดประเด็นการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาคนเพื่อสร้างและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยงาน และพัฒนาคนให้เท่าทันและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานได้อย่างรอบรู้ ทำการวางรากฐานการพัฒนาบุคลากรภาครัฐใหม่ โดยนำแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ มาใช้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐไปสู่การปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อการสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีกรอบความคิดและทักษะที่จำเป็นที่จะสนับสนุนการดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวังของบุคคลในการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถ ความรู้ ประสบการณ์ และคุณลักษณะ ซึ่งองค์ประกอบด้านความสามารถเป็นองค์ประกอบหลัก ส่วนความรู้ ประสบการณ์ และคุณลักษณะรวมถึงสมรรถนะเป็นองค์ประกอบเสริมเพื่อให้บุคคลมีความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวังจำแนกตามความพร้อมและพัฒนาการ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะเริ่มต้น (Early Stage) ระยะกำลังพัฒนา (Developing Stage) และระยะพัฒนาแล้ว(Mature Stage) ตามกลุ่มข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ จำนวน ๖ กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารส่วนราชการ (Executive)ผู้อำนวยการกอง (Management)ผู้ทำงานด้านนโยบายและวิชาการ (Academic) ผู้ทำงานด้านบริการ (Service)ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยี (Technologist) และผู้ปฏิบัติงานกลุ่มอื่น (Others)

จากที่กล่าวข้างต้น ทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล จะประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถ ความรู้ ประสบการณ์ และคุณลักษณะมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ออนไลน์, ๒๕๖๑)

๑. ความสามารถ

๑.๑ ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ประกอบด้วย การเข้าถึงและตระหนักดิจิทัล การใช้งานเครื่องมือด้านดิจิทัลหรือแอปพลิเคชันขั้นต้นสำหรับการทำงาน การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกัน การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการทำงาน การผลิตชุดข้อมูลเพื่อการบริการสาธารณะ (Open Public Data) การใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และการใช้โปรแกรมดิจิทัลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานประจำ

๑.๒ ความสามารถด้านการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล (Digital Governance, Standard and Compliance) ประกอบด้วยการปฏิบัติ กำกับ และตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย กรอบธรรมาภิบาล (Governance Framework) และหลักปฏิบัติ (Principles) ที่ดีด้านดิจิทัลการประยุกต์ใช้กรอบการดำเนินงานร่วมกันสำหรับพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government Interoperability Framework) การปฏิบัติตามข้อตกลงระดับการให้บริการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Service-Level Agreement; SLA)การบริหารความเสี่ยงดิจิทัล (Digital Risk Management) และการจัดทำ แก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมายเพื่อการปรับเปลี่ยนไปสู่รัฐบาลดิจิทัล

๑.๓ ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร (Digital Technology)ประกอบด้วย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่องค์กรดิจิทัลการจัดทำและกำกับการใช้งานสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล การบริการเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาแผนบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยและความต่อเนื่องการให้บริการแบบดิจิทัลการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) เพื่อตีความและหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและการพัฒนาซอฟต์แวร์ตามแนวทางพลวัตรปรับต่อเนื่อง

๑.๔ ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ (Digital Process and Service Design) ประกอบด้วย การกำหนดกรอบการให้บริการแบบเชื่อมโยง และเทคนิคการออกแบบกระบวนการ การวางกลยุทธ์การให้บริการสมาร์ทดิจิทัลและนำสู่การปฏิบัติ การออกแบบนวัตกรรมบริการ การสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างนวัตกรรมบริการดิจิทัล การสร้างนวัตกรรมบริการแก่นที่ใช้การได้และสำเร็จได้ (Minimum Viable Service) ในระยะเวลาสั้นและใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด การปรับปรุงกระบวนงานและพัฒนานวัตกรรมบริการเพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง และการบริหารจัดการประสิทธิภาพการให้บริการและการทำงานดิจิทัล

๑.๕ ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ (Strategic andProject Management) ประกอบด้วยการกำหนดทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาองค์กรดิจิทัลที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลและการทำงานข้ามหน่วยงาน การออกแบบองค์กรดิจิทัล (Future Design)จัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการบูรณาการสำหรับองค์กรดิจิทัล การริเริ่ม วางแผน ดำเนินโครงการและกำกับดูแลภายใต้รัฐบาลดิจิทัล (Project Initiation and Planning)

๑.๖ ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ประกอบด้วยพัฒนาคนพันธุ์ใหม่ (Digital DNA) สำหรับพัฒนาองค์กรดิจิทัลพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมแบบข้ามหน่วยงาน (Across Boundaries) ให้เก่งกระบวนงาน เข้าใจองค์กรดิจิทัล และสื่อสารต่อยอดการเปลี่ยนแปลง

๑.๗ ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล (DigitalTransformation) ประกอบด้วยขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Transformation)บริหารจัดการกระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัลและสนับสนุนการปรับเปลี่ยนสู่องค์กรดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๒. ความรู้ความรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล จำแนกออกเป็น๒ ส่วน ได้แก่ ความรู้พื้นฐาน และความรู้ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ดังนี้

๒.๑ ความรู้พื้นฐานสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย เทคนิคการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่สนับสนุนการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และการทำงานร่วมกันการใช้งานเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย รวมถึงประเด็นทางสังคมความเป็นส่วนตัว และจริยธรรมหลักการสำคัญเกี่ยวกับข้อมูล การเลือกใช้และการตีความข้อมูล(Data Literacy)กรอบธรรมาภิบาล มาตรฐานหลัก แนวปฏิบัติที่ดี กฎหมายดิจิทัลและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเป้าหมาย พันธกิจ กระบวนการทำงานและการให้บริการของหน่วยงาน

๒.๒ ความรู้ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มข้าราชการและบุคลากรภาครัฐประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมโยงทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศกับหน่วยงาน และแผนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อการเป็นรัฐบาลดิจิทัลการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) สถาปัตยกรรมองค์กรและการกำกับดูแล (Enterprise Architecture)การจัดการโครงการ (Project Management)เทคนิคการสร้างทีม (Team Building) และจัดการเครือข่ายการทำงานการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของหน่วยงาน (HumanResource Management and Development) การบริหารจัดการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนและการตัดสินใจเทคนิคการเป็นหัวหน้างานที่ดี การสอนงาน (Coach and Mentor)และการบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance Management)เทคนิคการบริหารผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Management)การทำงานและประยุกต์ใช้งานแบบอไจล์ (Agile)กระบวนการขั้นตอนการจัดทำ แก้ไขเพิ่มเติมและยกเลิกกฎหมายการจัดการความเสี่ยงดิจิทัล (Digital Risk Management)แนวทาง วิธีการในการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล เทคนิคการจัดการข้อตกลงระดับการให้บริการและการทำงาน (Service-LevelAgreement Management)เทคนิคการออกแบบการให้บริการความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Cyber Security)การจัดการการให้บริการด้านไอที (IT Service Management) และการพัฒนาซอฟต์แวร์

๓. ประสบการณ์ประสบการณ์เพื่อการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล จำแนกออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ประสบการณ์พื้นฐาน และประสบการณ์ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล

๓.๑ ประสบการณ์พื้นฐานสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย ประสบการณ์การใช้งานดิจิทัลในการทำงานและในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องและปลอดภัยการใช้และตีความข้อมูลเพื่อการทำงานการให้บริการตามภารกิจของหน่วยงาน หรือมีประสบการณ์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และสื่อสารข้อมูลความต้องการใช้งาน (Requirement) ของผู้รับบริการหรือผู้ใช้งานจนสามารถนำความเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของประชาชนหรือผู้รับบริการมาปรับปรุงระบบการทำงานและการให้บริการได้การทำงานที่หลากหลายทั้งภารกิจหลัก ภารกิจรองและภารกิจสนับสนุนของส่วนราชการในระดับที่เข้าใจภารกิจ กฎระเบียบ กระบวนงานและความเชื่อมโยงของส่วนงานต่าง ๆรวมทั้ง

วัฒนธรรมองค์กร ทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานการตีความ และ/หรือ บังคับใช้บทบัญญัติของกฎหมาย

๓.๒ ประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย ประสบการณ์การจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน กลยุทธ์ของหน่วยงาน หรือแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานภาครัฐ (Policy Making)การนำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน หรือกลยุทธ์ขององค์กรไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ (Implementation)การประสานความร่วมมือหรือทำงานแบบเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หรือประชาชนเพื่อผลสำเร็จร่วมกันการใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์ หรือเพื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร การทำงานบริหารจัดการ ควบคุม กำกับโครงการของหน่วยงาน การบริหารจัดการงบประมาณของหน่วยงาน การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของหน่วย การบริหารจัดการคุณภาพองค์กรหรือคุณภาพของกระบวนงานตามมาตรฐาน การทำงานหรือศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาองค์กรกับส่วนราชการที่มีการปรับเปลี่ยนเป็นหน่วยงานดิจิทัล การวิเคราะห์และออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กร (EnterpriseArchitecture)การบริหารจัดการระบบ IT ขององค์กรการพัฒนาซอฟต์แวร์ และการทำงานด้าน IT Security

๔. คุณลักษณะประกอบด้วย ๕ คุณลักษณะ โดยกำหนดให้ทั้งหมดเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่ข้าราชการทุกกลุ่มจำเป็นต้องมีเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล ดังนี้

๔.๑ มุ่งเป้าหมาย คิดวิเคราะห์แก้ปัญหาได้

๔.๒ เปิดรับประสบการณ์ใหม่ริเริ่ม สร้างสรรค์เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

๔.๓ สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น

๔.๔ กล้าตัดสินใจ พร้อมรับความเสี่ยง รับผิดชอบ

๔.๕ มีคุณธรรมจริยธรรม

มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)พ.ศ.๒๕๖๐

หนึ่งในปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลเชิงรุก คือ การพัฒนาบุคลากรภาครัฐที่ทำงานอยู่ ณ ปัจจุบัน ให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถมาประยุกต์ใช้เพื่อเปลี่ยนผ่านจากรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E -Government สู่การเป็นรัฐบาลหนึ่งเดียวเพื่อบริหารแบบไร้รอยต่อ หรือ Connected Government (Digital Transformational Government) ที่สามารถดำเนินโครงการ Connected Government และมีเส้นทางการพัฒนาตนเองในอนาคตเพื่อการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ในยุคดิจิทัล เช่น บริหารจัดการและดำเนินโครงการ Connected Government มีความสามารถและความเป็นผู้นำให้กับบุคลากรในทีมงาน สามารถใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ

นวัตกรรม รวมทั้งทำหน้าที่รวบรวมความรู้ (Technology Capturing) และ Best Practices ซึ่งเกิดจากประสบการณ์จากการดำเนินโครงการ Connected Government สามารถทำหน้าที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) สามารถกำหนดแนวทางและวางแผนโครงการ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ และประเมินโครงการ สามารถแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ (Solution Provider) ทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี และงบประมาณ เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการได้ในที่สุด สามารถจัดการ Best Practices/ปัญหา/ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางแก้ไขต่อปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนสามารถสื่อสารเผยแพร่กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดในระดับประเทศไปจนถึงระดับหน่วยงาน มีผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอผ่านช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อความโปร่งใสตรวจสอบได้ของหน่วยงานภาครัฐ

การพัฒนาบุคคลากรภาครัฐให้มีความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่ Digital Transformational Government กล่าวคือ สามารถทำงานเป็นทีมภายใต้โครงการบูรณาการข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐโดยมุ่งเน้นการให้บริการประชาชนเป็นสำคัญและโปร่งใส มีความรู้ความสามารถหลายศาสตร์ สามารถเข้าใจและสื่อสารในการพัฒนาระบบที่หลากหลาย โดยมีความรู้เชิงลึกที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างน้อยหนึ่งศาสตร์ และทำงานได้อย่างน้อยหนึ่งระบบบูรณาการ ดังนั้นสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพจึงพัฒนามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคคลากรภาครัฐนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา สำรวจ และกำหนดทักษะ ความรู้ ความสามารถ สำหรับผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นบุคคลกรภาครัฐทั้งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในบริบทของรัฐบาลดิจิทัล และด้านปฏิบัติการสำหรับการพัฒนาและขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยมีเป้าหมายดังต่อไปนี้

๑. ให้ได้มาตรฐานสมรรถนะการทำงานเชิงดิจิทัลสำหรับบุคคลกรภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล โดยมีการกำหนดระดับสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย และเกณฑ์ปฏิบัติงาน

๒. บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล สามารถนำสมรรถนะวิชาชีพไปพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะตนเอง

ทิศทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ทิศทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลสามารถแบ่งเป็น ๓ระยะได้ดังแผนภาพที่ ๓ – ๑

แผนภาพที่ ๓ – ๑ทิศทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคคลากรภาครัฐ

ที่มา : สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ, ๒๕๖๐

๑. ระยะแรก (Early) เรียกว่า ระยะเริ่มต้น ๑ – ๒ ปี เป็นการเตรียมพร้อมหน่วยงานภาครัฐให้พร้อม สู่การเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลภายในส่วนราชการระดับกระทรวง มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและการให้บริการแบบดิจิทัล และปรับเปลี่ยนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาสู่ Connected and Open Government ภายในกระทรวงเดียวกัน

๒. ระยะที่ ๒ (Developing) หรือระยะกำลังพัฒนา ในช่วง ๓ – ๕ ปี เป็นระยะที่หน่วยงานภาครัฐมีการทำงานข้ามหน่วยงานหรือต่างกระทรวง โดยมุ่งเน้นการบูรณาการการบริการให้เป็น Seamless Connectivity มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานขององค์กร ที่ใช้นวัตกรรม และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

๓. ระยะที่ ๓ (Maturity) หรือระยะเติบโตและสุกงอม ในช่วง ๓ – ๑๐ ปี เป็นการพัฒนาสู่การทำงานเชื่อมโยงและบูรณาการเหมือนเป็นองค์กรเดียว โดยมีการปรับสู่การสร้างค่านิยมวัฒนธรรมองค์กรแบบดิจิทัลและเป็นการพัฒนาแบบต่อเนื่องที่เน้นการทำงานแบบ Co–Creation โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

สำหรับกรอบการพัฒนาชุดสมรรถนะสำหรับการพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับข้าราชการและบุคคลากรภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเป็นรัฐบาลดิจิทัลนั้นเน้น ๖กลุ่มเป้าหมายของข้าราชการและบุคคลากรภาครัฐ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารส่วนราชการ ผู้อำนวยการกอง ผู้ปฏิบัติงานวิชาการ ผู้ให้บริการ ผู้ปฏิบัติงานด้านดิจิทัล และผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ และ ๗ชุดทักษะ ได้แก่ Digital Literacy Skill Sets, Digital Governance, Standard and Compliance Skill Sets, Digital Technology Skill Sets, Digital Process and Service Design and Assurance Skill Sets,Project and Management Skill Sets, Digital Leaderships Skill Sets, และDigital Transformation Skill Sets โดยมีเป้าหมายการเรียนรู้ ๕มิติ ได้แก่ มิติที่ ๑รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็น มิติที่ ๒เข้าใจนโยบาย กฎหมาย และมาตรฐาน มิติที่ ๓ใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา มิติที่ ๔ใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการและนำองค์กร และมิติที่ ๕ใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ดังแผนภาพที่ ๓ –๒

แผนภาพที่ ๓ - ๒ เป้าหมายในการพัฒนาทักษะดิจิทัลข้าราชการภายใน ๕ ปี (ระหว่าง ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ที่มา : สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ, ๒๕๖๐

จากการประชุมร่วมกัน ๓หน่วยงาน ระหว่างสำนักงาน ก.พ., สรอ. และ สคช. ได้มีการสรุปเบื้องต้นเพื่อกำหนดทักษะดิจิทัลสำหรับการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐไว้ ๗ทักษะ เพื่อนำสู่การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์ความต้องการเบื้องต้นในเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ด้วย ๗กลุ่มทักษะจะนำสู่เป้าหมายการเรียนรู้ได้ ๕มิติเป้าหมายการเรียนรู้ ได้แก่ มิติที่ ๑รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็น มิติที่ ๒เข้าใจนโยบาย กฎหมาย และมาตรฐาน มิติที่ ๓ใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา มิติที่ ๔ ใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการและนำองค์กร และมิติที่ ๕ใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ดังแผนภาพที่ ๓ –๓

แผนภาพที่ ๓ - ๓ ทักษะดิจิทัลข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ

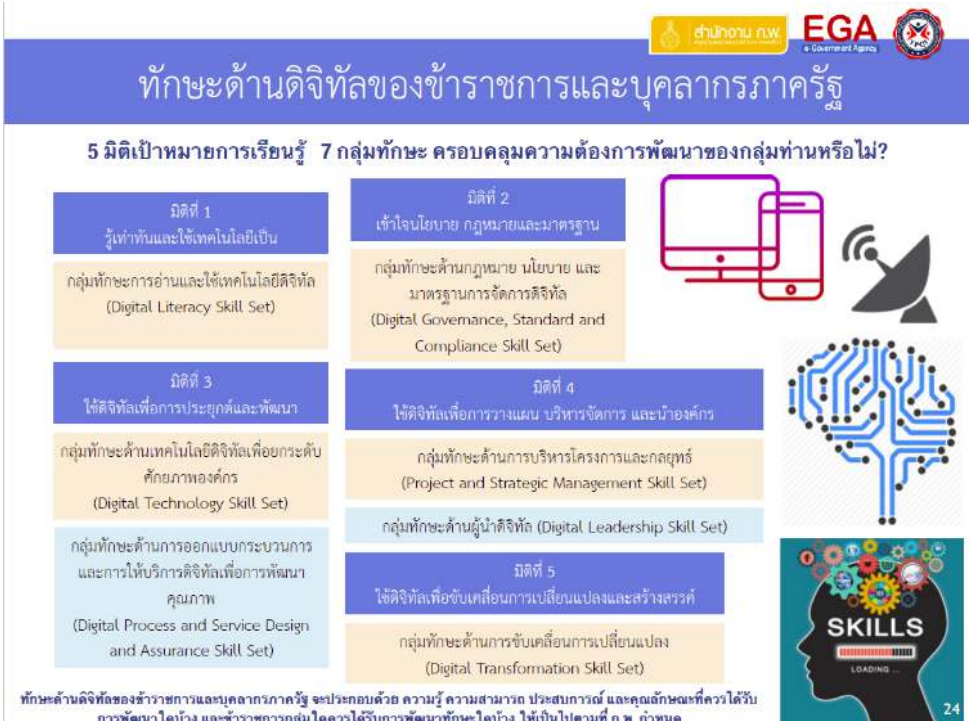

ที่มา : สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ, ๒๕๖๐

นโยบายด้านการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

๑. ภาพความสำเร็จโรงเรียนเตรียมทหาร

๑.๑ นักเรียนเตรียมทหาร (อัตลักษณ์)

สุภาพบุรุษผู้นำ มีความรู้คู่คุณธรรม ยึดมั่นระบบเกียรติศักดิ์ จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พร้อมศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๑.๒ ครู/อาจารย์

เป็นคนดีมีความสามารถ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด สม่ำเสมอ สามารถจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในวิชาชีพ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน มีความกระตือรือร้น ดูแลผู้เรียนได้ เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

๑.๓ ผู้บริหาร

พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และเอกลักษณ์ ที่กำหนด รวมทั้งให้การพัฒนาคุณภาพทั้งทางด้านวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

๑.๔ สถานศึกษา (เอกลักษณ์)

ผลิตนักเรียนเตรียมทหารให้มีความสามัคคี เป็นผู้นำ มีความอดทนทั้งร่างกายและจิตใจ มีวินัย ยึดมั่นในระบบเกียรติศักดิ์ และมีความรู้ความสามารถ พร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม เพื่อศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินท-กษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ได้อย่างมีคุณภาพ

๒. กลยุทธ์ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

๒.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์

จากวิสัยทัศน์โรงเรียนเตรียมทหาร “เป็นสถาบันหลักของชาติในการผลิตนักเรียนเตรียมทหาร ให้มีความเป็นผู้นำและเป็นเลิศทางวิชาการ ในระดับมัธยมศึกษาชั้นนำของประเทศ เป็นที่ยอมรับในอาเซียนและระดับสากล”ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โรงเรียนเตรียมทหาร จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๓ ประเด็น ตามตารางที่ ๓ – ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๓– ๑ ประเด็นยุทธศาสตร์เป้าประสงค์ และกลยุทธ์โรงเรียนเตรียมทหาร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์
<u>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑</u> การจัดการศึกษา และพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์นักเรียนเตรียมทหาร	๑.๑ นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามหลักสูตรกำหนด	ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด และมีมาตรฐานความรู้ระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับชั้นนำของประเทศ
	๑.๒ นักเรียนเตรียมทหารมีความจงรักภักดีและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	จัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ
	๑.๓ คุณลักษณะของนักเรียนเตรียมทหารสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ	- จัดทำแผนและมาตรฐานการฝึกศึกษาร่วมกับโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ - การปลูกฝังอุดมการณ์ และสร้างแบบอย่างที่ดีทางทหารและตำรวจให้แก่นักเรียนเตรียมทหาร
	๑.๔ การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับนักเรียนเตรียมทหารและบริบทของโรงเรียนเตรียมทหาร	พัฒนาการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับนักเรียนเตรียมทหาร และบริบทของโรงเรียนเตรียมทหาร
	๑.๖ ระบบและกลไกการวัดและประเมินผลการศึกษามีประสิทธิภาพ	พัฒนาระบบและกลไกการวัดและประเมินผลความรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร
	๑.๗ บุคลากรมีความพร้อมในการจัดการฝึกศึกษานักเรียนเตรียมทหาร	การเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะกำลังพลให้มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียนเตรียมทหาร

ตารางที่ ๓– ๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์โรงเรียนเตรียมทหาร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์
<u>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒</u> การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม	๒.๑ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศให้ความร่วมมือและสนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร	- มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง - การดำเนินการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานและสถาบันการศึกษาภายในประเทศ
	๒.๒ การยอมรับและภาพลักษณ์ของหน่วย	การสร้างการยอมรับ ความเชื่อมั่น และภาพลักษณ์ที่ดีต่อโรงเรียนเตรียมทหาร
	๒.๓ มีความรับผิดชอบต่อสังคม	- การสนับสนุนในด้านสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์จำเป็น รวมทั้งการจัดบุคลากรในการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกหน่วยงานภายนอก ชุมชนใกล้ที่ตั้งหน่วย และประชาชน - เสริมสร้างกลไกการป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดภายในหน่วย
<u>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓</u> การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา	๓.๑ การบริหารจัดการศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล	- พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีความทันสมัย ธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพสูง - จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเตรียมทหาร
	๓.๒ ความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ และการตรวจสอบได้	พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีความทันสมัย ธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพสูง

ตารางที่ ๓– ๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์โรงเรียนเตรียมทหาร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ (ต่อ)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์
	๓.๓ การปฏิบัติราชการและการเบิกจ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด	พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีความทันสมัย ธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพสูง
	๓.๔ บุคลากรมีความรู้และความสามารถสูง มีคุณธรรม จริยธรรม และความผูกพัน ต่อองค์กร	- พัฒนาคุณภาพชีวิต ความผาสุกและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร - พัฒนาสมรรถนะบุคลากรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรและสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนไป - การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากร

ที่มา :แผนปฏิบัติราชการโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒, ๒๕๖๒

๒.๒ มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย

๒.๒.๑ คุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน มีเป้าหมายดังนี้

๒.๒.๑.๑ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละดับชั้น

๒.๒.๑.๒ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา

๒.๒.๑.๓ ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒.๒.๑.๔ ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรของสถานศึกษา

๒.๒.๑.๕ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/วิชาทหารและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ

๒.๒.๑.๖ ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๒.๒.๒ คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีเป้าหมายดังนี้

๒.๒.๒.๑ ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๕ ด้านและมีค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมาย และวัฒนธรรมอันดีของสังคม

๒.๒.๒.๒ ผู้เรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย

๒.๒.๒.๓ ผู้เรียนมีการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

๒.๒.๒.๔ ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกายที่แข็งแรงและลักษณะจิตสังคมที่ดี

๒.๒.๓กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มีเป้าหมายดังนี้

๒.๒.๓.๑ สถานศึกษามีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ชัดเจนตรงตามหลักสูตร

๒.๒.๓.๒ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๓.๓ มีแผนพัฒนาการศึกษาที่เน้นผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒.๓.๔ มีแผนพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการ

๒.๒.๓.๕ มีการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ

๒.๒.๓.๖ มีแผนจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๒.๒.๓.๗ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีการร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

๒.๒.๓.๘ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการ

๒.๒.๓.๙ มีการดำเนินการพัฒนาระบบราชการ

๒.๒.๓.๑๐ มีการบริหารจัดการด้านงบประมาณ

๒.๒.๓.๑๑ มีการบริหารจัดการด้านความเสี่ยง

๒.๒.๓.๑๒ มีการบริหารจัดการด้านกำลังพล

๒.๒.๔ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายดังนี้

๒.๒.๔.๑กระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม

๒.๒.๔.๒ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของสถานศึกษาและวิชาชีพทหาร – ตำรวจ

๒.๒.๔.๓ การวัดและประเมินผลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๕ ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ มีเป้าหมาย ดังนี้

๒.๒.๕.๑ มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น

๒.๒.๕.๒ มีการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากร

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจอย่างต่อเนื่องโดยในปีการศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนเตรียมทหารเริ่มใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารพุทธศักราช ๒๕๕๔(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐) มีการจัดการศึกษา ๒ ปี ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕–๖

หลักการของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

๑. เป็นหลักสูตรเฉพาะทางที่จัดให้นักเรียนเตรียมทหารศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕-๖ ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยศึกษา ๒ ชั้นปี เน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (วิศวกรรมศาสตร์) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (รัฐประศาสนศาสตร์)

๒. เป็นหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังความเป็นผู้นำของทหาร–ตำรวจ ตลอดจนส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและความสามัคคี โดยเน้นการประพฤติปฏิบัติเป็นสำคัญ

๓. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองต่อการเข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราชและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๔. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมายของหลักสูตร

การศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้นักเรียนเตรียมทหารได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะอันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพทหาร–ตำรวจ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๑. มีความรู้และทักษะในวิชาพื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษาศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

๒. มีความรู้อันเป็นสากล มีทักษะด้านภาษาและสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เพื่อการเรียนรู้ สื่อสาร ทำงานได้อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

๓. สามารถเป็นผู้นำที่มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี และประพฤติตนให้เป็นสุภาพบุรุษอย่างแท้จริง

๔. มีความภูมิใจในความเป็นไทย พร้อมที่จะเสียสละ อุทิศชีวิต และประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๕. รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ ยึดมั่นในระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมประเพณีของทหาร–ตำรวจ

๖. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผล เพื่อสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และเพื่อให้ได้แนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคมและประเทศชาติ

๗. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทหาร–ตำรวจ และมีบุคลิกภาพ อุปนิสัยและสมรรถภาพทางร่างกายเหมาะสมกับการเป็นนายทหาร–นายตำรวจ มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน

๘. มีทักษะและความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของสังคม มีนิสัยรักการทำงานเต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

๙. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

สมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร มุ่งพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเตรียมทหารเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร มุ่งพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความเป็นทหาร

ยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ (จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์) รักความเป็นไทย ยึดมั่นในระเบียบวินัย รักษาความสามัคคี เคารพเชื่อฟังผู้มีอาวุโสสูงกว่า ประพฤติตนให้สมเกียรติ เป็นสุภาพบุรุษ ยึดมั่นในระบบเกียรติศักดิ์ ศรัทธาในวิชาชีพทหาร – ตำรวจ มีความกล้าหาญ ละเอียด รอบคอบ

๒. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ซื่อสัตย์สุจริต มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูกตเวที มีจิตอาสาและปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม รู้จักประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๓. ด้านสติปัญญา

มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความคิด มีทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา มุ่งมั่นในการทำงาน สามารถปรับตัวทำงานเป็นทีมได้ มีสุนทรียภาพทางศิลปะ

๔. ด้านความเป็นผู้นำ

เป็นที่เชื่อถือได้ มีความอดทน อดกลั้น กล้าหาญ ยุติธรรม เด็ดขาด รู้จักกาลเทศะ ไม่เห็นแก่ตัว กระตือรือร้น ซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่ม รอบรู้ จงรักภักดี มีวิจารณญาณ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีลักษณะท่าทางดี ให้เกียรติผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักปรับตัวให้พร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลง เป็นอยู่อย่างพอเพียง และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

๕. ด้านพลานามัย

มีสมรรถภาพทางกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี มีสุนทรียภาพ มีลักษณะนิสัยด้านกีฬาและด้านนันทนาการ

โครงสร้างหลักสูตร

๑. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้จะประกอบด้วย สาระการเรียนรู้พื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โรงเรียนเตรียมทหารกำหนดให้นักเรียนเตรียมทหารต้องเรียนรายวิชาพื้นฐานให้ครบทั้ง๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน ๒๙.๕ หน่วยกิตและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม จำนวน ๓๐.๕ หน่วยกิต

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญดังนี้

๑. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

๒. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การนำความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างมีระบบและสร้างสรรค์

๓. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

๔. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย

๕. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธี และทักษะในการดำเนินชีวิต การป้องกันตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

๖. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

๗. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

๘. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

๒. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็น ๕ ประเภท คือ

๒.๑ กิจกรรมแนะแนว จัด ๑ คาบต่อสัปดาห์ สลับกับกิจกรรมห้องสมุด

๒.๒ กิจกรรมชมรม เลือกอิสระตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

๒.๓ กิจกรรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร จัดให้นักเรียนเตรียมทหารทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามปฏิทินการศึกษา

๒.๔ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นักเรียนเตรียมทหารทุกคนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมตลอดหลักสูตรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๔๐ ชั่วโมง

๒.๕ กิจกรรมห้องสมุด จัด ๑ คาบต่อสัปดาห์ สลับกับกิจกรรมแนะแนว

๓. เวลาเรียนและหน่วยการเรียน

๓.๑ใน ๑ ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน โดยภาคเรียนที่ ๑ จะเรียนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ภาคเรียนที่ ๒ เรียนระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์หรือตามที่โรงเรียนเตรียมทหารกำหนด

๓.๒ใน ๑ สัปดาห์ เรียน ๕ วัน วันละ ๘ คาบ คาบเรียนละ ๕๐ นาที รวมแล้วตลอดปีการศึกษาจะเรียนไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ชั่วโมง

๓.๓หน่วยการเรียน กำหนด ๑.๐ หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน ๒ คาบต่อสัปดาห์

๔. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ในแต่ละสาระการเรียนรู้จะกำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งรายละเอียดของเนื้อหาสาระเทียบเท่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๕. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เน้นนักเรียนเตรียมทหารสำคัญที่สุด จึงจัดการสอนในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายโดยมีสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเตรียมทหารเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งสามารถค้นคว้าด้วยตนเอง เน้นให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง นักเรียนเตรียมทหารและครูจะสะสมผลงานซึ่งสามารถประเมินได้จากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

๖. สื่อการเรียนรู้

โรงเรียนเตรียมทหารจัดให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ ทั้งจากตำราในห้องสมุดของโรงเรียน จากอินเตอร์เน็ตซึ่งมีทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด กองร้อย กองพันและสโมสรนักเรียน อีกทั้งจัดแหล่งการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ห้องเรียนธรรมชาติสวนหิน โดยทางด้านวิชาชีพทหาร–ตำรวจ นักเรียนได้ฝึกความอดทน ความแข็งแรงของร่างกาย และกระบวนการแก้ปัญหา ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองและการอยู่ร่วมกันในสังคม

๗. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๗.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียน เป็นการสอบย่อยประจำชั่วโมง การเขียนรายงานการทดลอง การสอบปฏิบัติการ การอภิปรายกลุ่ม การรายงานหน้าชั้น แฟ้มสะสมงาน โครงงาน และคะแนนครู เป็นต้น

๗.๒ การวัดและประเมินผลกลางภาคเรียน

๗.๓ การวัดและประเมินผลปลายภาคเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียน

อัตราส่วนคะแนนตลอดภาคเรียนคิดเป็น ๖๐ : ๔๐ หรือ ๗๐ : ๓๐ โดยนำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนกลางภาค ร้อยละ ๖๐ หรือ ๗๐ รวมกับคะแนนปลายภาคเรียนร้อยละ ๔๐ หรือ ๓๐ แล้วนำมาเปลี่ยนเป็นอักษรแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา คือ A = ๔, B+ = ๓.๕, B = ๓, C+ = ๒.๕, C = ๒, D+ = ๑.๕, D = ๑, F = ๐ ให้แสดงผลการเรียนที่มีเงื่อนไขแต่ละรายวิชาใช้อักษรW, I และ R สำหรับวิชาที่ไม่มีหน่วยกิตใช้อักษร SA, SB, S และ U

๘. ผลการเรียนเฉลี่ย

๘.๑ ผลการเรียนเฉลี่ยประจำภาคเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาในภาคเรียนนั้น

๘.๒ ระดับผลการเรียนเฉลี่ยประจำปีการศึกษา หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาในปีการศึกษานั้น

๘.๓ระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาตามหลักสูตร

๙. การเลื่อนชั้นและจบการศึกษา

๙.๑ นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ ๑ ต้องผ่านทุกรายวิชาของชั้นปีที่ ๑ มีผลการเรียนเฉลี่ยประจำปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และคะแนนความประพฤติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ (มีคะแนนความประพฤติตั้งแต่ ๑๒๐ คะแนน)

๙.๒ นักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒ ต้องผ่านทุกรายวิชาของชั้นปีที่ ๒ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และมีคะแนนความประพฤติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ (มีคะแนนความประพฤติตั้งแต่ ๑๒๐คะแนน) จึงสามารถจบการศึกษารับประกาศนียบัตรจากโรงเรียนเตรียมทหารและมีสิทธิเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ตารางที่ ๓–๒โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑	**หน่วยกิต**	**ภาคเรียนที่ ๒**	**หน่วยกิต**
รายวิชาพื้นฐาน	**(ชม.)**	**รายวิชาพื้นฐาน**	**(ชม.)**
ค ๓๒๑๐๑ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๑	๑.๕ (๖๐)	ค ๓๒๑๐๒ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๒	๑.๐ (๔๐)
ว ๓๒๑๐๑ ฟิสิกส์พื้นฐาน	๑.๕ (๖๐)	ท ๓๒๑๐๒ ภาษาไทย ๒	๑.๐ (๔๐)

ตารางที่ ๓–๒โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑(ต่อ)

ภาคเรียนที่ ๑		หน่วยกิต (ชม.)	ภาคเรียนที่ ๒		หน่วยกิต (ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน			**รายวิชาพื้นฐาน**		
ท ๓๒๑๐๑	ภาษาไทย๑	๑.๐ (๔๐)	ส ๓๒๑๐๓	ภูมิศาสตร์	๑.๐ (๔๐)
ส ๓๒๑๐๑	หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ การดำเนินชีวิตในสังคม	๑.๐ (๔๐)	ศ ๓๒๑๐๒	ดนตรีนาฏยศิลป์ ๒	๐.๕ (๒๐)
ส ๓๒๑๐๒	พระพุทธศาสนา ในชีวิตประจำวัน	๐.๕ (๒๐)	อ ๓๒๑๐๒	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๒	๑.๐ (๔๐)
ศ ๓๒๑๐๑	ดนตรีนาฏยศิลป์ ๑	๐.๕ (๒๐)	ง ๓๒๑๐๒	ทหาร - ตำรวจ ๒ (อาชีพทหาร – ตำรวจ)	๑.๐ (๔๐)
อ ๓๒๑๐๑	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๑	๑.๐ (๔๐)	พ ๓๒๑๐๒	สุขศึกษา ๒	๐.๕ (๒๐)
ง ๓๒๑๔๑	คอมพิวเตอร์เบื้องต้น และโปรแกรมสำนักงาน	๑.๐ (๔๐)	พ ๓๒๑๐๙	ศิลปะป้องกันตัว	๐.๕ (๒๐)
พ ๓๒๑๐๑	สุขศึกษา ๑	๐.๕ (๒๐)			
พ ๓๒๑๐๗	ว่ายน้ำ ๑	๐.๕ (๒๐)			
รายวิชาเพิ่มเติม			**รายวิชาเพิ่มเติม**		
ค ๓๒๒๐๑	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม ๑	๑.๐ (๔๐)	ค ๓๒๒๐๒	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม ๒	๑.๕ (๖๐)
ว ๓๒๒๐๑	ฟิสิกส์ ๑	๐.๕ (๒๐)	ท ๓๒๒๐๑	การพูด	๐.๕ (๒๐)
ว ๓๒๒๒๑	เคมี ๑	๑.๕ (๖๐)	ว ๓๒๒๐๒	ฟิสิกส์ ๒	๒.๐ (๘๐)
พ ๓๒๒๑๙	กรีฑา ๑	- (๒๐)	ว ๓๒๒๒๒	เคมี ๒	๑.๕ (๖๐)

ตารางที่ ๓–๒ โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑(ต่อ)

ภาคเรียนที่ ๑	**หน่วยกิต**	**ภาคเรียนที่ ๒**	**หน่วยกิต**
รายวิชาเพิ่มเติม	**(ชม.)**	**รายวิชาเพิ่มเติม**	**(ชม.)**
ง ๓๒๒๐๑ ทหาร – ตำรวจ ๑	๑.๐ (๔๐)	พ ๓๒๒๑๕ รักบี้ฟุตบอล ๑	- (๒๐)
ง ๓๒๒๑๑ ทหารฝึก ๑	๐.๕ (๒๐)	ง ๓๒๒๑๒ ทหารฝึก ๒	๐.๕ (๒๐)
ง ๓๒๒๒๑ กิจกรรมทางทหาร ๑	- (๔๐)	ง ๓๒๒๒๒ กิจกรรมทางทหาร ๒	- (๔๐)
ง ๓๒๒๓๑ การอบรมทางทหาร ๑	- (๔๐)	ง ๓๒๒๓๒ การอบรมทางทหาร ๒	- (๔๐)
อ ๓๒๒๐๑ ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ๑	๑.๕ (๖๐)	ง ๓๒๒๔๑ คอมพิวเตอร์กราฟิกและสื่อผสม	๑.๐ (๔๐)
จ ๓๒๒๐๑ ภาษาจีน ๑	- (๒๐)	อ ๓๒๒๐๒ ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ๒	๑.๕ (๖๐)
		จ ๓๒๒๐๑ ภาษาจีน ๑	- (๒๐)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**(๔๗๘)**	**กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**	**(๘๙๕)**
กิจกรรมแนะแนว	๑๐	กิจกรรมแนะแนว	๑๐
กิจกรรมชมรม	๔๐	กิจกรรมชมรม	๔๐
กิจกรรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร	๔๑๓	กิจกรรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร	๘๒๐
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๕	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๑๕
กิจกรรมห้องสมุด	๑๐	กิจกรรมห้องสมุด	๑๐
รวม ๒๐ วิชา	**๑๕.๐ (๑,๑๙๘)**	**รวม ๑๙ วิชา**	**๑๕.๐ (๑,๖๑๕)**

ที่มา : หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐), ๒๕๖๐ : ๑๒

ตารางที่ ๓–๓โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียนที่ ๑	หน่วยกิต	ภาคเรียนที่ ๒	หน่วยกิต
รายวิชาพื้นฐาน	**(ชม.)**	**รายวิชาพื้นฐาน**	**(ชม.)**
ท ๓๓๑๐๓ ภาษาไทย ๓	๑.๐ (๔๐)	ท ๓๓๑๐๔ ภาษาไทย๔	๑.๐ (๔๐)
ค ๓๓๑๐๓ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๓	๐.๕ (๒๐)	ค ๓๓๑๐๔ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๔	๑.๐ (๔๐)
ส ๓๓๑๐๔ เศรษฐศาสตร์	๑.๐ (๔๐)	ว ๓๓๑๒๑ เคมีพื้นฐาน	๑.๕ (๖๐)
ส ๓๓๑๐๕ ประวัติศาสตร์ ๑	๐.๕ (๒๐)	ส ๓๓๑๐๖ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	๐.๕ (๒๐)
พ ๓๓๑๐๓ สุขศึกษา ๓	๐.๕ (๒๐)	ส ๓๓๑๐๗ ประวัติศาสตร์ ๒	๑.๐ (๔๐)
พ ๓๓๑๑๒ วิทยาศาสตร์การกีฬา	๐.๕ (๒๐)	อ ๓๓๑๐๔ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๔	๑.๐ (๔๐)
ศ ๓๓๑๐๑ ทัศนศิลป์ ๑	๐.๕ (๒๐)	ศ ๓๓๑๐๒ ทัศนศิลป์ ๒	๐.๕ (๒๐)
อ ๓๓๑๐๓ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๓	๑.๐ (๔๐)	พ ๓๓๑๐๔ สุขศึกษา ๔	๐.๕ (๒๐)
ง ๓๓๑๔๒ การเขียนโปรแกรมเบื้องต้น ๑	๑.๐ (๔๐)	พ ๓๓๑๐๘ ว่ายน้ำ ๒	๐.๕ (๒๐)
รายวิชาเพิ่มเติม		**รายวิชาเพิ่มเติม**	
ค ๓๓๒๐๓ คณิตศาสตร์เพิ่มเติม ๓	๒.๐ (๘๐)	ค ๓๓๒๐๔ คณิตศาสตร์เพิ่มเติม ๔	๑.๕ (๖๐)
ท ๓๓๒๐๒ การเขียน	๐.๕ (๒๐)	ว ๓๓๒๐๔ ฟิสิกส์ ๔	๒.๐ (๘๐)
ว ๓๓๒๐๓ ฟิสิกส์ ๓	๒.๐ (๘๐)	พ ๓๓๒๑๗ เทนนิส ๑	- (๒๐)
ว ๓๓๒๒๓ เคมี ๓	๑.๕ (๖๐)	ง ๓๓๒๐๔ ทหาร – ตำรวจ ๔	๑.๐ (๔๐)

ตารางที่ ๓–๓โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒(ต่อ)

ภาคเรียนที่ ๑	**หน่วยกิต**	**ภาคเรียนที่ ๒**	**หน่วยกิต**
รายวิชาเพิ่มเติม	**(ชม.)**	**รายวิชาเพิ่มเติม**	**(ชม.)**
พ ๓๓๒๑๓ พลศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ	- (๒๐)	ง ๓๓๒๑๔ ทหารฝึก ๔	๐.๕ (๒๐)
ง ๓๓๒๐๓ ทหาร – ตำรวจ ๓	๐.๕ (๒๐)	ง ๓๓๒๒๔ กิจกรรมทางทหาร ๔	- (๔๐)
ง ๓๓๒๐๓ ทหาร – ตำรวจ ๓	- (๒๐)	ง ๓๓๒๓๔ การอบรมทางทหาร ๔	- (๔๐)
๓๓๒๑๓ ทหารฝึก ๓	๐.๕ (๒๐)	อ ๓๓๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ๔	๑.๕ (๖๐)
ง ๓๓๒๒๓ กิจกรรมทางทหาร ๓	- (๔๐)	จ ๓๓๒๐๒ ภาษาจีน ๒	- (๒๐)
ง ๓๓๒๓๓ การอบรมทางทหาร ๓	- (๔๐)	ง ๓๓๒๔๒ การเขียนโปรแกรมเบื้องต้น ๒	๑.๐ (๔๐)
อ ๓๓๒๐๓ ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ๓	๑.๕ (๖๐)		
จ ๓๓๒๐๒ ภาษาจีน ๒	- (๒๐)		
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**(๑๗๖)**	**กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**	**(๒๙๔)**
กิจกรรมแนะแนว	๑๐	กิจกรรมแนะแนว	๑๐
กิจกรรมชมรม	๔๐	กิจกรรมชมรม	๔๐
กิจกรรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร	๑๑๐	กิจกรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร	๒๑๙
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๖	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๑๕
กิจกรรมห้องสมุด	๑๐	กิจกรรมห้องสมุด	๑๐
รวม ๒๑ วิชา	**๑๕.๐ (๙๑๖)**	**รวม ๑๙ วิชา**	**๑๕.๐ (๑,๐๑๔)**

ที่มา : หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐), ๒๕๖๐ : ๑๓

การจัดแผนการเรียน

แผนการเรียนจะประกอบด้วย วิชาพื้นฐาน จำนวน ๒๙.๕ หน่วยกิต โรงเรียนเตรียมทหารกำหนดให้เรียนวิชาเพิ่มเติมอีก ๓๐.๕ หน่วยกิต รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๖๐ หน่วยกิต โดยจัดแผนการเรียนให้แก่นักเรียนเตรียมทหารตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ตารางที่ ๓–๔ โครงสร้างหน่วยกิตของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชั้นปีที่ ๑				ชั้นปีที่ ๒				รวม
	สาระการเรียนรู้				สาระการเรียนรู้				
	พื้นฐาน		เพิ่มเติม		พื้นฐาน		เพิ่มเติม		
	ภาคเรียนที่		ภาคเรียนที่		ภาคเรียนที่		ภาคเรียนที่		
	๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	
ภาษาไทย	๑.๐	๑.๐	-	๐.๕	๑.๐	๑.๐	๐.๕	-	๕.๐
คณิตศาสตร์	๑.๕	๑.๐	๑.๐	๑.๕	๐.๕	๑.๐	๒.๐	๑.๕	๑๐.๐
วิทยาศาสตร์	๑.๕	-	๒.๐	๓.๕	-	๑.๕	๓.๕	๒.๐	๑๔.๐
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๑.๕	๑.๐	-	-	๑.๕	๑.๕	-	-	๕.๕
สุขศึกษา และพลศึกษา	๑.๐	๑.๐	-	-	๑.๐	๑.๐	-	-	๔.๐
ศิลปะ	๐.๕	๐.๕	-	-	๐.๕	๐.๕	-	-	๒.๐
การงานอาชีพ (ทหาร - ตำรวจ)	-	๑.๐	๑.๕	๐.๕	-	-	๑.๐	๑.๕	๕.๕
เทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์)	๑.๐	-	-	๑.๐	๑.๐	-	-	๑.๐	๔.๐
ภาษาต่างประเทศ	๑.๐	๑.๐	๑.๕	๑.๕	๑.๐	๑.๐	๑.๕	๑.๕	๑๐.๐
รวม	**๙.๐**	**๖.๕**	**๖.๐**	**๘.๕**	**๖.๕**	**๗.๕**	**๘.๕**	**๗.๕**	**๖๐.๐**

ที่มา : หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐), ๒๕๖๐ : ๑๔

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๑. จำนวนห้องเรียน

๑.๑ ห้องทำการเรียนการสอน จำนวน ๓๖ ห้อง

๑.๒ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ จำนวน ๖ ห้อง

๑.๓ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ จำนวน ๑๒ ห้อง

๑.๔ ห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษ จำนวน ๖ ห้อง, ภาษาจีน จำนวน ๑ ห้อง

๑.๕ ห้องเรียนเฉพาะวิชาภาษาไทย จำนวน ๑ ห้อง

๑.๖ ห้องเรียนเฉพาะวิชาสังคมศาสตร์จำนวน ๑ ห้อง

๑.๗ ห้องเรียนเฉพาะดนตรีและนาฏศิลป์ จำนวน ๓ ห้อง

๑.๘ ห้องกิจกรรมอื่น

๑.๘.๑ ชมรมภาษา/ห้องเรียนเฉพาะ/Conversationจำนวน๖ ห้อง

๑.๘.๒ ชมรมคณิตศาสตร์ กองวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน ๑ ห้อง

๑.๘.๓ ชมรมพุทธศาสตร์และสังคมศาสตร์/ห้องนิทรรศการห้องเรียนเฉพาะกองวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน ๕ ห้อง

๑.๘.๔ชมรมภาษาไทย และห้องเอกลักษณ์ไทย จำนวน ๒ ห้อง

๑.๘.๕ ห้องแนะแนว จำนวน ๔ ห้อง

๑.๘.๖ ห้องศิลปะ จำนวน ๑ ห้อง

๒. จำนวนสนามกีฬา

๒.๑ สนามกีฬากลางแจ้ง (Outdoor) จำนวน ๒๔ สนาม ได้แก่ เทนนิส จำนวน๑๐ สนาม, สนามรักบี้ฟุตบอล จำนวน ๑ สนาม, สนามฟุตบอล จำนวน ๑ สนาม, สนามบาสเกตบอล จำนวน ๔ สนาม, สระว่ายน้ำ จำนวน ๑ สระ, สนามวอลเล่ย์บอล จำนวน ๑ สนาม, สนามเปตอง จำนวน ๑ สนาม, สนามกอล์ฟ ๓ หลุม จำนวน ๑ สนาม, สนามฝึกซ้อมกอล์ฟ จำนวน ๑ สนาม, สนามยิงปืน จำนวน ๑ สนามและสนามทดสอบกำลังใจ จำนวน ๑ สนาม

๒.๒ สนามกีฬาในร่ม (Indoor) จำนวน ๑๔ สนาม ได้แก่ ห้องซาวน่า จำนวน ๑ ห้อง, เทเบิลเทนนิส จำนวน ๒ สนาม, สนามตะกร้อ จำนวน ๑ สนาม, สนามบาสเกตบอล จำนวน ๑ สนาม ,สระว่ายน้ำ จำนวน ๑ สระ, สนามวอลเล่ย์บอล จำนวน ๑ สนาม,สนามแบดมินตัน จำนวน ๒ สนาม, คอร์ทสควอชจำนวน ๑ สนาม, ห้อง Weight Training จำนวน ๒ ห้อง, ห้องฝึกซ้อมยูโด จำนวน ๑ ห้อง และห้องฝึกซ้อมฟันดาบ/มวย จำนวน ๑ ห้อง

แนวทางการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีการดำเนินการ ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลเรื่องแนวคิด ทฤษฎี เอกสารนโยบาย และรวมถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.๒๕๖๐ และนโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒และเอกสารประกอบการศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งแหล่งข้อมูลในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๒๕ คน และการสนทนากลุ่ม

๒. การร่างแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทำการร่างแบบสัมภาษณ์การวิจัยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่ได้จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source)

๓.การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกำหนดประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีที่สุดด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลจำนวน ๑๐ ท่านผู้บริหารในโรงเรียนเตรียมทหารจำนวน ๑๐ ท่าน และคณาจารย์ในโรงเรียนเตรียมทหารจำนวน ๕ ท่านหลังจากนั้นจึงทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับประชากรที่กำหนดอีกครั้งเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ต่อไป โดยมีแนวทางการสัมภาษณ์ ดังนี้

๓.๑ สมรรถนะหรือขีดความสามารถด้านดิจิทัลในประเทศไทย และต่างประเทศ

๓.๒ การแปลงเป็นดิจิทัลหรือการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (DigitalTransformation)

๓.๓ สภาพปัญหาและความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (DigitalTransformation) ของนักเรียนเตรียมทหารในปัจจุบัน

๓.๔ ปัจจัยในกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร

๓.๕ สมรรถนะด้านดิจิทัลที่นักเรียนเตรียมทหารควรมี

๓.๖ ปัจจัยความสำเร็จต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

๓.๗ แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากล

๔. การจัดระเบียบข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิดังที่กล่าวแล้ว หลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาจัดระเบียบและตรวจสอบความตรง(Validity) ของข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะเตรียมข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

๕. การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (ContentAnalysis)โดยวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล เพื่อแยกแยะให้เห็นถึงส่วนประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ เหล่านั้น

สรุป

จากการศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ นโยบายด้านการฝึกศึกษาและหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเตรียมทหาร พบว่า โรงเรียนเตรียมทหารมุ่งปลูกฝังให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้และทักษะในวิชาพื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ ภาษาต่างประเทศการงานอาชีพและเทคโนโลยี รวมทั้งให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทหาร– ตำรวจ มีบุคลิกภาพ อุปนิสัย และสมรรถภาพทางร่างกายเหมาะสมกับการเป็นนายทหาร–นายตำรวจ มีสมรรถนะที่สำคัญ ๕ ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ผ่านประเด็นยุทธศาสตร์ ๓ ประเด็น ๑๔ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ระดับองค์กร ๒๐ กลยุทธ์ ที่เน้นพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีความทันสมัย และเน้นการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบันพร้อมทั้งสร้างและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับมาตรฐานและแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลซึ่งกำหนดกลุ่มทักษะที่ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐต้องพัฒนา เพื่อสร้างและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยงาน และพัฒนาคนให้เท่าทันและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานได้อย่างรอบรู้

การศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลของของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ นโยบายด้านการฝึกศึกษาและหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเตรียมทหาร จึงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคลของนักเรียนเตรียมทหารให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สามารถในใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางการศึกษาความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล รวมถึงแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารต่อไป

บทที่ ๔
การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร ให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ ดิจิทัลไทยแลนด์

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” นี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผน และนโยบายของประเทศ และของกองทัพไทยด้านการพัฒนาบุคลากร อีกทั้งข้อมูลวิชาการด้านดิจิทัลจากต่างประเทศ หลังจากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหาร และคณาจารย์ในโรงเรียนเตรียมทหาร และทำการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล ได้ผลการวิจัยโดยรวม ดังนี้

๑. มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลในประเทศไทย
๒. มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลในต่างประเทศ
๓. กรอบการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัล
๔. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation)
๕. ความพร้อมและแนวทางต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล
๖. วุฒิภาวะการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล
๗. การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร

มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลในประเทศไทย

กรอบสมรรถนะดิจิทัลของประเทศไทยนั้น ได้มีการดำเนินการโดยอิงกรอบมาตรฐานและหลักสูตรต่าง ๆ ได้แก่

๑. หลักสูตรการเข้าใจดิจิทัล พ.ศ.๒๕๕๙ ของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๒. กรอบมาตรฐานสมรรถนะหลักในการทำงาน สมรรถนะหลักด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ สมรรถนะความสามารถด้านการใช้ดิจิทัล ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์กรมหาชน)

๓. หลักสูตรวิทยาการคำนวณ ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

๔. กรอบทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล ตาม (ว๖/๒๕๖๑) ของ สำนักงานข้าราชการพลเรือน

๕. พื้นฐานมาตรฐานทักษะความรู้ดิจิทัลระดับมาตรฐานสากลสำหรับกำลังคน (ICDL Workforce Basics) ซึ่งเป็นทักษะความเข้าใจ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานสำหรับกำลังคนภาครัฐของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และมูลนิธิไอซีดีเอลเอเชีย (Asia ICDL Foundation)

มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลในต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงแรงงานประเทศสหรัฐอเมริกา (ICT/Digital Technology Competency Development Model of US Labor Department)

แผนภาพที่ ๔ - ๑ US DoL ICT/Digital Technology Competency Development Model

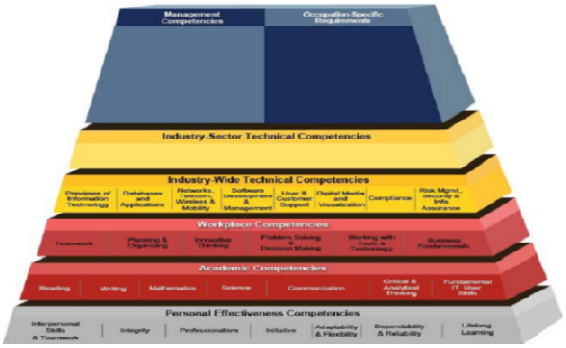

ที่มา : US Do., ๒๐๑๔

กระทรวงแรงงานของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดตัวแบบสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ/ดิจิทัลเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยลำดับชั้นของสมรรถนะดังกล่าวเป็น ๗ ลำดับชั้น ด้วยกัน โดยที่ใน ๓ ลำดับชั้นแรก (ลำดับชั้นที่ ๑ – ๓) ของตัวแบบสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ/ดิจิทัลเทคโนโลยีจะประกอบด้วย Soft Skills ความรู้และทักษะด้านวิชาการ และสมรรถนะที่ใช้ในที่ทำงาน ซึ่งในลำดับชั้นที่ ๑ นั้นเป็นสมรรถนะทางด้าน Personal Effectiveness Competencies หรือ สมรรถนะที่ทำให้คน ๆ หนึ่งมีประสิทธิผล อันถือเป็นระดับพื้นฐาน (Foundation) ซึ่งประกอบด้วย ทักษะทางด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Skills) ความสมบูรณ์พร้อม (Integrity หมายถึง การมีศีลธรรม จรรยาบรรณไม่บกพร่องต่อหน้าที่) การเป็นมืออาชีพ (Professionalism) มีความคิดริเริ่ม (Initiative) เชื่อมั่นตนเอง

และเป็นที่น่าเชื่อถือแก่คนอื่น (Dependability & Reliability) มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ (Adaptability & Flexibility) และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ในลำดับชั้นที่ ๒ ประกอบด้วยสมรรถนะทางด้านวิชาการ เช่น การอ่าน การเขียน คณิต วิทยาศาสตร์ การสื่อสาร การคิดเชิงพินิจพิเคราะห์ ในส่วนของลำดับชั้นที่ ๓ จะเป็นสมรรถนะในที่ทำงาน ซึ่งประกอบด้วย การทำงานเป็นทีม การวางแผนและการจัดระเบียบ การมีความคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ การทำงานกับเครื่องมือและเทคโนโลยี และการมีความรู้ธุรกิจขั้นพื้นฐาน ในส่วนของลำดับชั้นที่ ๔ ประกอบด้วยสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในงานในภาส่วนอุตสาหกรรมและธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ ๘ ด้านด้วยกัน คือ เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นพื้นฐาน ฐานข้อมูลและการใช้งานเน็ตเวิร์ค (โทรคมนาคม การสื่อสารแบบไร้สาย และมือถือ) การพัฒนาซอฟท์แวร์ และการจัดการซอฟท์แวร์ การสนับสนุนผู้ใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีและลูกค้า สื่อดิจิทัลและการสร้าภาพ การปฏิบัติตามกฎระเบียบและการจัดการกับความเสี่ยง รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และข้อมูล ในส่วนของลำดับชั้นที่ ๕ ประกอบด้วยสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีเฉพาะที่นำมาใช้ในการทำงานภาคอุตสาหกรรม ลำดับชั้นที่ ๖ ประกอบด้วยสมรรถนะที่เกี่ยวกับความต้องการเฉพาะของแต่สายอาชีพ และในลำดับชั้นที่ ๗ เป็นสมรรถนะที่เกี่ยวกับการบริหารและจัดการทางด้านเทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมความต้องการเฉพาะสาขาอาชีพ และการจัดการทางด้านสมรรถนะ (US Do., 2014)

ในปี ๒๕๖๐ องค์การสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ทำการรวบรวม และวิเคราะห์กรอบสมรรถนะดิจิทัลเพื่อทำแนวทางการพัฒนาและการศึกษาสู่การเป็นพลเมืองดิจิทัล และผลการศึกษาด้านทักษะดิจิทัลจากองค์กรชั้นนำและที่เป็นตัวอย่างที่ดี นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างสมรรถนะดิจิทัลเพื่อการพัฒนาสู่พลเมืองดิจิทัลของโลก ซึ่งกรอบสมรรถนะดิจิทัลที่เป็นตัวอย่างที่ดี ได้แก่

๑. The Australian Curriculum V 8.3 ของ Australian Curriculum Assessment and Reporting Authority., n.d.

๒. Common Sense Education’s Digital Citizenship curriculum ของ Common Sense Media Inc., n.d.

๓. Digital Intelligence (DQ) ของ DQ Institute, n.d.

๔. EU DigComp ของ the Joint Research Centre of the European Commission

๕. Global Kids Online (GKO) ของ The London School of Economics and Political Science

๖. International Computer and Information Literacy Study Framework ของ International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA)

๗. The International Society for Technology in Education (ISTE) Standards for Student 2016 ของ International Society for Technology in Education

๘. Skills Matter ของ OCED Skills Research
๙. Children Digital Citizenship ของ Think Young Digital Resilience
๑๐. ERI - NET Transversal Skills ของ UNESCO
๑๑. Global Citizenship Education ของ UNESCO
๑๒. The UNESCO Media Information Literacy (MIL) framework ของ UNESCO
๑๓. Digital Landscape Studies ของ UNICEF

กรอบการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัล

กรอบการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัล สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับบริษัท กูเกิล (ประเทศไทย) จำกัด (Google) เป็นผู้จัดทำข้อมูล ภายใต้กรอบการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัล ได้ระบุทักษะที่จำเป็นของพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑ หรือยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาพลเมืองให้มีความสามารถในการเรียนรู้ การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีรายละเอียดทักษะที่จำเป็นดังนี้

๑. ความรู้ด้านสารสนเทศ (Information Literacy)
๒. ทักษะและความรู้ด้านสื่อ (Media Literacy)
๓. ทักษะและความรู้พื้นฐานด้านไอซีที (ICT Literacy)
๔. ทักษะด้านการสื่อสารและการทางานร่วมกับผู้อื่น
๕. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
๖. การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา
๗. ความปลอดภัยในโลกดิจิทัล
๘. สิทธิและความรับผิดชอบพลเมืองศตวรรษที่ ๒๑

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล

โดยภาพรวมแล้ว การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เข้าไปถึงทุกอณูของภาคสังคมและภาคอุตสาหกรรม โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่าน (Agarwal et al., 2010; Majchrzak et al., 2016) สำหรับในระดับองค์กรนั้น เป็นที่กล่าวกันว่าองค์กรจะต้องหาทางในการสร้างนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการอ้างถึงกลยุทธ์ที่นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ และผลักดันให้เกิดการดำเนินงานที่ดีขึ้นขององค์กรนั้น ๆ (Hess et al., 2016) ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่เทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้สำหรับการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลนั้นจะสอดคล้องกับตัวย่อ SMACIT (Sebastian et al., 2017) โดยจะเป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับ Social (Li et al., 2017;

Oestreicher-Singer and Zalmanson, 2012), Mobile (Hanelt et al., 2015; Pousttchi et al., 2015), Analytics (Duerr et al., 2017; Günther et al., 2017), Cloud (Clohessy et al., 2017; Du et al., 2016), and the Internet of Things – IoT (Petrikina et al., 2017; Richter et al., 2017)

นอกจากนั้น Vial (Vial, G., 2019) ยังให้คำนิยามของการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลไว้ว่า เป็นกระบวนการที่มุ่งสู่การปรับปรุงองค์กร โดยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อสินทรัพย์ขององค์กรโดยการนำมาใช้ร่วมกันของสารสนเทศ การประมวลผล การสื่อสาร และการเชื่อมต่อของเทคโนโลยี ยิ่งไปกว่านั้นการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลถือเป็นการเปลี่ยนผ่านที่เข้าไปทุกภาคส่วนและเป็นตัวเร่งกิจกรรมทางธุรกิจ กระบวนการดำเนินการ สมรรถนะ และรูปแบบการทำธุรกิจขององค์กรที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงและโอกาสที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และใช้ประโยชน์จากผลของการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลในทุกภาคส่วนสังคมในเชิงกลยุทธ์ และในการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังในการดำเนินการ (Demirkan et al., 2016) ในขณะที่ Bounfour ได้ให้นิยามการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลเป็นการพัฒนาแบบใหม่ในการใช้สิ่งประดิษฐ์ ระบบ และสัญลักษณ์จากเทคโนโลยีดิจิทัลภายในและรอบองค์กร (Bounfour, 2016)

ทุกวันนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อภาคสังคมนั้น การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลถูกให้คำนิยามว่าเป็นแนวโน้มที่ยิ่งใหญ่ของโลกที่จะส่งผลต่อห่วงโซ่อุปทานที่มีอยู่ในปัจจุบันของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (Collin et al., 2015) หรือเปรียบเสมือนเป็นตัวช่วยให้เกิดและเป็นเครื่องจักรที่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (Bengtsson et al., 2014)

อย่างไรก็ตาม เมื่อองค์กรใด ๆ พยายามที่จะดำเนินการเปลี่ยนผ่านมาจากกระบวนการที่ทำด้วยมือไปสู่การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล กระบวนการเหล่านี้ต้องการกลยุทธ์ที่ประสบผลสำเร็จของผู้นำองค์กร ซึ่งจะมีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวขององค์กรให้เกิดมีความก้าวหน้าขึ้นได้ (Sow & Aborbie, 2018) ซึ่งผู้นำที่ว่านี้ควรจะมีความสามารถในระดับหนึ่งของการเข้าไปโน้มน้าวและแสดงความสามารถในการนำกลยุทธ์ขององค์กรมาใช้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดผลกระทบที่เป็นบวกของกระบวนเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลมากไปกว่าการจำกัดความสำเร็จในระยะยาว (Allio, 2015) จากที่กล่าวมาข้างต้น ในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลขององค์กรใดผู้นำดิจิทัลที่มีสมรรถนะเชิงกลยุทธ์ถือเป็นปัจจัยที่จะทำให้การเปลี่ยนผ่านดิจิทัลประสบผลสำเร็จขึ้นได้

ความพร้อมและแนวทางการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล

๑. ความพร้อมด้านดิจิทัล (Digital Readiness)

เทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการแทนที่เทคโนโลยี (Digital Disruption) ไปสู่รูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่งานศึกษาหลายชิ้นยังชี้ให้เห็นถึงอัตราส่วนในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในระดับที่ต่ำในบางประเทศ หรือมีการกระจุกตัวเฉพาะบางพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ความไม่สมบูรณ์ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน การขาดความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้ หรือเทคโนโลยีมีค่าใช้จ่ายสูง เป็นต้น ความไม่พร้อมดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่กีดกันไม่ให้เกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มประสิทธิภาพ การสร้างความพร้อมด้านดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างศักยภาพทางด้านการแข่งขันของประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ความหมายและขอบเขตของ “ความพร้อมด้านดิจิทัล” (Digital Readiness) ขึ้นอยู่กับบริบทของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา แต่โดยรวมแล้วหมายถึง ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการดิจิทัล เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพชีวิต/กระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถตอบสนองต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ได้จัดทำการจัดอันดับความพร้อมด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (Networked Readiness Index) เพื่อประเมินแนวโน้มความสามารถในการแสวงหาโอกาสจากเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวม ๑๓๙ ประเทศ โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น และแหล่งข้อมูลจากองค์กรระหว่างประเทศในการประเมินปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ความพร้อม (Readiness) ประเมินความเพียบพร้อมของประเทศในการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ความสามารถในการหาซื้อได้ (Affordability) และทักษะในการใช้เทคโนโลยีของประชาชน (Skills)

๒. สภาพแวดล้อม (Environment) ประเมินปัจจัยของตลาดภายในประเทศและกฎระเบียบ ที่ส่งเสริมการพัฒนาของภาคธุรกิจ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านการเมืองและกฎระเบียบ กับสภาพแวดล้อมด้านธุรกิจและนวัตกรรม

๓. การใช้งาน (Usage) ประเมินระดับของการนำเทคโนโลยีฯ มาใช้ในภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ การใช้งานในภาคประชาชน (Individual Usage) การใช้งานในภาคธุรกิจ (Business Usage) และการใช้งานในภาครัฐ (Government Usage)

๔. ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ (Economic Impacts) ประเมินผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีฯ ในการสร้างความสามารถทางด้านการแข่งขันของประเทศ

๕. ผลกระทบเชิงสังคม (Social Impacts) ประเมินการนำเทคโนโลยีฯ มาใช้ในการสร้างหรือพัฒนามิติเชิงสังคมของประเทศ เช่น การศึกษา พลังงาน และการมีส่วนร่วม

จากการสำรวจในปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ที่ ๖๒ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ๕ อันดับ ซึ่งเป็นอันดับที่ ๓ ของอาเซียน รองจากประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ ๑) และประเทศมาเลเซีย (อันดับที่ ๓๑) โดยมีคะแนนในมิติด้านสภาพแวดล้อม (Environment) อยู่ในอันดับที่ ๕๔ ในขณะที่มิติด้านความพร้อม (Readiness) อยู่ในอันดับที่ ๖๒ และเป็นอันดับที่ ๓ ของอาเซียนเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเฉพาะดัชนีย่อยของด้านดังกล่าวแล้ว พบว่า ทักษะการใช้เทคโนโลยีของประชากร (Skills) อยู่ในอันดับที่ต่ำที่สุด หรืออยู่ในอันดับที่ ๗๓ จากประเทศในการสำรวจทั้งหมด สำหรับมิติด้านการใช้งาน (Usage) อยู่ในอันดับที่ ๖๓ โดยสำหรับประเทศไทย ภาคธุรกิจมีคะแนนการใช้งานในอันดับดีที่สุด และมิติด้านผลกระทบ (Impact) ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๖๕ (DGA, 2561)

๒. แนวทางการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

สำหรับแนวคิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล เป็นแนวคิดที่มุ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างมีแบบแผน และเป็นระบบจนสามารถพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลโดยสมบูรณ์ โดยลักษณะของบริการภาครัฐหรือบริการสาธารณะจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ (Citizen Driven) ซึ่งหมายถึงการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ พื้นที่ และภาษา ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยให้รัฐบาลสามารถหลอมรวมการทำงานของภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียว รัฐบาลดิจิทัลในอนาคตจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารบ้านเมือง และเสนอความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนและยกระดับภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลจำเป็นต้องดำเนินการในหลายส่วน ประกอบด้วย

๒.๑ การปรับเปลี่ยนการทำงานภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ให้มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการเชื่อมโยงข้อมูลและการทำงานของหน่วยงานภาครัฐเข้าด้วยกัน (Connected Government) โดยบูรณาการข้อมูลข้ามหน่วยงานจนเสมือนเป็นองค์กรเดียว (One Government) ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรดิจิทัลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนในทรัพยากร

๒.๒ การสนับสนุนให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ (Open Data) และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของรัฐ (Open Government) เพื่อนำไปสู่การเป็น Digital Thailand โดยการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและประชาชน เปิดเผย จัดเก็บ แลกเปลี่ยน และบูรณาการข้อมูล ตามมาตรฐาน Open Data เพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาฐานข้อมูล รวมถึงชุดข้อมูลด้านต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกหน่วยงานภาครัฐโดยไม่ยึดติดความเป็นเจ้าของ และเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมบริการ และสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม

๒.๓ การพัฒนาแพลตฟอร์มบริการพื้นฐานภาครัฐ (Government Service Platform) เพื่อรองรับการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือบริการรูปแบบใหม่ที่เป็นบริการพื้นฐานของทุกหน่วยงานภาครัฐ โดยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแพลตฟอร์มบริการพื้นฐาน ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกรรมและการให้บริการที่เป็นบริการพื้นฐานของทุกหน่วยงานภาครัฐ

๒.๔ การจัดให้มีบริการอัจฉริยะ (Smart Service) ที่อำนวยความสะดวกต่อประชาชนตามความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ บริการอัจฉริยะเป็นการแปรสภาพการบริการภาครัฐจากรูปแบบเดิมไปสู่รูปแบบการบริการที่ประชาชนผู้รับบริการสามารถเลือกใช้บริการสาธารณะผ่านระบบดิจิทัลตามความต้องการของแต่ละบุคคลได้ด้วยตนเอง (พิธุวรรณ, ๒๕๖๐)

๓. ปัจจัยหลักที่สนับสนุนภาครัฐไทยในการก้าวเข้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

การที่ภาครัฐไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลได้นั้นมีปัจจัยหลักที่สนับสนุนหลายด้าน แต่ปัจจัยดังกล่าวยังคงประสบปัญหาที่แตกต่างกัน จึงต้องมีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้รัฐบาลดิจิทัลสามารถเกิดขึ้นได้จริงตามระยะการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยปัจจัยหลักที่สนับสนุนภาครัฐไทยในการก้าวเข้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลพร้อมด้วยวิธีการแก้ไขปัญหาทั้ง ๖ ด้าน ดังนี้

๓.๑ ด้านความพร้อมของภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้มีการบูรณาการระบบสารสนเทศภาครัฐที่เชื่อมต่อกันมากเท่าที่ควร การใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐจึงทำได้ยาก หน่วยงานภาครัฐยังคงจัดเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน ประชาชนจึงยังต้องยื่นข้อมูลเดิมซ้ำ ๆ ตามเงื่อนไขการรับข้อมูลที่ต่างกันของแต่ละหน่วยงานภาครัฐ ข้อมูลยังขาดความเป็นเอกภาพ ทำให้ใช้เวลาในการให้บริการมาก และมีภาระค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งไม่ก่อให้เกิดคุณค่าเพิ่มแก่ทั้งหน่วยงานภาครัฐและประชาชน

๓.๒ ด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่ยังคงพบว่าโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง และเท่าเทียมกันทุกพื้นที่ แม้ว่าระดับหมู่บ้านจะมีหมู่บ้านที่สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง แต่หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลยังขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่เพียงพอ

๓.๓ ด้านกฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลปัจจุบัน กฎหมาย กฎระเบียบของราชการยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลมากนัก ยกตัวอย่างเช่น การที่ยังต้องทำสำเนาบัตรประชาชนพร้อมรับรองในทุก ๆ การทำธุรกรรมของภาครัฐ เพราะเกี่ยวพันกับกฎหมายและกฎระเบียบในเรื่องของการตรวจสอบและยืนยันตัวตน (Authentication) ที่ส่งผลให้ไม่สามารถลดการใช้สาเนาบัตรประชาชนได้

๓.๔ ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐมีการให้บริการภาครัฐทางอิเล็กทรอนิกส์หรือที่เรียกว่า E - Service มากขึ้น รวมถึงมีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นด้วย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว ข้อมูลสำคัญหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนและการบริหารราชการ ถูกจัดเก็บและประมวลผลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีหน่วยงานภาครัฐเป็นจำนวนมากที่ยังมิได้ตระหนักถึงภัยและผลกระทบ อันเนื่องจากการถูกละเมิดการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

๓.๕ ด้านการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลของประชาชน แม้ว่าประชาชนเริ่มมีการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอุปกรณ์พกพา เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ และแท็บเล็ต แต่ส่วนใหญ่ยังคงเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความสนุกสนานบันเทิง โดยไม่ได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลไปก่อให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ซึ่งประชาชนควรมีความรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร และมีทักษะในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม (พิธุวรรณ, ๒๕๖๐)

วุฒิภาวะการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล

ในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลใด ๆ จากรายงานการวิจัยของ IDC (Whalen, 2014) พบว่าการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลมีอยู่ในหลายมิติด้วยกันและเป็นไปด้วยความรวดเร็วในปัจจุบัน โดยมีอยู่ ๕ ขั้นตอนด้วยกันคือ

๑. การเปลี่ยนผ่านของผู้นำ (Leadership Transformation)

๒. การเปลี่ยนผ่านของการเชื่อมประสบการณ์ทุกอย่างไปในทางเดียวกัน (Omni - Experience Transformation)

๓. การเปลี่ยนผ่านของข้อมูลข่าวสาร (Information Transformation)

๔. การเปลี่ยนผ่านของรูปแบบการดำเนินงาน (Operating Model Transformation)

๕. การเปลี่ยนผ่านของบุคลากรในการทำงาน (Work Source Transformation)

โดยในมุมมองของ IDC นั้น การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลเป็นแนวทางซึ่งองค์กรสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบธุรกิจและระบบนิเวศน์ โดยใช้ประโยชน์จากสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กรนั้น ๆ ได้

นอกจากนั้นจากรายงานการวิจัยของ Deloitte (Anderson et., al., 2018) ยังพบว่าต้นแบบวุฒิภาวะของการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลขององค์กรใด ๆ นั้น สามารถนำมาประเมินความสามารถแบบดิจิทัลใน ๕ มิติธุรกิจที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเพื่อสร้างมุมมองแบบองค์รวมของวุฒิภาวะดิจิทัลทั่วทั้งองค์กรได้ใน ๕ มิติธุรกิจ ดังแผนภาพที่ ๔ – ๒

แผนภาพที่ ๔ - ๒ ตัวแบบวุฒิภาวการณ์เปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของ Deloitte

ที่มา : Anderson et., al., 2018

จากแผนภาพที่ ๔ – ๒ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านลูกค้า โดยมอบประสบการณ์ที่ลูกค้ามองว่าองค์กรเป็นพันธมิตรดิจิทัล โดยใช้ช่องทางที่ลูกค้าต้องการมีปฏิสัมพันธ์เพื่อควบคุมการเชื่อมต่อกับลูกค้าในอนาคตทั้งในลักษณะออนไลน์และออฟไลน์

๒. ด้านกลยุทธ์ขององค์กร มุ่งเน้นไปที่วิธีที่ธุรกิจขององค์กรสามารถเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินงานเพื่อเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันผ่านทางการริเริ่มต่าง ๆ ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในองค์กร ซึ่งได้ถูกบรรจุไว้ในกลยุทธ์ทางธุรกิจโดยภาพรวมขององค์กร

๓. เทคโนโลยี รองรับความสำเร็จของกลยุทธ์ดิจิทัลโดยช่วยสร้างประมวลผล จัดเก็บรักษาความปลอดภัย และแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในราคาที่ถูกและค่าใช้จ่ายที่ต่ำ

๔. ด้านปฏิบัติการ ดำเนินการและพัฒนากระบวนการและงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการจัดการเชิงกลยุทธ์และเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางธุรกิจ

๕. ด้านองค์กรและวัฒนธรรมองค์กร กำหนดและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรด้วยกระบวนการกำกับดูแลและความสามารถพิเศษเพื่อสนับสนุนความก้าวหน้าตามกระบวนการวุฒิภาวะการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล และความยืดหยุ่นในการบรรลุเป้าหมายการเติบโตและการสร้างนวัตกรรมขององค์กร

ทั้งนี้การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลใด ๆ ไม่ใช่เป็นเพียงแค่นำเอาเทคโนโลยีที่มากกว่าและดีกว่ามาใช้เท่านั้น การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวนี้ จะต้องเกี่ยวข้องการปรับวัฒนธรรมองค์กร คนภายในองค์กร โครงสร้างขององค์กร และภารกิจขององค์กรนั้น ๆ ด้วย

ดังกล่าวข้างต้น ตัวแบบวุฒิภาวะการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลสามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนผ่านดิจิทัล โดยทำให้องค์กรสามารถเข้าใจว่าการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลเป็นการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศน์ที่ซับซ้อนของความสามารถในหลาย ๆ มิติขององค์กร โดยที่ตัวแบบวุฒิภาวะการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลสามารถถูกใช้ในแต่ละขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลง เพื่อช่วยระบุช่องว่างขององค์กร และจัดตั้งขอบเขตการดำเนินงานสำคัญที่จะมุ่งเน้นและเริ่มต้นดำเนินการโดยที่ตัวแบบวุฒิภาวะการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลนี้ไม่ได้แทนที่กรอบการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลทั้งหมดขององค์กร หากแต่มีไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางและเป็นเครื่องมือที่จะถูกอ้างถึงตลอดกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลนั้น ๆ (Anderson et., al., 2018)

การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร

สมรรถนะด้านดิจิทัล (Digital Competency) เป็นความสามารถในผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ อิสระ และจริยธรรม ได้แก่ การทำงาน การแก้ปัญหา การสื่อสาร การจัดการข้อมูล การร่วมมือ การสร้างเนื้อหาและความรู้ อีกทั้ง “กรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency Framework)” จะเป็นกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคลเพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ อิสระ และมีจริยธรรม

กรอบสมรรถนะดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ได้แก่

๑. การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) หมายถึง การมีสมรรถนะในการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจดิจิทัล ที่ทำให้เกิดความคล่องแคล่วทางเทคนิคที่จำเป็นในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ความเข้าใจสารสนเทศและสามารถประเมินสื่อดิจิทัล เพื่อสามารถนำไปเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้ง สามารถผลิตเนื้อหาและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือดิจิทัล ประกอบด้วยหน่วยสมรรถนะ

๑.๑ สิทธิและความรับผิดชอบ

๑.๒ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล

๑.๓ การสื่อสารยุคดิจิทัล

๑.๔ ความปลอดภัยยุคดิจิทัล

๑.๕ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

๑.๖ แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล

๑.๗ สุขภาพดียุคดิจิทัล

๑.๘ ดิจิทัลคอมเมิร์ซ

๑.๙ กฎหมายดิจิทัล

๒. การใช้ดิจิทัล (Digital Skill) หมายถึง บุคคลสามารถเข้าถึงโลกดิจิทัล สามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ด้านดิจิทัลได้อย่างถูกต้อง ถูกกฎหมาย และประยุกต์ใช้ในงานได้หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยหน่วยสมรรถนะ

๒.๑ การใช้งานคอมพิวเตอร์

๒.๒ การใช้งานอินเทอร์เน็ต

๒.๓ การใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย

๒.๔ การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ

๒.๕ การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ

๒.๖ การใช้โปรแกรมนำเสนอ

๒.๗ การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์

๒.๘ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล

๒.๙ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล

การพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล สำหรับร่วมเร่งขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์นั้น ทางโรงเรียนเตรียมทหารได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร โดยทำการประเมินทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่นักเรียนเตรียมทหารที่เป็นกลุ่มทักษะดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งตรงกับกลุ่มทักษะดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็น (ICDL Workforce Modules) ของ ICDL ใน ระดับที่ ๑ (Level 1) และ ระดับที่ ๒ (Level 2) อันประกอบด้วย

ระดับที่ ๑ การเข้าถึงและตระหนักถึงดิจิทัล (Digital Access and Digital Awareness) เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารเข้าถึงโลกดิจิทัล สามารถใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล และติดต่อสื่อสารบนสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างปลอดภัย โดยตระหนักถึงกฎหมาย และจริยธรรม รวมทั้งรู้จักและใช้บริการพื้นฐานและทำธุรกรรมออนไลน์ขั้นต้นได้ ประกอบด้วย

๑. พื้นฐานคอมพิวเตอร์ (Computer Basics) โดยโรงเรียนเตรียมทหารได้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ มุ่งเน้นให้นักเรียนเตรียมทหารเรียนรู้ความหมาย ประโยชน์ และจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะเน้นที่เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ วิวัฒนาการ ประเภทของคอมพิวเตอร์ หลักการทำงานและองค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ วิธีดูแลรักษาในส่วนของฮาร์ดแวร์ระดับเบื้องต้น เรียนรู้หลักการใช้ระบบปฏิบัติการของไมโครคอมพิวเตอร์ ระบบปฏิบัติการสมาร์ทโฟน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจการใช้งานเมนูต่างๆ และการทำงานของไอคอนหลัก ๆ การใช้โปรแกรมที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. พื้นฐานการออนไลน์ (Online Basics) โดยโรงเรียนเตรียมทหารได้มีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเตรียมทหารเรียนรู้ระบบเครือข่าย รู้จักประเภทของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์พกพา เทคโนโลยีในการเชื่อมต่อเครือข่าย ระบบเครือข่ายไร้สาย รูปแบบของระบบเครือข่าย อุปกรณ์เครือข่ายคอมพิวเตอร์ รวมถึงวิธีการติดตั้งอุปกรณ์เครือข่ายคอมพิวเตอร์ การเชื่อมต่ออินทราเน็ตอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น โดยจัดประสบการณ์ให้เรียนรู้การประกอบดูแลในส่วนของฮาร์ดแวร์ การติดตั้งระบบปฏิบัติการ การใช้โปรแกรมสำนักงานโดยการปฏิบัติจริง ศึกษา ค้นคว้า สรุปรายงานระบบเครือข่าย และระบบเครือข่ายไร้สาย

การเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับผู้ใช้ (User) การใช้งานโปรแกรมระบบปฏิบัติการ โปรแกรมสำนักงาน ระบบเครือข่าย ดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างถูกวิธี เน้นทักษะปฏิบัติจริงในห้องเรียน วางแผนและปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ และนำประสบการณ์ด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการที่ได้ไปใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและใช้ในการประกอบอาชีพทหารและตำรวจในอนาคตได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

ระดับที่ ๒ การรู้ดิจิทัลหรือความสามารถทางดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถใช้งานเครื่องมือด้านดิจิทัลหรือโปรแกรมอำนวยความสะดวก (Application) ขั้นต้นสำหรับการทำงานได้ ประกอบด้วย

๑. การประมวลผลคำ (Word Processing)

๒. แผ่นตารางทำการ (Spread Sheet)

๓. การนำเสนอ (Presentation)

ในระดับที่ ๒ โรงเรียนเตรียมทหารมุ่งเน้นให้นักเรียนเตรียมทหารเรียนรู้การทำงานและวิธีการใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ของโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านกราฟิกและสื่อผสม เพื่อออกแบบตัดต่อ/ตกแต่งภาพและสร้างข้อความที่สวยงามได้อย่างกลมกลืน อีกทั้งยังสามารถศึกษาทักษะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น ตัดต่อภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวประกอบกับข้อความและเสียงเพื่อสร้างผลงานเป็นวีดิทัศน์นำเสนอตามหัวข้อด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยบูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้นักเรียนเตรียมทหารได้ประยุกต์ใช้กับทุกรายวิชา รวมทั้งมีการจัดทดสอบทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้ ปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารให้ได้ตามมาตรฐานสากล และให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่สมาร์ตและยั่งยืนได้ในอนาคต ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเตรียมทหารกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จากการประเมินทักษะดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ ๑ และ ชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๑๒๐๒ นาย พบว่า นักเรียนเตรียมทหารสามารถสอบผ่าน (เกณฑ์ผ่านคือ ร้อยละ ๗๕) และได้รับประกาศนียบัตรมาตรฐานสมรรถนะการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) ระดับสากล จำนวน ๘๗๖ นาย คิดเป็นร้อยละ ๗๓ ของผู้เข้าสอบทั้งหมด แสดงถึงความความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารอยู่ในระดับ มาก

ผลการวิจัยยังพบว่า แนวทางเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารสำหรับพัฒนาไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ตนั้น ต้องมีปัจจัยสำคัญ คือ ผู้นำดิจิทัลของหน่วยงานที่กำหนดนโยบายด้านดิจิทัลอย่างชัดเจน การพัฒนาศักยภาพกำลังพลด้านดิจิทัลให้เพียงพอและต่อเนื่อง การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและระบบรักษาความความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พร้อมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และประการสุดท้ายคือ การพัฒนาการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติงานที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัล

อย่างไรก็ดี ในงานวิจัยนี้ยังพบอีกว่า การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลนั้น เป็นเรื่องของยุทธศาสตร์ที่ต้องมาก่อนเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ที่ดี และแผนการดำเนินงานที่ถูกต้อง จะสำเร็จได้ก็ต้องด้วยการลงมือปฏิบัติ และในยุคเทคโนโลยีดิสรัปชันนี้ ต้องลงมือปฏิบัติในระดับความเร่งด่วน ดังนั้น ความร่วมมือจึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง หมายถึงว่าต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง และต่อเนื่องจากทุกภาคส่วนในโรงเรียนเตรียมทหาร รวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารเป็นไปได้อย่างสมาร์ต มีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองด้านดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน อีกทั้ง ยังเป็นการร่วมเร่งขับเคลื่อนประเทศไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ ให้มีความก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ และส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านดิจิทัลในภูมิภาคต่อไป

นอกจากจะมีทักษะวิชาชีพที่แยกตามเหล่าที่ตนเองสังกัดแล้ว นักเรียนเตรียมทหาร ยังมีทักษะช่วยวิชาชีพอันเป็นทักษะต้องการจำเป็นที่ทุกนายควรมีในยุคดิจิทัล ๑๐ ด้าน ประกอบด้วย

๑. สิทธิและความรับผิดชอบ
๒. ความเข้าใจสื่อดิจิทัล
๓. แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล
๔. กลยุทธ์และการวางแผนยุคดิจิทัล
๕. การสื่อสารยุคดิจิทัล
๖. ความตระหนักรู้ในตนเอง
๗. การปรับตัวยุคดิจิทัล
๘. การคิดวิเคราะห์ข้อมูล
๙. การแก้ปัญหายุคดิจิทัล
๑๐. ความปลอดภัยยุคดิจิทัล

ปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหารได้มีแนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) สำหรับนักเรียนเตรียมทหาร มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการ ดังนี้

๑. พัฒนาระบบการบริการจัดการทางการเงินผ่านระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ของธนาคาร โดยการพัฒนามุ่งสู่ความเป็นสถาบันสมาร์ตและสังคมไร้เงินสด

๒. จัดทำบัตรสมาร์ต (Smart Student ID Card) ที่เชื่อมโยงการใช้ชีวิตภายในโรงเรียน โดยเป็นทั้งบัตรเดบิตและบัตรสำหรับตรวจสอบเวลาเข้าเรียน ขึ้นรถบัส เข้าห้องสมุด ใช้ยืม - คืน หนังสือในห้องสมุด เข้าห้องนอน เข้าโรงยิม ใช้จ่ายแทนเงินสด ตลอดจนใช้เข้าห้องรักษาพยาบาลได้

๓. จัดทำโครงการหลักสูตรพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับนักเรียนเตรียมทหาร

๔. จัดทำระบบอีเลิร์นนิง (E - Learning) สำหรับเรียนเสริมในการพัฒนาทักษะดิจิทัลและความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับนักเรียนเตรียมทหารและคณาจารย์

๕. ทำการจัดสอบประเมินทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาตรฐานสากลให้แก่นักเรียนเตรียมทหารทั้งสองชั้นปี

๖. การนำความรู้ด้านดิจิทัลมาบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร

๗. ทำการปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหารและนำความรู้ด้านดิจิทัลที่อิงมาตรฐานสากล อาทิ วุฒิบัตรรับรองความรู้และทักษะดิจิทัลระดับมาตรฐานสากล (ICDL - International Computer Driving License) มาปรับและบรรจุไว้ให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

๘. โรงเรียนเตรียมทหารจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านดิจิทัลที่อิงวุฒิบัตรรับรองความสามารถด้านคอมพิวเตอร์สากล ICDL ทั้งในระดับพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และในระดับทักษะดิจิทัลขั้นสูง (Digital Professional Skills) ให้กับคณาจารย์ และบุคลากรในส่วนอื่น ๆ ของโรงเรียนเตรียมทหาร

สรุป

การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ โดยกรอบสมรรถนะดิจิทัลของประเทศไทยนั้นได้มีการดำเนินการโดยอิงกรอบมาตรฐานและหลักสูตรต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงแรงงานประเทศสหรัฐอเมริกา (ICT/Digital Technology Competency Development Model of US Labor Department) ซึ่งได้กำหนดตัวแบบสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ/ดิจิทัลเทคโนโลยี ประกอบด้วยลำดับชั้นของสมรรถนะ ๗ ลำดับชั้นด้วยกัน ในส่วนของกรอบการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัล สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับบริษัท กูเกิล (ประเทศไทย) จำกัด (Google) เป็นผู้จัดทำข้อมูล ภายใต้กรอบการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัล ซึ่งระบุทักษะที่จำเป็นของพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑ หรือยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาพลเมืองให้มีความสามารถในการเรียนรู้ ดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ อิสระ และมีจริยธรรม อีกทั้ง “กรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency Framework)” จะเป็น กรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคลเพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สามารถในใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ อิสระ และมีจริยธรรม

ซึ่งแนวทางเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารสำหรับพัฒนาไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ตนั้น ปัจจัยสำคัญคือผู้นำดิจิทัลของหน่วยงานที่กำหนดนโยบายด้านดิจิทัลอย่างชัดเจน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพกำลังพลและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานด้านดิจิทัลให้เพียงพอและต่อเนื่อง โดยในภาพรวมทักษะดิจิทัลทั่วไปสำหรับนักเรียนเตรียมทหารควรแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้ ระดับที่ ๑ การเข้าถึงและตระหนักรู้ดิจิทัล (Digital Access and Digital Awareness) ระดับที่ ๒ การรู้ดิจิทัลหรือความสามารถทางดิจิทัล (Digital Literacy) และระดับที่ ๓ การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกัน (Digital Collaboration) นอกจากนั้น ยังต้องมีทักษะช่วยวิชาชีพอันเป็นทักษะต้องการจำเป็นยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารทุกนายที่ควรมีอีกด้วย

บทที่๕
สรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อร่วมเร่งขับเคลื่อนเข้าสู่ไทยแลนด์๔.๐ และดิจิทัลไทยแลนด์ให้ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ การเก็บข้อมูลด้านทุติยภูมิ โดยการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารและคณาจารย์ในโรงเรียนเตรียมทหาร ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษาศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศหลังจากนั้นจึงทำการสนทนากลุ่มกับกับผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัลเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์สามารถสรุปผลและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

๑. ความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร

๒. การพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

๒.๑ สภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร

๒.๒ ปัจจัย กระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร

๒.๓ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

สรุป

การเข้าสู่ยุคที่ทุกสิ่งถูกขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล (Digital - Driven) เทคโนโลยีดิจิทัลหลอมรวมเข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในทุก ๆ มิติ ปัจจุบันจะพบว่าสถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ความมั่นคง มีความอ่อนไหวและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประเทศต้องเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ การระบุและวิเคราะห์ภัยคุกคามที่ชัดเจนดังเช่นในอดีตทำได้ยาก จึงต้องหาวิธีในการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ และใช้ทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญขั้นสูงในการปฏิบัติ อย่างไรก็ดี การรักษาความมั่นคงที่เกิดขึ้นจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ต้องอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการก่อภัยคุกคาม อิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลดังกล่าวจึงเป็นทั้งโอกาส และความท้าทายของประเทศในการวางแนวทางให้สามารถรองรับภัยคุกคามทั้งรูปแบบใหม่และแบบเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น การที่จะทำให้กองทัพมีความรู้ความเข้าใจตระหนักรู้ และรู้เท่าทันต่อการคุกคามรูปแบบใหม่ที่ผ่านมาทางเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น กำลังพลในกองทัพจำเป็นจะต้องมีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามมาตรฐานสากลที่เพียงพอต่อการรับมือกับภัยคุกคามในทุกรูปแบบและกำลังพลในทุกระดับต้องมีความฉลาดรู้เรื่องดิจิทัล อีกทั้งมีศักยภาพที่จะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเป็นรูปธรรม

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทความสำคัญต่อการพลิกฟื้น ปรับปรุงและยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงสถาบันการศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม โรงเรียนเตรียมทหารก็เช่นเดียวกันโดยผลิตเยาวชนที่เปรียบเสมือนต้นกล้าด้านความมั่นคงให้กับประเทศชาติ สร้างให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ ความสามารถด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นทั้งองค์ความรู้และทักษะการใช้ดิจิทัล เพื่อต่อไปในอนาคตนักเรียนเตรียมทหารเหล่านี้จะไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ไม่เพียงแค่การใช้เทคโนโลยีเป็นหากแต่มีทักษะการรู้ดิจิทัล รู้เท่าทัน มีความตระหนักรู้และมีภูมิคุ้มกันในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอีกทั้งสามารถเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้กับการเรียนและชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล(DigitalTransformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร

การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังพลตั้งแต่วัยเยาว์ให้มีทัศนคติดิจิทัล และมีศักยภาพที่สามารถเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ตและรองรับยุทธศาสตร์ดิจิทัลไทยแลนด์ของรัฐบาลได้อย่างยั่งยืนในอนาคต การเปลี่ยนผ่านใด ๆ จะเป็นการเปลี่ยนที่คนเป็นหลักไม่ใช่เทคโนโลยี ดังนั้น เมื่อนักเรียนเตรียมทหารได้มีโอกาสสร้างกระบวนทัศน์เชิงดิจิทัลมีกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่าน รวมทั้งได้มีการฝึกอบรมทักษะด้านดิจิทัลตามมาตรฐานสากล จะถือว่าเป็นการ

สร้างฐานความเข้มแข็งทางดิจิทัลในอันที่จะสามารถต่อยอดทักษะดิจิทัลในระดับที่สูงขึ้นไปอีกเมื่อไปอยู่ในโรงเรียนเหล่าทัพและเข้ารับราชการในอนาคต

การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์โดยกรอบสมรรถนะดิจิทัลของประเทศไทยนั้นได้มีการดำเนินการโดยอิงกรอบมาตรฐานและหลักสูตรต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงแรงงานประเทศสหรัฐอเมริกา (ICT/Digital Technology Competency Development Model of US Labor Department) ซึ่งได้กำหนดตัวแบบสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ/ดิจิทัลเทคโนโลยีประกอบด้วยลำดับชั้นของสมรรถนะ ๗ลำดับชั้นด้วยกันในส่วนของกรอบการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัล สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับบริษัท กูเกิล (ประเทศไทย) จำกัด (Google) เป็นผู้จัดทำข้อมูล ภายใต้กรอบการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัลซึ่งระบุทักษะที่จำเป็นของพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑หรือยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาพลเมืองให้มีความสามารถในการเรียนรู้ ดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ อิสระ และมีจริยธรรมอีกทั้ง “กรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency Framework)”จะเป็นกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคลเพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ อิสระ และมีจริยธรรมกรอบสมรรถนะดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ได้แก่

๑. การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy)ประกอบด้วยหน่วยสมรรถนะสิทธิและความรับผิดชอบ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล การสื่อสารยุคดิจิทัล ความปลอดภัยยุคดิจิทัลการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัลสุขภาพดียุคดิจิทัลดิจิทัลคอมเมิร์ซและกฎหมายดิจิทัล

๒. การใช้ดิจิทัล (Digital Skill)ประกอบด้วยหน่วยสมรรถนะการใช้งานคอมพิวเตอร์ การใช้งานอินเทอร์เน็ต การใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัยการใช้โปรแกรมประมวลผลคำการใช้โปรแกรมตารางคำนวณการใช้โปรแกรมนำเสนอการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์และการเข้าถึงสื่อดิจิทัล

การพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

๑. สภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล(Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร

ในการพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลสำหรับร่วมเร่งขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์นั้น ทางโรงเรียนเตรียมทหารได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล(Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหารพบว่าภาพรวมทักษะดิจิทัลทั่วไปสำหรับนักเรียนเตรียมทหารแบ่งเป็น ๓ระดับ ดังนี้ระดับที่ ๑การเข้าถึงและตระหนักรู้ดิจิทัล (Digital Access and Digital Awareness) ระดับที่ ๒การรู้ดิจิทัลหรือความสามารถทางดิจิทัล(Digital Literacy)และระดับที่ ๓ การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกัน (Digital Collaboration) และทำการประเมินทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่นักเรียนเตรียมทหารที่เป็นกลุ่มทักษะดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็นจากผลการประเมินพบว่า ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารตรงกับกลุ่มทักษะดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็น (ICDL Workforce Modules)ของ ICDL (The International Computer Driving License) ในระดับที่๑การเข้าถึงและตระหนักถึงดิจิทัลซึ่งประกอบด้วยพื้นฐานคอมพิวเตอร์ (ComputerBasics) และพื้นฐานการออนไลน์ (Online Basics)โดยโรงเรียนเตรียมทหารมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับผู้ใช้ (User)และนำประสบการณ์ด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการที่ได้ไปใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันและใช้ในการประกอบอาชีพทหารและตำรวจในอนาคตได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในระดับที่ ๒การรู้ดิจิทัลหรือความสามารถทางดิจิทัล(Digital Literacy)ประกอบด้วย การประมวลผลคำ (Word Processing) แผ่นตารางทำการ (Spread Sheet) และการนำเสนอ (Presentation) โรงเรียนเตรียมทหารมุ่งเน้นให้นักเรียนเตรียมทหารเรียนรู้การทำงานและวิธีการใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ของโปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ สร้างผลงานนำเสนอตามหัวข้อด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยบูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้นักเรียนเตรียมทหารได้ประยุกต์ใช้กับทุกรายวิชารวมทั้งกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)จัดทดสอบทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โดยนักเรียนสามารถสอบผ่านและได้รับประกาศนียบัตรมาตรฐานสมรรถนะการใช้ดิจิทัล(Digital Literacy) ระดับสากล ร้อยละ ๗๓ของผู้เข้าสอบทั้งหมด แสดงถึงความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารอยู่ในระดับมาก

นอกจากทักษะวิชาชีพที่แยกตามเหล่าที่ตนเองสังกัดแล้ว ยังมีทักษะช่วยวิชาชีพอันเป็นทักษะต้องการจำเป็นสำหรับนักเรียนเตรียมทหารทุกนายที่ควรมีในยุคดิจิทัล๑๐ ด้าน ประกอบด้วย ๑) สิทธิ

และความรับผิดชอบ๒) ความเข้าใจสื่อดิจิทัล๓) แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล๔) กลยุทธ์และการวางแผนยุคดิจิทัล๕) การสื่อสารยุคดิจิทัล ๖) ความตระหนักรู้ในตนเอง๗) การปรับตัวยุคดิจิทัล๘) การคิดวิเคราะห์ข้อมูล๙) การแก้ปัญหายุคดิจิทัล และ๑๐) ความปลอดภัยยุคดิจิทัล

๒. ปัจจัย กระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร

ปัจจัยเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารสำหรับพัฒนาไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ตนั้นประกอบด้วยปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ผู้นำดิจิทัลของหน่วยงานที่กำหนดนโยบายด้านดิจิทัลอย่างชัดเจน

๒. การพัฒนาศักยภาพกำลังพลด้านดิจิทัลให้เพียงพอและต่อเนื่อง

๓. การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและระบบรักษาความความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พร้อมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

๔. การพัฒนาการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติงานที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดี ในงานวิจัยนี้ยังพบอีกว่า การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลนั้นเป็นเรื่องของยุทธศาสตร์ที่ต้องมาก่อนเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ที่ดีและแผนการดำเนินงานที่ถูกต้อง จะสำเร็จได้ก็ต้องด้วยการลงมือปฏิบัติ และในยุคเทคโนโลยีดิสรัปชันนี้ ต้องลงมือปฏิบัติในระดับความเร่งด่วนดังนั้นความร่วมมือจึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง หมายถึงว่าต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องจากทุกภาคส่วนในโรงเรียนเตรียมทหารรวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารเป็นไปได้อย่างสมาร์ต มีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองด้านดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน อีกทั้ง ยังเป็นการร่วมเร่งขับเคลื่อนประเทศไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ ให้มีความก้าวหน้า ประสบความสำเร็จและส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านดิจิทัลในภูมิภาคต่อไป

๓. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

ปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหารได้มีแนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร ดังนี้

๑.พัฒนาระบบการบริการจัดการทางการเงินผ่านระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล(Digital Platform) ของธนาคาร โดยการพัฒนามุ่งสู่ความเป็นสถาบันสมาร์ตและสังคมไร้เงินสด

๒. จัดทำบัตรสมาร์ต (Smart Student ID Card) ที่เชื่อมโยงการใช้ชีวิตภายในโรงเรียนโดยเป็นทั้งบัตรเดบิตและบัตรสำหรับตรวจสอบเวลาเข้าเรียน ขึ้นรถบัสเข้าห้องสมุดใช้ยืม-คืนหนังสือในห้องสมุด เข้าห้องนอน เข้าโรงยิม ใช้จ่ายแทนเงินสด ตลอดจนใช้เข้าห้องรักษาพยาบาล

๓.จัดทำโครงการหลักสูตรพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (DigitalLiteracy) และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับนักเรียนเตรียมทหาร

๔.จัดทำระบบอีเลิร์นนิง(E -Learning) สำหรับเรียนเสริมในการพัฒนาทักษะดิจิทัลและความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับนักเรียนเตรียมทหารและคณาจารย์

๕. ทำการจัดสอบประเมินทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาตรฐานสากลให้แก่นักเรียนเตรียมทหารทั้งสองชั้นปี

๖. การนำความรู้ด้านดิจิทัลมาบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร

๗. ทำการปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหารและนำความรู้ด้านดิจิทัลที่อิงมาตรฐานสากล อาทิ วุฒิบัตรรับรองความรู้และทักษะดิจิทัลระดับมาตรฐานสากล (ICDL - International Computer Driving License) มาปรับและบรรจุไว้ให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

๘. โรงเรียนเตรียมทหารจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านดิจิทัลที่อิงวุฒิบัตรรับรองความสามารถด้านคอมพิวเตอร์สากล ICDL ทั้งในระดับพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และในระดับทักษะดิจิทัลขั้นสูง (Digital Professional Skills)ให้กับคณาจารย์ และบุคลากรในส่วนอื่น ๆ ของโรงเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะ

จากประเด็นข้อค้นพบในงานวิจัยที่กล่าวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. นำข้อค้นพบที่เป็นสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารไปขยายผลในทางปฏิบัติ โดยนำไปจัดหลักสูตรการฝึกอบรมพร้อมติดตามและประเมินผล

๒. การทำแผนรองรับ งบประมาณ และกำหนดส่วนงานและบุคคลที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร เป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญทางด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารอย่างต่อเนื่อง

๒. ควรมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย

๓. ควรมีแผนพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่ออุปกรณ์ภายในโรงเรียนเตรียมทหารให้มากขึ้น

๔. ควรมีการจัดทำแผนความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญทางด้านดิจิทัลให้กับนักเรียนเตรียมทหาร

๕. ควรกำหนดให้มีการทำวิจัยด้านดิจิทัลเพื่อการแก้ไข ปรับปรุง และการใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานบุคลากรดิจิทัลของโรงเรียนเตรียมทหารและกองทัพไทย

๖. ควรส่งเสริม บ่มเพาะ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิผล

๗. ควรมีการจัดทำแผน และแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารและกองทัพไทย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรจัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิงสำหรับเสริมสร้างบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานดิจิทัลในระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนสถาบันเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ได้อย่างยั่งยืน

๒. ควรทำการวิจัยในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลบุคลากรของกระทรวงกลาโหม กองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ หรือ กองทัพอากาศ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ชัชวลิต สรวารี. การบริหารคนกับองค์กร.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ชูชัย สมิทธิไกร.การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. เทคนิคการจัดทำและนำ Job Competency ไปใช้งาน (ฉบับคนทำงาน). กรุงเทพฯ : เอสอาร์ เซนเตอร์, ๒๕๕๑.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. สภาพการจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๖ : การผลิตบุคลากร. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๕๘.

วิจารณ์ พาณิช. วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพฯ : ตถาตา พับลิเคชั่น, ๒๕๕๕.

วิชาการป้องกันประเทศ, สถาบัน.หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐). ม.ป.ท., ๒๕๖๐.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Base Learning กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนา อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๘.

วารสารและหนังสือพิมพ์

กำพลสิริ พุทธรักษา, อำนวย ปาอ้าย และทวีศิลป์ กุลนภาดล. “รูปแบบสมรรถนะผู้นำองค์กรแห่งความสุขภาคเอกชน”. วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ๑๑(๑),มกราคม–เมษายน ๒๕๕๙.

ขวัญ เพชรสว่าง. “การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมการสร้างบริการดิจิทัล ภายใต้นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย”. วารสารเศรษฐศาสตร์รามคำแหง. ๒(๒),กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙.

ชนัญสรา อรนพ ณ อยุธยา. “การรู้เท่าทันการสื่อสารกับการขับเคลื่อนวาระปฏิรูปสังคมไทยในยุคดิจิทัล”, สุทธิปริทัศน์. ๓๑ (๙๗), มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๐. หน้า ๒๑ – ๓๓.

ต้องลักษณ์ บุญธรรม. “การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา”, วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม. ๗ (๑), มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๙. หน้า ๒๑๗ – ๒๒๕.

ธัชพงศ์ เศรษฐบุตร. “การพัฒนาสมรรถนะนักทรัพยากรมนุษย์ภาคอุตสาหกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”, วารสารสมาคมนักวิจัย. ๒๒ (๒), พฤษภาคม–สิงหาคม ๒๕๖๐. หน้า ๑๗๖ – ๑๙๐.

ธิดา แซ่ซั้น, ทัศนีย์ หมอสอน. “การรู้ดิจิทัล: นิยาม องค์ประกอบ และสถานการณ์ในปัจจุบัน”. วารสารสารสนเทศศาสตร์.๓๔ (๔),ตุลาคม–ธันวาคม ๒๕๕๙.

นิตยา วงศ์ใหญ่. “แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของดิจิทัลเนทีฟ”, Veridain E – Journal. ๑๐ (๒), พฤษภาคม–สิงหาคม ๒๕๖๐. หน้า ๑๖๓๐ – ๑๖๔๒.

พรชนิตว์ ลีนาราช. “ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้”, วารสารห้องสมุด. ๖๑ (๒), กรกฎาคม–ธันวาคม ๒๕๖๐. หน้า ๗๖ – ๙๒.

พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. “STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑”, นักบริหาร. ๓๓ (๒), ๑ เมษายน–มิถุนายน ๒๕๕๖ หน้า ๔๙–๕๖.

พิสุทธิพันธุ์ เมธีกุล. “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู”, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ๑๐ (๒), กรกฎาคม–ธันวาคม ๒๕๕๙. หน้า ๙ – ๒๒.

แววตา เตชาทวีวรรณ. “การประเมินการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, วารสารสารสนเทศศาสตร์. ๓๔ (๔), ตุลาคม–ธันวาคม ๒๕๕๙.หน้า ๑ – ๒๘.

สุภาสินี สุภธีระ. “ทิศทางในการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาของประเทศไทยสำหรับช่วงต้นของศตวรรษที่ ๒๑ : ระดับประถมศึกษา”, ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ๑๔(๒), ๑ มิถุนายน–ตุลาคม ๒๕๓๓. หน้า ๖๑–๖๘.

อานนท์ ศักดิ์วรวิทย์. “แนวคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) เรื่องเก่าที่เรายัง หลงทาง”, จุฬาลงกรณ์วารสาร. ๑๖ (๖๔), กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๔๗. หน้า ๕๗-๕๘.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

นพดลย์ เพชระ. “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC โรงเรียนวัดโคกทราง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๓”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๕๒.

นภมณฑ์ เจียมสุข. “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พนิดา เชนส้ม. “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้น ๓”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พิรญาณ์ จุ้ยเจริญ. “การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๗.

พีรพงษ์ พันธ์โสดา. “การพัฒนาสมรรถนะอาชีพช่างไฟฟ้าโรงงาน โดยใช้โครงงานวิชาชีพเป็นฐานระบบทวิภาคี สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙.

ภาณุพงศ์ สุวัณณุสส์, พันเอก. “ตัวแบบสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก”. ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๑.

รัตตินันท์ฏิระวณิชย์กุล. “การพัฒนาสมรรถนะ ตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิต สาขาวิชาความผิดปกติของการสื่อความหมาย”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖.

รินทร์ลภัสนิธิวัฒน์ชยากร. “การศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศกับความต้องการของนายจ้างในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๕๗.

วณิช นิรันตรานนท์. “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๑”. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒.

วิมาน วรรณคำ. “การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๓.

สมรัก วงศ์หทัยไพศาล. “การบริหารโดยพื้นฐานความสามารถ : ศึกษาทัศนคติพนักงานกลุ่มชินวัตร”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.

อารียา จารุภูมิ. “การศึกษาสมรรถนะของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลของหน่วยงานราชการ : กรณีศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๕๙.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๑๖, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒, หน้า ๒, ๖, ๑๓.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กลาโหม, กระทรวง. “คำสั่งที่ ๒๒๐/๔๕ เรื่อง นโยบายด้านการศึกษา กระทรวงกลาโหม”. ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕.

กองทัพไทย. “คำสั่ง (เฉพาะ) ที่ ๕๕/๕๑ เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย” ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๑.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. “สมรรถนะของข้าราชการ”,เอกสารประกอบการสัมมนา. ๒๕๔๘.

คุณวุฒิวิชาชีพ, สถาบัน. “ประกาศคณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัล”. ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑.

คุณวุฒิวิชาชีพ, สถาบัน. “มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ(องค์การมหาชน)”. ๒๕๖๐.

นโยบายและแผนขั้นพื้นฐาน, สำนัก. “หนังสือ ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๒๑๓๙ เรื่อง จุดเน้นเชิงนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)”. ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. “ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.ocsc.go.th/node/4229., ๒๕๖๐.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.nesdb.go.th/download/Plan12/ร่างแผนฯ%2012.pdf, ๒๕๕๙.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “ร่างยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.moac.go.th/news-files-401391791008. ๒๕๖๑.

ชัยวิทย์ ชยาภินันท์. “ประเทศไทย ๔.๐สิ่งท้าทายการเดินหน้าประเทศไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.lakmuangonline.com., ๒๕๕๙.

ดิจิทัลไทยแลนด์. “แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจสังคม”.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.digitalthailand.in.th/digital-thailandplan, ๒๕๖๐

ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กระทรวง. “แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.mdes.go.th/assets/portals/1/files/590613_4Digital_Economy_Plan-Book.pdf. ๒๕๖๐.

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กระทรวง. “นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม”. (Digital Economy)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.mict.go.th/files/600517.pdf,๒๕๕๙.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก.“สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560–2564”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.nesdb.go.th/download/plan12/สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12.pdf, ๒๕๖๐.

กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. “Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.digital.forest.ku.ac.th/TFCC/TCERN2017/PW/Thailand_40_PM.pdf, ๒๕๕๙.

บัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์, สถาบัน. “การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ ๒๑”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.edulpru.com/eu/21st/st-010.pdf, ๒๕๕๗.

พัฒนารัฐบาลดิจิทัล, สำนักงาน. “ความพร้อมด้านดิจิทัล: Digital Readiness”.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://dga.or.th/th/content/2015/12409, ๒๕๖๐.

พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, สำนักงาน. “การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/142-knowledges/2632, ๒๕๕๘.

พิธุวรรณ กิติคุณ. “ภาครัฐไทยกับการก้าวเข้าสู่รัฐบาลดิจิทัล”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:http://www.parliament.go.th/library, ๒๕๖๐.

ภัธ โชติกะพุกกะนะ. “การศึกษาของกองทัพยุคไทยแลนด์ 4.0”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.lakmuangonline.com., ๒๕๖๐.

ยุทธการทหาร, กรม. “นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :https://rtarf.mi.th/index.php/th/2016-06-23-07-14-52/2016-06-23-07-36-80. ๒๕๖๑.

เศรษฐพงค์ มะลิสุวรรณ. “Digital Transformation”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:https://www.nbtc.go.th/getattachment/News/Information/28909/Digital-Transformati on.pdf.aspx, ๒๕๖๐.

สภาความมั่งคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :http://www.nsc.go.th/Download1/ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ%20พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ 94.pdf. ๒๕๖๐.

อนามัย, กรม. “ความเชื่อมโยงกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี กับกรมอนามัย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : planning.anamai.moph.go.th/download/D_Strategic/2559/Anamai_2/2_7.pptx, ๒๕๕๙.

ภาษาต่างประเทศ

Books

Parry, Scott B. Evaluating the Impact of Training. Alexandria, Virginia : American Society for Training and Development, 1997.

Journals

Demirkan, H., Spohrer, J. C., &Welser, J. J.“Digital innovation and strategic transformation”. IT Professional,18(6), p. 14 – 18. 2016.

Drier, H.N. “Vocational and Industrial Education : Guidance Program”. The InternationnalEncycropedia of Education Research and Studies. V.9, Oxford :Pergaman Press. 1985.

Garcia, C. G.,&Ferrando, “Digital literacy and metaphorical models”. Multidisciplinary Journal for Education, Social and Technological Sciences, 1 (2), 2014. p. 160 - 180.

Good C.V. “Dictionary of Education”. 3rded. New York :McGraw-Hill. 1973.

Gray, J., Rumpe, B. “Models for the digital transformation”.Softw. Syst. Model. 16 (2), p. 307–308. 2017.

Hess, T., Matt, C., Benlian, A.&Wiesboeck, F. “Options for formulating a digital transformation strategy”. MIS Quart. Execut. 15 (2), p. 123–139. 2016.

Leahy, D.,& Dolan, D. “Digital literacy: A vital competence for 2010”. 2014.

Lye, M.S. and Signe, M.S. “Competence at Work”. American Psychologist. 28 (1), 1993. p. 9-11.

McClelland, DC. “Test for Competence, rather than Intelligence”. American Psychologist. 28 (1), January 1973.

Ng, Wan. “Can We Teach Digital Natives Digital Literacy?”Computers & Education. 59, 2012. p. 1065 - 1078.

Panichpol, J. “When library changes to be digital library: Economic cost perspectives. (In Thai)”. DomTad,21(2), 2000, July-December. p. 65 - 72.

Thesis

Anton, K. “Digital transformation and its effects on the competency framework: a case study of digital banking”. Bachelor’s Thesis, Haaga-Helia University of Applied Sciences. ASEAN. 2017.

Electronic Data Base

Anderson, C., Ellerby, W. “Digital Maturity Model: Achieving digital maturity to drive growth. Deloitte Development LLC. February 2018”. (Online). Available :https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Technology-Media-Telecommunications/deloitte-digital-maturity-model.pdf, 2018.

Baculard, L-P. “To lead a digital transformation, CEOs must prioritize”. (Online). Available :https://hbr.org/2017/01/to-lead-a-digital-transformation-ceos-must-prioritize, 2017.

Barbara, S., Jerome, B., Valerie, M., &Subrahmanyam. “The Digital Talent Gap Developing Skills for Today’s Digital Organizations”.(Online). Available :https://www.capgemini.com/wpcontent/uploads/2017/07/the_digital_talent_gap27-09_0.pdf. 2019.

Bookbinder, S. “The Benefits of Digital Transformation & What They Mean for Sales Professionals”.(Online). Available :https://www.impactbnd.com/blog/benefits-of-digital-transformation- sales-professionals. 2018.

Cartelli, Antonio. “Frameworks for Digital Competence Assessment: Proposals, Instruments, and Evaluation. In Proceedings of Information Science & IT Education Conference (InSITE) 2010”. (Online). Available :http://proceedings.informingscience.org/InSITE2010/InSITE10p561-574Cartelli861.pdf, 2010.

Clohessy, T., Acton, T. &Morgan, L. “The impact of cloud-based digital transformation on ICT service providers’ strategies”. (Online). Available :https://www.researchgate.net/publication/322360081_The_Impact_of_Clo

ud-Based_Digital_Transformation_on_ICT_Service_Providers'_Strategies, 2017.

Dahlström, P., Desmet, D., & Singer, M. “The seven decisions that matter in a digital transformation: a CEO’s guide to reinvention”.(Online). Available :https://www.mckinsey.com/business-functions/digital-mckinsey/our-insights/the-seven-decisions-that-matter-in-a-digital-transformation,2017.

Darussalam, B. “Brunei Darussalam Statement of the Asia-Pacific ICT Ministers on Building Smart Digital Economy through ICT”. (Online). Available :https://www.apt.int/sites/default/files/Brunei_statement_final.pdf, 2014.

Gerald C. Kane, D. P., Anh Nguyen Phillips, David Kiron and Natasha Buckley. “Strategy, not Technology, Drives Digital Transformation”. (Online). Available : https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/digital-transformation-strategy-digitally-mature/15-MIT-DD-Strategy_small.pdf, 2017.

Guthrie, H. “Competence and Competency-Based Training : What the Literature Says”. (Online). Available :https://www.ncver.edu.au/__data/assets/file/0022/5089/op04170r.pdf, 2009.

IDC. “Worldwide Spending on Digital Transformation”. (Online). Available: https://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=prUS44440318. 2017.

Infor. “Why digital transformation depends on workforce transformation”. (Online).Available:https://www.infor.com/content/executive-briefs/digital-transformation-workforce.pdf. 2017.

Internet Live Stat. “Internet users”. (Online). Available :http://www.internetlivestats.com/ internet-users/#trend, 2015.

Netexplo Observatory. “A Journey through Digital Society: 25 innovationsthat are changing our lives”.(Online). Available : http://unesdoc.2013.

Partnership for 21st Century Skills. “21st Century Skills”. (Online). Available :www.p21.org/, 2011.

Poynter, R. K. “How are digital trends reshaping government financial organizations?”(Online).Available:

https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/ public-sector/us-state-nasact-survey.pdf. 2017.

Prensky, Marc. “Digital Natives, Digital Immigrants”. (Online). Available : http://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/10748120110424816, 2001.

Sahin, Ismial. “Instructional Design Principles for 21st Century Learning Skill”. (Online). Available :https://www.researchgate.net/publication/ 248606588_Instructional_design_principles_for_21st_century_learning_skills, 2009.

Software AG. “Integration: Key to Digital Transformation in Government”. (Online).Available:http://www1.softwareag.com/corporate/images/SAG_Key_ Digital_Transforma-tion_8PG_WP_May16_WEB_tcm16-142672.pdf. 2017.

The Rt Hon Ben Gummer MP. “Government Transformation Strategy”. (Online). Available: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data /file/590199/Government_Transformation_Strategy.pdf. 2016.

US DoL.“Information Technology Competency Model”. (Online). Available :https://www.careeronestop.org/competencymodel/competency models/information-technology.aspx. 2017.

Whitehurst, J. “Driving digital transformation: new skills for leaders, new role for the CIO”. (Online). Available :https://hbr.org/resources/pdfs/comm/RedHat/RedHatReportMay2015.pdf, 2015.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลผู้บริหาร และคณาจารย์โรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากล เพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

๑. ท่านคิดว่าสมรรถนะหรือขีดความสามารถในด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ควรมีความหมายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าการแปลงเป็นดิจิทัล หรือการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) มีความหมายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านคิดว่าสภาพปัญหาในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหารในปัจจุบัน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔. ท่านคิดว่าความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๕. ท่านคิดว่าปัจจัยในกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ควรเป็นอย่างไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๖. ท่านคิดว่าโรงเรียนเตรียมทหารควรมีแนวทางอย่างไรในการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากล

.....

.....

.....

.....

๗. ท่านคิดว่าแนวทางการประเมินสมรรถนะหรือขีดความสามารถในด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๘. ท่านคิดว่าสมรรถนะด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๙. ท่านคิดว่าปัจจัยความสำเร็จต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ ควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พลตรี กนกพงษ์ จันทร์นวล

วันเดือนปีเกิด ๑๕ กรกฎาคม๒๕๐๖

การศึกษา
โรงเรียนเตรียมทหาร (นตท.รุ่นที่ ๒๓)
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จปร.รุ่นที่ ๓๔)
หลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าม้าปี ๒๕๓๒
หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าม้าปี ๒๕๓๖
หลักสูตรหลักประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบกชุดที่ ๗๔
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
หลักสูตรนายทหารประชาสัมพันธ์ ปี ๒๕๔๔
หลักสูตรวิทยาลัยการทัพบก รุ่นที่ ๕๕ ปี ๒๕๕๓

ประวัติการทำงานโดยย่อ ผู้บังคับหมวดทหารม้ากองร้อยทหารม้ากองพันทหารม้าที่ ๒๔
ผู้บังคับกองร้อยทหารม้ากองพันทหารม้าที่ ๒๔
หัวหน้าฝ่ายข่าว กองพลทหารม้าที่ ๒
หัวหน้าฝ่ายกิจการพลเรือน กองพลทหารม้าที่ ๒
ผู้บังคับกองพันทหารม้าที่ ๕
ฝ่ายเสนาธิการ ประจำกรมยุทธการทหาร
รองผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหาร
ผู้อำนวยการกองฝึกร่วมและผสม สำนักวางแผนการฝึกร่วมและผสม กรมยุทธการทหาร
ผู้อำนวยการกองกลาง กรมยุทธการทหาร
รองผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชาการทหาร

เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

ผู้วิจัย พลตรีกนกพงษ์ จันทร์นวล **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่**61

ตำแหน่ง ผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคที่ทุกสิ่งถูกขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทความสำคัญต่อการพลิกฟื้น ปรับปรุงและยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน หลอมรวมเข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในทุก ๆ มิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ความมั่นคงที่มีความอ่อนไหวและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประเทศของเราต้องเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่จึงต้องหาวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ และใช้ทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญขั้นสูงในการปฏิบัติการรักษาความมั่นคงที่เกิดขึ้นจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต้องอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการก่อภัยคุกคาม อิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลดังกล่าวจึงเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายในการวางแนวทางให้สามารถรองรับภัยคุกคามทั้งรูปแบบใหม่และแบบเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น การที่จะทำให้กองทัพมีความรู้ความเข้าใจตระหนักรู้และรู้เท่าทันต่อการคุกคามรูปแบบใหม่ที่ผ่านมาทางเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น กำลังพลในกองทัพทุกระดับจำเป็นจะต้องมีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ตามมาตรฐานสากลที่เพียงพอต่อการรับมือกับภัยคุกคามในทุกรูปแบบ อีกทั้งมีศักยภาพที่จะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 -2580) ในยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงและยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้เน้นถึง ดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) ที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติโดยกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ด้าน คือ 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ 2) ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล3) สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล4) ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การ

เป็นรัฐบาลดิจิทัล5) พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลและ 6) สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขณะเดียวกัน นโยบายพลเอกพรพิพัฒน์ เบญญศรีผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้เน้นการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนในทุกมิติ พัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งและแข็งแกร่งเป็น “Smart Soldier, Strong Army” และบริหารจัดการทรัพยากรของกองทัพไทยให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้ง นโยบายของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการพัฒนากำลังพลที่ถือว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกองทัพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพลิกโฉมฉับพลันทางดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนเตรียมทหาร ในฐานะสถาบันหลักของประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตนักเรียนเตรียมทหาร อันเป็นกำลังพลชั้นต้นสำหรับเข้าสู่โรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะต้องเข้ารับราชการทำงานรับใช้สังคมและประเทศชาติให้มีความมั่นคงและปลอดภัยในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมจากฐานรากให้มีความเข้มแข็งด้านทักษะดิจิทัลพร้อมมุ่งสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ต การเข้าถึง การใช้ประโยชน์ และการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่องนั้นจะทำให้นักเรียนเตรียมทหาร มีความพร้อมที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะเป็นกำลังพลที่มีคุณภาพ และมีความสำคัญต่อกองทัพและประเทศชาติต่อไปผู้วิจัยจึงทำการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อรองรับหรือขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ และรองรับยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้ง สอดรับกับยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนากำลังพลของกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้ เพื่อการยกระดับปรับเปลี่ยนโรงเรียนเตรียมทหารไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัล รวมทั้งการขยายผลไปสู่กองทัพไทยดิจิทัลได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (DigitalTransformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร

2. เพื่อศึกษาปัจจัย กระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์”ประกอบด้วยขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1ศึกษาข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของประเทศไทย รวมทั้ง แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.2560 และนโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ 2562

1.2ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล 1.3 ศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2560

1.4ศึกษาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สพร.) พ.ศ.2560

1.5ศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) พ.ศ.2560

1.6ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลระดับสากล

1.7 ทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหาร และครู อาจารย์ของโรงเรียนเตรียมทหาร

1.8ทำการสรุป และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลจำนวน 10ท่าน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 10 ท่าน และครู อาจารย์ของโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 5 ท่าน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก(In–Depth Interview) กับประชากรทุกกลุ่มดังกล่าว หลังจากนั้นจึงทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับประชากรที่กำหนดอีกครั้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลเรื่องแนวคิด ทฤษฎี เอกสารนโยบาย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่12

แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.2560นโยบายผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประจำปีงบประมาณ 2562 และเอกสารประกอบการศึกษามาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งแหล่งข้อมูลในเว็บไซด์ที่เกี่ยวข้อง

1.2ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน25 คน (ตามขอบเขตของประชากร)

2. การจัดระเบียบข้อมูล เมื่อรวบรวมทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิดังที่กล่าวแล้ว จะนำข้อมูลมาจัดระเบียบและตรวจสอบความตรง(Validity) ของข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเตรียมข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)เพื่อแยกแยะให้เห็นถึงส่วนประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ เหล่านั้น

ผลการวิจัย

1. ความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (DigitalTransformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร

การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังพลตั้งแต่วัยเยาว์ให้มีทัศนคติดิจิทัล และมีศักยภาพที่สามารถเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ตและรองรับยุทธศาสตร์ดิจิทัลไทยแลนด์ของรัฐบาลได้อย่างยั่งยืนในอนาคต การเปลี่ยนผ่านใด ๆ จะเป็นการเปลี่ยนที่คนเป็นหลักไม่ใช่เทคโนโลยี ดังนั้น เมื่อนักเรียนเตรียมทหารได้มีโอกาสสร้างกระบวนทัศน์เชิงดิจิทัล มีกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่าน รวมทั้งได้มีการฝึกอบรมทักษะด้านดิจิทัลตามมาตรฐานสากล จะถือว่าเป็นการสร้างฐานความเข้มแข็งทางดิจิทัลในอันที่จะสามารถต่อยอดทักษะดิจิทัลในระดับที่สูงขึ้นไปอีกเมื่อไปอยู่ในโรงเรียนเหล่าทัพและเข้ารับราชการในอนาคต

การพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ อิสระ และมีจริยธรรม “กรอบสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency Framework)” จะเป็นกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคลเพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ปลอดภัย สร้างสรรค์ อิสระ และมีจริยธรรม กรอบสมรรถนะดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ได้แก่

1.การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) ประกอบด้วยหน่วยสมรรถนะ สิทธิและความรับผิดชอบ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล การสื่อสารยุคดิจิทัล ความปลอดภัยยุคดิจิทัล การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล สุขภาพดียุคดิจิทัลดิจิทัลคอมเมิร์ซ และกฎหมายดิจิทัล

2.การใช้ดิจิทัล (Digital Skill) ประกอบด้วยหน่วยสมรรถนะ การใช้งานคอมพิวเตอร์ การใช้งานอินเทอร์เน็ต การใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย การใช้โปรแกรมประมวลผลคา การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ การใช้โปรแกรมนำเสนอ การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ การเข้าถึงสื่อดิจิทัล และการเข้าถึงสื่อดิจิทัล

2. การพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

2.1 สภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร

ภาพรวมทักษะดิจิทัลทั่วไปสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1การเข้าถึงและตระหนักรู้ดิจิทัล (Digital Access and Digital Awareness) ระดับที่ 2การรู้ดิจิทัลหรือความสามารถทางดิจิทัล (Digital Literacy) และระดับที่ 3การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกัน (Digital Collaboration) ในการพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลสำหรับร่วมเร่งขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์นั้น ทางโรงเรียนเตรียมทหารได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล(Digital Transformation) ของนักเรียนเตรียมทหาร โดยทำการประเมินทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่นักเรียนเตรียมทหารที่เป็นกลุ่มทักษะดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็นจากผลการประเมินทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร ตรงกับกลุ่มทักษะดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็น (ICDL Workforce Modules) ของ ICDL (The International Computer Driving License) ในระดับที่ 1 การเข้าถึงและตระหนักถึงดิจิทัล และระดับที่ 2 การรู้ดิจิทัลหรือความสามารถทางดิจิทัล (Digital Literacy)

ระดับที่ 1 การเข้าถึงและตระหนักถึงดิจิทัล(Digital Access and Digital Awareness) ประกอบด้วย พื้นฐานคอมพิวเตอร์ (Computer Basics) และพื้นฐานการออนไลน์ (Online Basics)โดยโรงเรียนเตรียมทหารมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับผู้ใช้ (User) และนำประสบการณ์ด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการที่ได้ไปใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันและใช้ในการประกอบอาชีพทหารและตำรวจในอนาคตได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การเห็นคุณค่า และมีเจตคติที่ดีต่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

ระดับที่ 2 การรู้ดิจิทัลหรือความสามารถทางดิจิทัล (Digital Literacy) ประกอบด้วย การประมวลผลคำ (Word Processing) แผ่นตารางทำการ (Spread Sheet) การนำเสนอ (Presentation) โรงเรียนเตรียมทหารมุ่งเน้นให้นักเรียนเตรียมทหารเรียนรู้การทำงานและวิธีการใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ของโปรแกรมสำเร็จรูป สร้างผลงานนำเสนอตามหัวข้อด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยบูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้นักเรียนเตรียมทหารได้ประยุกต์ใช้กับทุกรายวิชา รวมทั้งร่วมมือกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จัดทดสอบทักษะความเข้าใจและใช้

เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โดยนักเรียนสามารถสอบผ่านและได้รับประกาศนียบัตรมาตรฐานสมรรถนะการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) ระดับสากล ร้อยละ 73 ของผู้เข้าสอบทั้งหมด แสดงถึงความความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารอยู่ในระดับ มาก

นอกจากทักษะวิชาชีพที่แยกตามเหล่าที่ตนเองสังกัดแล้ว ทักษะช่วยวิชาชีพอันเป็นทักษะที่นักเรียนเตรียมทหารทุกนายควรมีในยุคดิจิทัล10 ด้าน ประกอบด้วย 1) สิทธิและความรับผิดชอบ 2) ความเข้าใจสื่อดิจิทัล3) แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล4) กลยุทธ์และการวางแผนยุคดิจิทัล5) การสื่อสารยุคดิจิทัล6) ความตระหนักรู้ในตนเอง 7) การปรับตัวยุคดิจิทัล8) การคิดวิเคราะห์ข้อมูล9) การแก้ปัญหายุคดิจิทัล และ 10) ความปลอดภัยยุคดิจิทัล

2.2ปัจจัยกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหาร

จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารสำหรับพัฒนาไปสู่โรงเรียนเตรียมทหารดิจิทัลที่มีความสมาร์ตนั้นผู้นำดิจิทัลของหน่วยงานต้องกำหนดนโยบายด้านดิจิทัลอย่างชัดเจน พัฒนาศักยภาพกำลังพลด้านดิจิทัลให้เพียงพอและต่อเนื่อง พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและระบบรักษาความความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พร้อมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และประการสุดท้ายคือ การพัฒนาการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติงานที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดีในงานวิจัยนี้ยังพบอีกว่า การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลนั้นเป็นเรื่องของยุทธศาสตร์ที่ต้องมาก่อนเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ที่ดี และแผนการดำเนินงานที่ถูกต้อง จะสำเร็จได้ก็ต้องด้วยการลงมือปฏิบัติ และในยุคเทคโนโลยีดิสรัปชันนี้ ต้องลงมือปฏิบัติในระดับความเร่งด่วนดังนั้น ความร่วมมือจึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง หมายถึงว่าต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่องจากทุกภาคส่วนในโรงเรียนเตรียมทหารรวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารเป็นไปได้อย่างสมาร์ต มีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองด้านดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการร่วมเร่งขับเคลื่อนประเทศไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ ให้มีความก้าวหน้า ประสบความสำเร็จและส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านดิจิทัลในภูมิภาคต่อไป

2.3แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานระดับสากลสำหรับขับเคลื่อนเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

ปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหารได้มีแนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหาร ดังนี้

1. พัฒนาระบบการบริการจัดการทางการเงินผ่านระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ของธนาคาร โดยการพัฒนามุ่งสู่ความเป็นสถาบันสมาร์ตและสังคมไร้เงินสด

2. จัดทำบัตรสมาร์ต (Smart Student ID Card) ที่เชื่อมโยงการใช้ชีวิตภายในโรงเรียน โดยเป็นทั้งบัตรเดบิตและบัตรสำหรับตรวจสอบเวลาเข้าเรียน ขึ้นรถบัส เข้าห้องสมุด การใช้ยืม-คืน หนังสือในห้องสมุด เข้าห้องนอน เข้าโรงยิม ใช้จ่ายแทนเงินสด ตลอดจนใช้เข้าห้องรักษาพยาบาลได้

3. จัดทำโครงการหลักสูตรพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับนักเรียนเตรียมทหาร

4. จัดทำระบบอีเลิร์นนิง (E - Learning) สำหรับเรียนเสริมในการพัฒนาทักษะดิจิทัลและความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สำหรับนักเรียนเตรียมทหารและคณาจารย์

5. ทำการจัดสอบประเมินทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาตรฐานสากลให้แก่นักเรียนเตรียมทหารทั้งสองชั้นปี

6. การนำความรู้ด้านดิจิทัลมาบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร

7. ทำการปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหารและนำความรู้ด้านดิจิทัลที่อิงมาตรฐานสากล อาทิ วุฒิบัตรรับรองความรู้และทักษะดิจิทัลระดับมาตรฐานสากล (ICDL - International Computer Driving License) มาปรับและบรรจุไว้ให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

8. โรงเรียนเตรียมทหารจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านดิจิทัลที่อิงวุฒิบัตรรับรองความสามารถด้านคอมพิวเตอร์สากล ICDL ทั้งในระดับพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) และในระดับทักษะดิจิทัลขั้นสูง (Digital Professional Skills)ให้กับคณาจารย์ และบุคลากรในส่วนอื่น ๆ ของโรงเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำข้อค้นพบที่เป็นสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับนักเรียนเตรียมทหารไปขยายผลในทางปฏิบัติ โดยนำไปจัดหลักสูตรการฝึกอบรมพร้อมติดตามและประเมินผล

2. การทำแผนรองรับ งบประมาณ และกำหนดส่วนงานและบุคคลที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร เป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญทางด้านดิจิทัลของนักเรียนเตรียมทหารอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย

3. ควรมีแผนพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่ออุปกรณ์ภายในโรงเรียนเตรียมทหารให้มากขึ้น

4. ควรมีการจัดทำแผนความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญทางด้านดิจิทัลให้กับนักเรียนเตรียมทหาร

5. ควรกำหนดให้มีการทำวิจัยด้านดิจิทัลเพื่อการแก้ไข ปรับปรุง และการใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานบุคลากรดิจิทัลของโรงเรียนเตรียมทหารและกองทัพไทย

6. ควรส่งเสริม บ่มเพาะ และสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิผล

7. ควรมีการจัดทำแผน และแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารและกองทัพไทย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิงสำหรับเสริมสร้างบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารให้มีมาตรฐานดิจิทัลในระดับสากลเพื่อขับเคลื่อนสถาบันเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ได้อย่างยั่งยืน

2. ควรทำการวิจัยในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลบุคลากรของกระทรวงกลาโหม กองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ หรือ กองทัพอากาศ